

RAJAMÄEN OSAYLEISKAAVAN LUONTOSELVITYKSEN PÄIVITYS 2025

Saara Karjalainen, Marko Vauhkonen, Pekka Routasuo, Sara Virkki & Elina Laurén

31.5.2026

RAJAMÄEN OSAYLEISKAAVAN LUONTOSELVITYKSEN PÄIVITYS 2025

Sisälllys

1 Johdanto	4
2 Aineisto ja menetelmät	4
2.1 Selvitysalue	4
2.2 Lähtöaineisto	4
2.3 Maastotyöt	5
2.4 Luontokohteiden arvottaminen	12
3 Tulokset	13
3.1 Yleiskuvaus	13
3.2 Arvokkaat luontokohteet	21
3.2.1 Natura 2000 -alueet	23
3.2.2 Valtakunnallisten luonnonsuojeluohjelmien kohteet	25
3.2.3 Luonnonsuojelualueet	26
3.2.4 Erityisesti suojeltavien lajien esiintymispaikat	30
3.2.5 Luonnonmuistomerkit	31
3.2.6 Luonnonsuojelulain suojellut luontotyytit	32
3.2.7 Vesilain mukaiset kohteet	38
3.2.8 Metsälain mukaiset kohteet	81
3.2.9 Muut arvokkaat luontokohteet	95
3.3 Huomionarvoiset eliölajit	113
3.3.1 Liito-orava	113
3.3.2 Viitasammakko	113
3.3.3 Sudenkorennot	116
3.3.4 Pesimälinnusto	117
3.3.5 Kasvit ja sienet	126
3.3.6 Muut lajiryhmät	133
3.3.7 Vieraslajit	134
4 Yhteenveto ja suositukset	136
5 Lähteet ja kirjallisuus	138
Liite 1. Taulukko arvokkaista luontokohteista	141
Liite 2. Koontikartat arvokkaista luontokohteista	150

Kansi: Näkymä Matkunojalta.

Pohjakartat ja ilmakuvat © Maanmittauslaitos.

Valokuvat © Saara Karjalainen (SK) ja Sara Virkki (SV).

1 JOHDANTO

Nurmijärven kunnan maankäyttölautakunta päätti Rajamäen osayleiskaavan vi-reilletulosta 16.9.2025. Kaavan pääasiallisena tavoitteena on Rajamäen taajaman kasvun mahdollistaminen osoittamalla uusia asuin- ja työpaikka-alueita taajamaan tai sen välittömään läheisyyteen (Nurmijärven kunta 2025). Osayleiskaava laadi-taan oikeusvaikutteisena.

Maankäytön suunnittelua ja kaavan vaikutusten arviointia varten tarvitaan riittä-vät ja ajantasaiset tiedot kaava-alueen luonnonoloista ja erityisistä luontoarvoista. Nurmijärven kunta tilasi keväällä 2025 Rajamäen osayleiskaavan luontoselvityk-sen päivityksen Ympäristösuunnittelu Enviro Oy:ltä. Luontoselvitystyön projekti-päällikkönä on toiminut biologi, FM Marko Vauhkonen. Työryhmän muina jäse-ninä ovat toimineet biologit FM Saara Karjalainen, LuK Pekka Routasuo, LuK Sara Virkki ja FM Elina Laurén.

Tässä raportissa esitetään luontoselvityksen päivityksen toteuttaminen ja tulok-set. Työn tavoitteena oli tunnistaa yleiskaavoituksen kannalta merkitykselliset luontoarvot sekä kohteet ja alueet, jotka eivät kestä ympäristömuutoksia tai jotka edellyttävät erityistä huomioonottamista. Selvitys on toteutettu niin, että tulosten perusteella voidaan suunnitella alueen maankäyttöä luontoarvot huomioiden sekä arvioida osayleiskaavan luontovaikutuksia.

2 AINEISTO JA MENETELMÄT

2.1 Selvitysalue

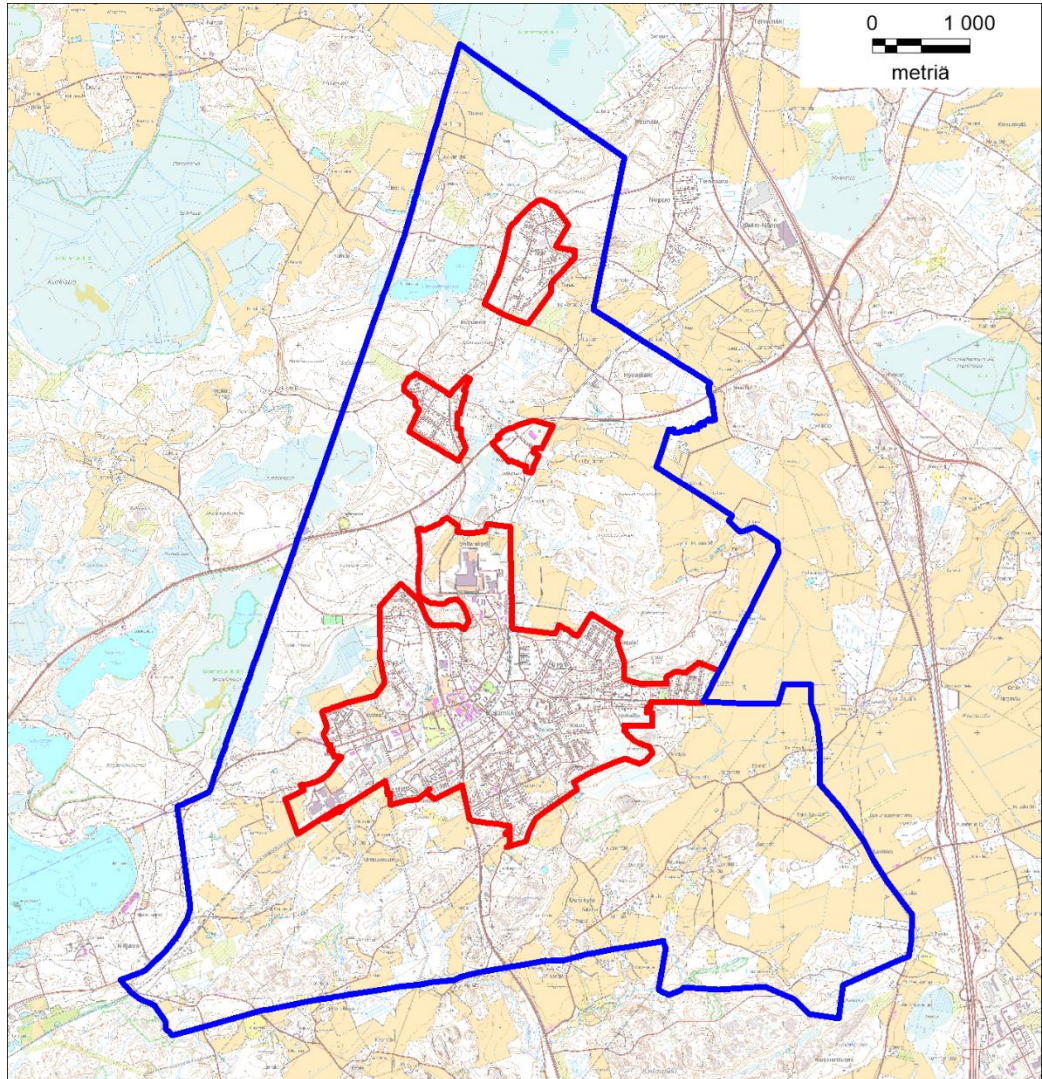
Luontoselvityksen päivitys käsitti Rajamäen osayleiskaava-alueen, jonka sijainti ja raja-us ilmenevät kuvasta 1. Rajaus noudattaa Nurmijärven kunnan rajaa lukuun ottamatta osayleiskaava-alueen eteläosaa. Kaava-alueen pinta-ala on noin 4148 hehtaaria (41,48 km²). Rajauksen sisällä on useita asemakaavoitettuja ja pääosin rakennettuja alueita (ks. kuva 1), joista inventoitiin maastossa lähinnä vain raken-tamattomat osat.

2.2 Lähtöaineisto

Esiselvitysvaiheessa tarkastettiin selvitysalueen aiemmat luontotiedot ympäristö-hallinnon rekistereistä ja paikkatietoaineistoista (Suomen ympäristökeskus, Avoin tieto), Suomen Lajitietokeskuksesta (www.laji.fi), Suomen metsäkeskuksesta (www.metsakeskus.fi), Uudenmaan liitosta, Keski-Uudenmaan ympäristökeskuk-sesta ja Nurmijärven kunnasta. Lisäksi tehtiin selvitysalueen kartta- ja ilmakeu-va-tarkastelu sekä suunniteltiin maastotöiden toteuttaminen tarkemmin.

Nurmijärven kunta hankki työssä käytettäväksi Tiira-lintutietopalvelun havaintoi-neiston Rajamäen alueelta. Aineistossa on havaintoja vuosilta 2007–2025.

Luontoselvityksessä hyödynnettiin aluetta koskevia aiempia selvitysraportteja, jotka on lueteltu luvussa 5.

Kuva 1. Rajamäen osayleiskaava-alueen sijainti ja rajausta (sininen viiva) peruskarttapohjalla. Asemakaavoitetut alueen osat on rajattu punaisella viivalla.

2.3 Maastotyöt

Luontoselvitys tehtiin yleiskaavatarkkuudella soveltaen ympäristöhallinnon julkaisemia ohjeita (Mäkelä & Salo 2024, Nieminen & Ahola 2017, Sierla ym. 2004). Pessimälinnuston osalta on sovellettu Helsingin yliopiston eläinmuseon (nyk. Luonnontieteellinen keskusmuseo) kartoituslaskentaohjeita (Koskimies & Väisänen 1988). Lisäksi selvityksessä on huomioitu Keski-Uudenmaan ympäristökeskuksen (2023) ohje.

Yleiskaavatarkkuudella tehtävässä luontoselvityksessä maastotöiden ajankäyttöä painotetaan tai kohdennetaan laajan selvitysalueen niihin osiin, joilla saattaa to-

dennäköisemmin olla erityisiä luontoarvoja. Tällaisia alueita ovat mm. ojittamat-
tomat suot, pienvedet, vesistöjen rannat, kallioalueet, vanhat metsät, lehdot ja
niityt. Alueiden tunnistamisessa on käytetty kartta- ja ilmakuvatulkintaa, aiempia
luontoselvityksiä ja muuta lähtöaineistoa (ks. alaluku 2.2) sekä tekijöiden paikallistuntemusta.

Maastoinventointien ulkopuolelle jätettiin pääsääntöisesti yksityiset piha-alueet
ja muut rakennetut alueet sekä viljelykäytössä olevat pellot. Niitä havainnoitiin
kuitenkin soveltuvien osien reunoilta kiikaroiden ja kuunnellen (esim. pesimälin-
nusto). Mahdolliset aiemmat luontokohde- tai lajistotiedot pyrittiin tarkastamaan
myös em. alueilta. Kaikissa maastotöissä käytettiin GPS-paikanninta, jolla kohteet
ja havaintopaikat voitiin paikantaa riittävällä tarkkuudella.

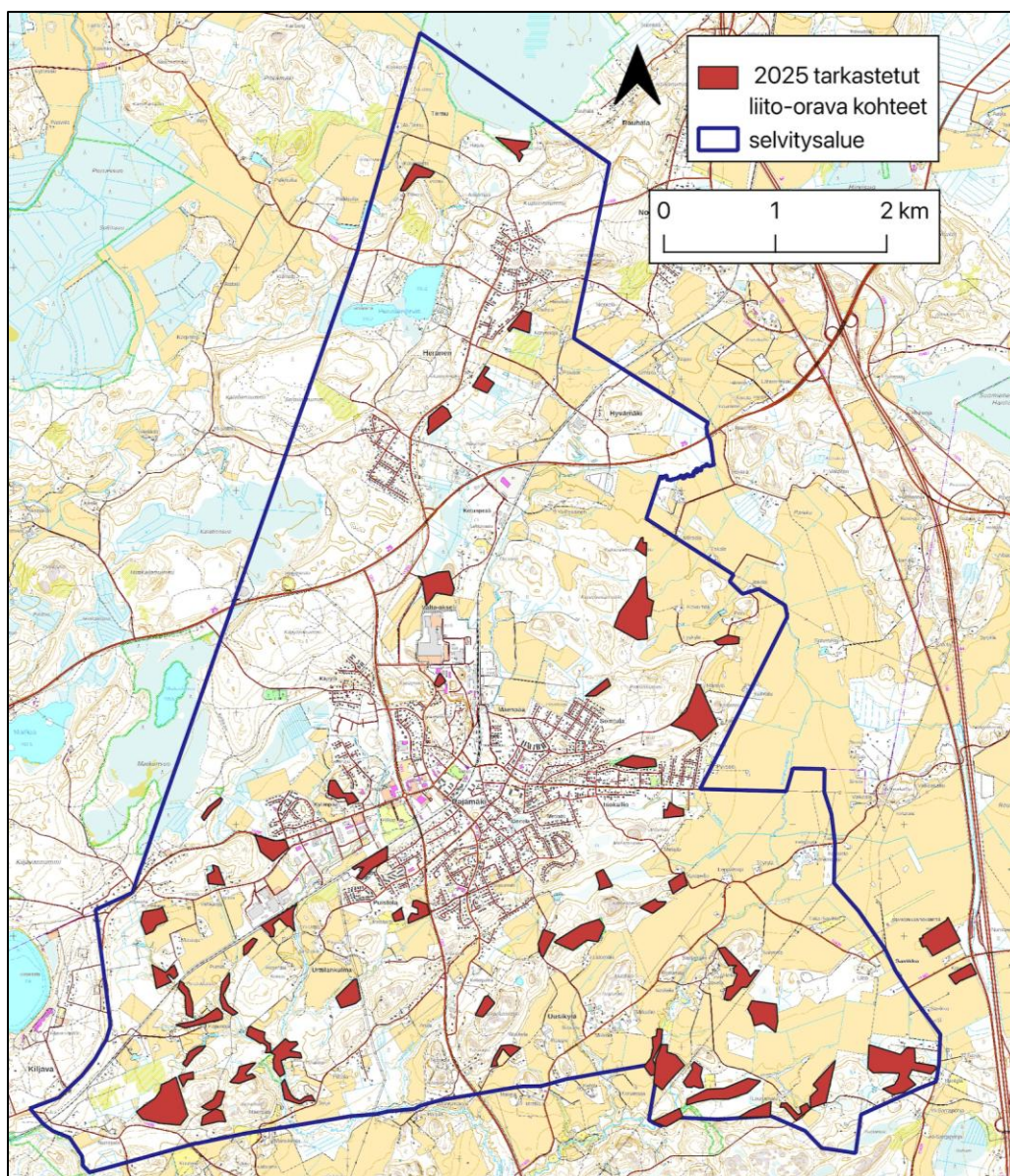
Työ koostui seuraavista osioista:

Liito-orava

Liito-oravaselvityksen maastotyöt tehtiin jaksolla 14.–30.4.2025. Ajankohta on
ympäristöhallinnon julkaisemien ohjeiden (ks. edellä) mukaan työhön hyvin sovel-
tuva. Maasto oli ajankohtana lumeton.

Inventoitavat, puustoltaan liito-oravalle soveltuvat metsiköt (kuva 2) valittiin en-
nakkoon lähtötietojen ja ilmakuvatulkinnan avulla. Kohteet käveltiin kattavasti läpi
ja liito-oravan jätöksiä etsittiin mahdollisten pesä-, suoja- ja ruokailupuiden tyviltä.
Näitä ovat mm. kolopuut ja kookkaat kuuset sekä lehtipuut, etenkin haavat ja le-
pät. Mahdolliset jätöslöydöt ja soveltuvat pesäpuut paikannetaan.

Liito-oravalle soveltuvat elinympäristöt sekä lajin elinalueet rajattiin puuston
koostumuksen ja rakenteen sekä jätöshavaintojen perusteella kartalle. Näistä
metsiköistä etsittiin liito-oravan lisääntymis- ja levähdyspaikkoja (mm. kolopuut
tai risupesät lähiympäristöineen), jotka paikannettiin. Lisääntymis- ja levähdys-
paikkojen ympärille rajattiin reviirin ydinalue. Lisäksi maastossa tarkasteltiin liito-
oravalle tärkeitä tai mahdollisia kulkuyhteyksiä ympäröiville metsäalueille (ydin-
alueiden väliset ja ydinalueilta lähiympäristöön suuntautuvat yhteydet).

Kuva 2. Vuoden 2025 inventoinnissa tarkastetut liito-oravalle potentiaaliset metsiköt.

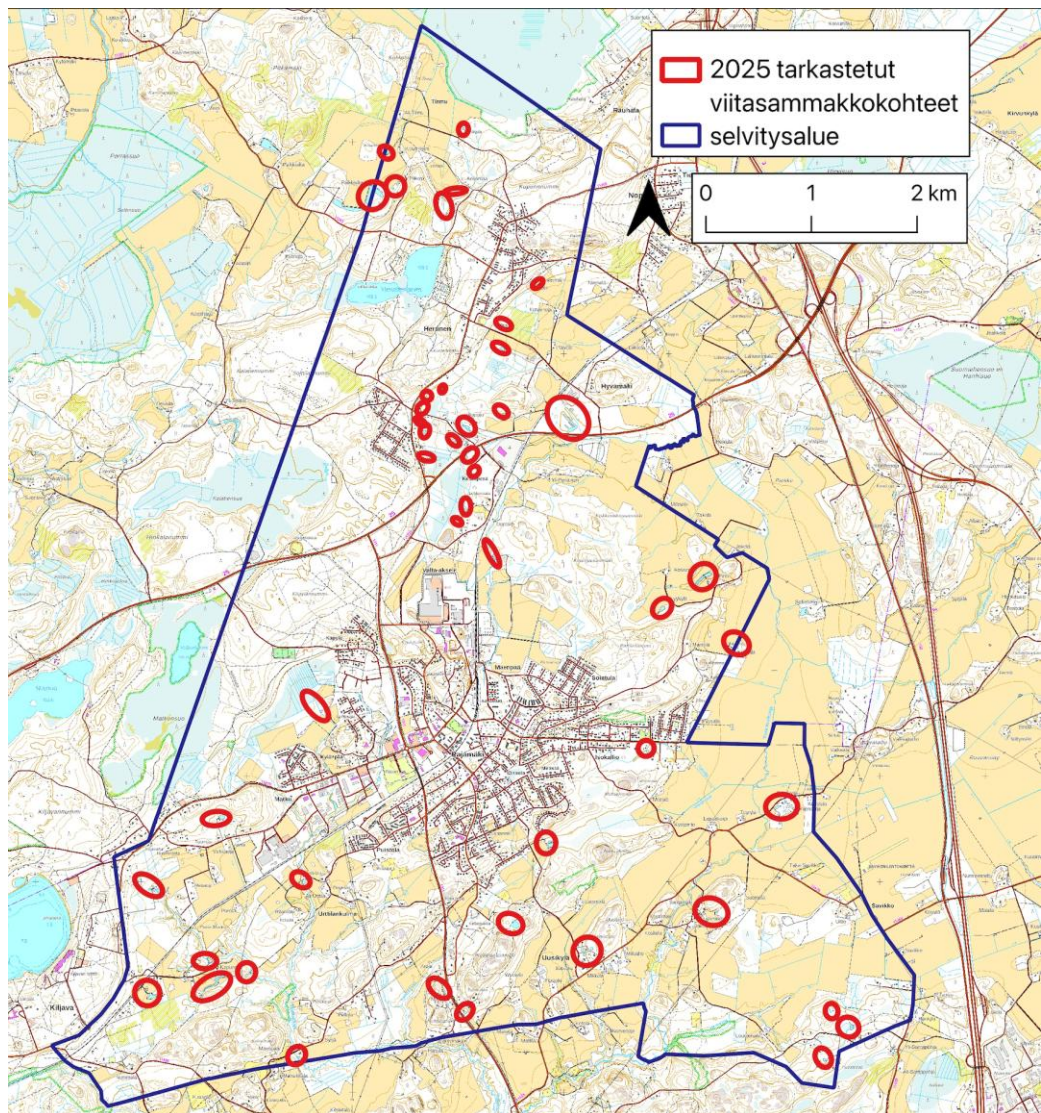
Viitasammakko

Viitasammakon esiintyminen inventoitiin lajin soidin- ja kutuaikaan huhti–touku-kuussa 2025. Inventointi tehtiin kuunteluna ympäristöhallinnon julkaisemien ohjeiden (Nieminen & Ahola 2017) mukaisesti kaksi kertaa. Ensimmäiset käynnit tehtiin jaksolla 24.–30.4. ja toinen kierros 5.–12.5.

Selvitys käsitti kaikki viitasammakolle potentiaalisiksi arvioidut kosteikot ja vesistöt, ml. kaivetut lammet (kuva 3). Pelto-ojista inventoitiin kattava otanta. Inventoinnissa viitasammakoiden soidinääntelyä kuunneltiin lähellä kohteita, mutta kuitenkin sen verran etäällä, ettei soidin häiriinny. Inventointi aloitettiin iltayöllä

ja sitä jatkettiin aamuyöhön saakka. Selvitykset pyrittiin tekemään mahdollisimman hyvässä säässä, eli lämpimänä ja tyynenä iltana, jota on edeltänyt aurinkoinen ja lämmin päivä.

Kuuntelussa tavatut soidintavat koiraat paikannettiin ja merkittiin karttapohjalle. Ääntelevien koiraiden määrä arvioitiin ja kirjattiin ylös. Inventointitulosten ja soveltuvan elinympäristön perusteella rajattiin mahdolliset viitasammakon lisääntymispaikat. Kesäaikaiset elinalueet arvioitiin kartta- ja ilmakuvatarkastelun sekä maastohavaintojen perusteella noin kilometrin säteellä lisääntymispaikasta.

Kuva 3. Vuonna 2025 tarkastetut viitasammakkokohteet.

Pesimälinnusto

Yleispiirteisen pesimälinnustaselvityksen tavoitteena on selvittää ns. huomionarvoisten lajien (ks. jäljempänä) ja pesivälle linnustolle tärkeiden kohteiden esiintyminen. Työssä sovellettiin lintujen reviirikäyttäytymiseen perustuvaa kartoituslaskentamenetelmää (Koskimies & Väisänen 1988), jossa laskenta-alueet kierretään huolellisesti läpi ja havaitut linnut merkitään karttapohjalle. Laskenta-alueiksi valittiin osayleiskaava-alueen rakentamattomat osat lukuun ottamatta taimikoita ja avohakkuualueita tms. alueita, joilla ei todennäköisesti ole erityisiä linnustollisia arvoja.

Kartoituslaskenta valituilla osayleiskaava-alueen osilla toistettiin kaksi kertaa, mitä on pidetty yleiskaavatarkkuudella minimimääränä eri aikaan saapuvien muuttolintujen ja eri aikaan pesivien lajien havaitsemisen kannalta. Kierrokset ajoittuvat kevään 2025 edistymisen mukaan seuraavasti: 1. laskentakierros: 13.5., 15.–16.5, 22.5. sekä 26.5. ja 2. laskentakierros: 3.6., 6.6., 14.6. sekä 17.–18.6. Laskennat tehtiin varhain aamulla ja aamupäivällä, jolloin pesimäpaikoillaan oleskelevat linnut ovat parhaiten havaittavissa (laulu yms.). Kaikki laskentakerrat tehtiin hyvissä sääolosuhteissa (poutainen sää, tuuli alle 5 m/s, lämpötila yli 0 astetta).

Kartoituslaskentoja täydennettiin yöaktiivisten lajien osalta, sillä niitä havaitaan aamuisissa laskennoissa vain satunnaisesti. Kevättalvella ja keväällä 2025 tehtiin kaksi yöaikaista pöllöjen kuuntelukierrosta 11.–12.3. ja 4.–5.4. Kuuntelu tehtiin teitä pitkin liikkuen ja sopivissa paikoissa pöllöjen soidinääntelyä kuunnellen. Havainnot paikannettiin mahdollisimman tarkasti. Kuuntelukierrokset tehtiin hyvissä sääoloissa, jolloin esim. sade tai voimakas tuuli ei häirinnyt pöllöjen ääntelyä tai äänien kuulumista.

Lisäksi osayleiskaava-alueelle tehtiin kaksi yölaulajalaskentaa, joilla kuunneltiin kohdelajeja (kehrääjä, satakieli, kerttuset, sirkkalinnut jne.) niille soveltuvilla paikoilla. Paikat oli valittu ennakkoon lähtötietojen sekä kartta- ja ilmakuvatarkastelun perusteella. Yölaulajalaskennat tehtiin hyvissä sääoloissa 22.–25.5., 17.–18.6. ja 25.–26.6. Havainnot kirjattiin muistiin ja paikannettiin.

Pesimälinnustonselvityksen maastotöissä kiinnitettiin erityistä huomiota seuraaviin huomionarvoisiin lintulajeihin:

- erityisesti suojeltavat ja muut uhanalaiset lajit
- alueellisesti uhanalaiset lajit
- lintudirektiivin liitteen I lajit
- silmälläpidettävät lajit
- Suomen kansainväliset vastuulajit
- tikat lukuun ottamatta yleistä käpytikkaa
- petolinnut
- merkittävien elinympäristöjen, esim. lehtojen ja vanhojen metsien, ilmentälajit.

Laskennoissa merkittiin muistiin kaikki tavatut lintulajit ja kartalle kaikki havaitut huomionarvoiset linnut käyttämällä Koskimiehen & Väisäsen (1988) ohjeen mukaisia merkintätapoja. Tulokset tulkittiin ns. maksimiperiaatteen mukaisesti, jolloin reviiriksi katsotaan yksikin pesintää ilmaiseva havainto (pää)muuttokauden jälkeen lajille sopivassa ympäristössä. Tulosten perusteella arvioitiin ja rajattiin pesimälinnuston kannalta arvokkaat alueet. Tässä hyödynnettiin Suomen Lajitietokeskuksen ja Tiira-lintutietopalvelun täydentävää aineistoa.

Sudenkorennot

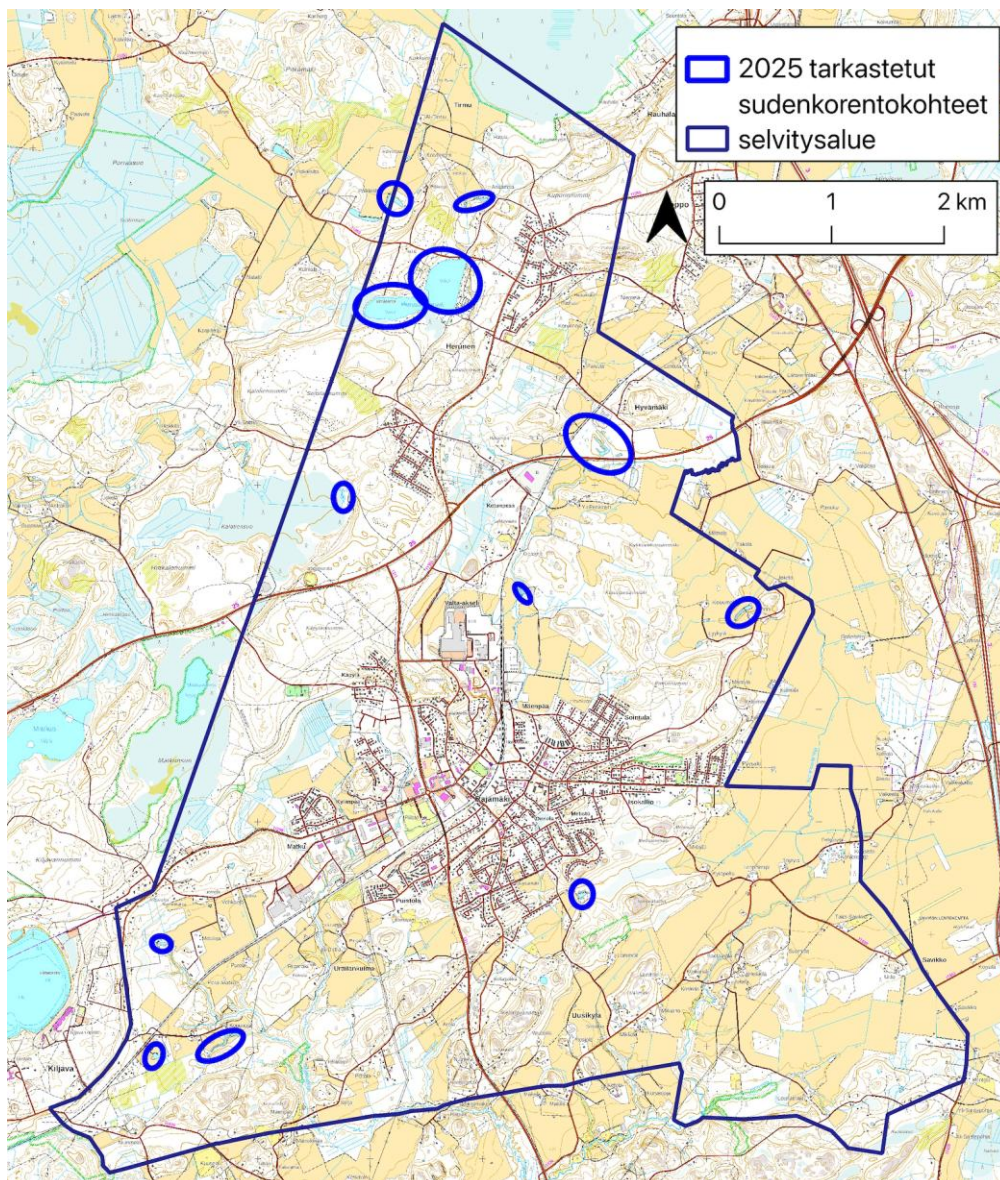
Selvitys kohdennettiin seuraaviin EU:n luontodirektiivin liitteessä IV(a) mainittuihin sudenkorentolajeihin: siro-, lumme- ja täplälampikorento. Inventointi käsitti kaikki näille lajeille soveltuvat vesistöt, joita on Rajamäen alueella hyvin vähän.

Sudenkorennot ovat inventoitavissa parhaiten päälentokautensa aikana. Lumme- ja täplälampikorennot sopiva selvitysjakso on 15.6.–15.7. Sirolampikorento on hieman myöhäisempi laji ja on inventoitavissa jaksolla 25.6.–31.7. (Nieminen & Ahola 2017).

Sudenkorentoselvitys tehtiin kertakäynnillä 9.7.2025 hyvissä sääoloissa. Aikuisia korentoja havainnoitiin vesistöjen rannoilla (kuva 4) aktiivisesti. Työssä käytettiin kiikaria, jonka avulla lampikorennot ovat luotettavasti määritettävissä ilman yksilöiden pyydystämistä. Mahdolliset kohdelajien havainnot kirjattiin ylös ja paikannettiin. Lajien mahdolliset lisääntymispaikat rajataan havaintojen ja soveltuvan elinympäristön perusteella.

Putkilokasvit

Huomionarvoisten (luontodirektiivin liitteiden II ja IV(b) lajit, erityisesti suojeltavat, valtakunnallisesti ja alueellisesti uhanalaiset lajit, silmälläpidettävät sekä muut vaatelias tai harvinaiset lajit) putkilokasvilajien esiintyminen inventoitiin arvokkaiden luontokohteiden selvityksen (ks. jäljempänä) yhteydessä. Todetut esiintymät paikannettiin ja niistä kirjoitettiin muistiin mm. runsaustieto.

Kuva 4. Vuonna 2025 inventoidut sudenkorentokohteet.

Arvokkaat luontokohteet

Selvitysalueelta inventoitiin seuraavien arvokkaiden luontokohteiden esiintymisen. Inventoinnit kohdennettiin lähtöaineiston sekä kartta- ja ilmakuvatarkastelujen perusteella potentiaalisille alueille:

- luonnonsuojelulain 64 ja 65 §:n mukaiset suojellut luontotyytit
- vesilain 2 luvun 11 §:n ja 3 luvun 2 §:n mukaiset pienvesikohteet
- metsälain 10 §:n mukaiset elinympäristöt (Suomen metsäkeskuksen aineiston mukaisesti)
- luontodirektiivin liitteen I luontotyytit
- uhanalaiset ja silmälläpidettävät luontotyytit (Kontula & Raunio 2018a, b)
- METSO-ohjelman kriteerit täyttävät kohteet (Syrjänen ym. 2016)

- LAKU-kriteerit täyttävät kohteet (Salminen & Aalto 2012)
- muut luonnonsuojelullisesti arvokkaat luontotyypit ja elinympäristöt tai luonnon monimuotoisuuden kannalta tärkeät alueet.

Kaikki todetut luontokohteet rajattiin kartalle, niistä kirjoitettiin tiivis sanallinen kuvaus ja otettiin valokuvia. Ennestään tiedossa olevien luontokohteiden nykytila ja rajausta tarkastettiin maastossa. Maastotyöt tehtiin jaksolla 29.7.–15.8. ja erillinen tarkistuskäynti vielä 10.9.2025.

2.4 Luontokohteiden arvottaminen

Arvokkaat luontokohteet luokiteltiin Mäkelän & Salon (2024) julkaisun mukaisesti neljään arvoluokkaan (kuva 5).

Arvoluokka 1: Lainsäädännöllä turvatut kohteet	Arvoluokka 2: Erityisen tärkeät kohteet	Arvoluokka 3: Monimuotoisuutta turvaavat kohteet	Arvoluokka 4: Monimuotoisuutta tukevat kohteet
Aina huomioitavat • Luonnonsuojelualueet • Natura 2000 -alueet • Suojeluun varatut alueet • LSL:lla suojeltujen luontotyyppien rajatut esiintymät • LSL:n tiukasti suojeltujen luonto-tyyppien esiintymät • Vesilain suojellut luontotyypit • Luontodirektiivin liitteen IV a lajien lisääntymis- ja levähdyspaikat • Luontodirektiivin liitteen IV b kasvilajien esiintymispaikat • LSL:n erityisesti suojeltavien lajien rajatut esiintymispaikat • Luontodirektiivin liitteen II lajien sekä lintudirektiivin liitteen I lajien ja niitä vastaavien muuttolintujen rajatut esiintymispaikat • LSL 73 § suurten petolintujen toistuvasti käytössä ja selvästi nähtävissä olevat pesäpuut	Aina huomioitavat • Valtakunnallisesti arvokkaat luontokohteet¹ • Ekologisen verkoston kannalta erittäin tärkeät kohteet • Luontotyyppi- ja lajiesiintymien muodostamat merkittävät kokonaisuudet² • Uhanalaisten luontotyyppien merkittävät esiintymät • Uhanalaisten lajien merkittävät esiintymät • Luontodirektiivin liitteen I luontotyyppien merkittävät esiintymät • Lintudirektiivin liitteen I lajeille ja niitä vastaaville muuttolinnuille erittäin tärkeät kohteet³	Aina huomioitavat • Ekologisen verkoston kannalta tärkeät kohteet • Luontotyyppi- ja lajiesiintymien muodostamat muut kokonaisuudet²	Aina huomioitavat • Ekologisia yhteyksiä tukevat kohteet
Lisäksi yleispiirteisessä suunnittelussa huomioitavat	Lisäksi yleispiirteisessä suunnittelussa huomioitavat • Maakunnallisesti arvokkaat luontokohteet¹	Lisäksi yleispiirteisessä suunnittelussa huomioitavat • Maakunnalle ominaisten luontotyyppien merkittävät esiintymät • Maakunnan vastuulajien merkittävät esiintymät	Lisäksi yleispiirteisessä suunnittelussa huomioitavat

Arvoluokka 1: Lainsäädännöllä turvatut kohteet	Arvoluokka 2: Erityisen tärkeät kohteet	Arvoluokka 3: Monimuotoisuutta turvaavat kohteet	Arvoluokka 4: Monimuotoisuutta tukevat kohteet
Lisäksi yksityiskohtaisessa suunnittelussa huomioitavat • Luontodirektiivin liitteen IV a lajien tärkeät kulkuyhteydet ja siirtymäreitit • LSL 95 §:n luonnonmuistomerkit	Lisäksi yksityiskohtaisessa suunnittelussa huomioitavat • LSL:lla suojeltujen luontotyyppien rajaamattomat esiintymät • Luontodirektiivin liitteen II lajien rajaamattomat merkittävät esiintymispaikat • Lepakoille tärkeät saalistusalueet⁴	Lisäksi yksityiskohtaisessa suunnittelussa huomioitavat • Paikallisesti arvokkaat luontokohteet¹ • Uhanalaisten luontotyyppien muut esiintymät • Luontodirektiivin liitteen I luontotyyppien muut esiintymät • Uhanalaisten lajien muut esiintymät • Lintudirektiivin liitteen I lajeille ja niitä vastaaville muuttolinnuille tärkeät kohteet³ • Luontodirektiivin liitteen II lajien muut esiintymispaikat	Lisäksi yksityiskohtaisessa suunnittelussa huomioitavat • Silmälläpidettävien luontotyyppien ja lajien esiintymät⁵ • Alueellisesti uhanalaisten luontotyyppien ja lajien esiintymät⁵ • Kohteet, joilla esiintyy yksittäisiä huomionarvoisia, pienpiirteisiä luonnonarvoja • Lajistollisesti arvokkaat uusympäristöt • Muut monimuotoisuutta tukevat kohteet

* hävittämiskiellosta poiketen (LSL 82 § yleispuikkuus) aluetta saa käyttää maa- ja metsätalouteen tai rakennustoimintaan ja rakennuksia sekä laitteita tarkoituksensa mukaisesti. Tällöin on kuitenkin vältettävä vahingoittamista tai häiritsemistä rauhoitettuja eläimiä ja kasveja, jos se on mahdollista ilman merkittäviä lisäkustannuksia. Yleispuikkuus ei koske teollisen mittakaavan toimintaa.

¹ ennalta tunnetut, aiemmin tehdyissä selvityksissä rajatut kohteet

² erityisesti huomioitavien ja silmälläpidettävien luontotyyppien ja/tai lajien muodostamat kokonaisuudet

³ pesimä-, levähdys-, ruokalu-, talvehtimis- ja sulkimisaikojen sekä metson ja teeren sointipaikat

⁴ sopimus Euroopan lepakoiden suojelusta (EUROBATS)

⁵ tapauskohtainen asiantuntijatulkitinta arvoluokasta

Kuva 5. Rajamäen osayleiskaavan luontoselvityksen päivityksessä käytetty luontokohteiden arvottaminen (luokat 1–4). Lähde: Mäkelä & Salo 2024.

3 TULOKSET

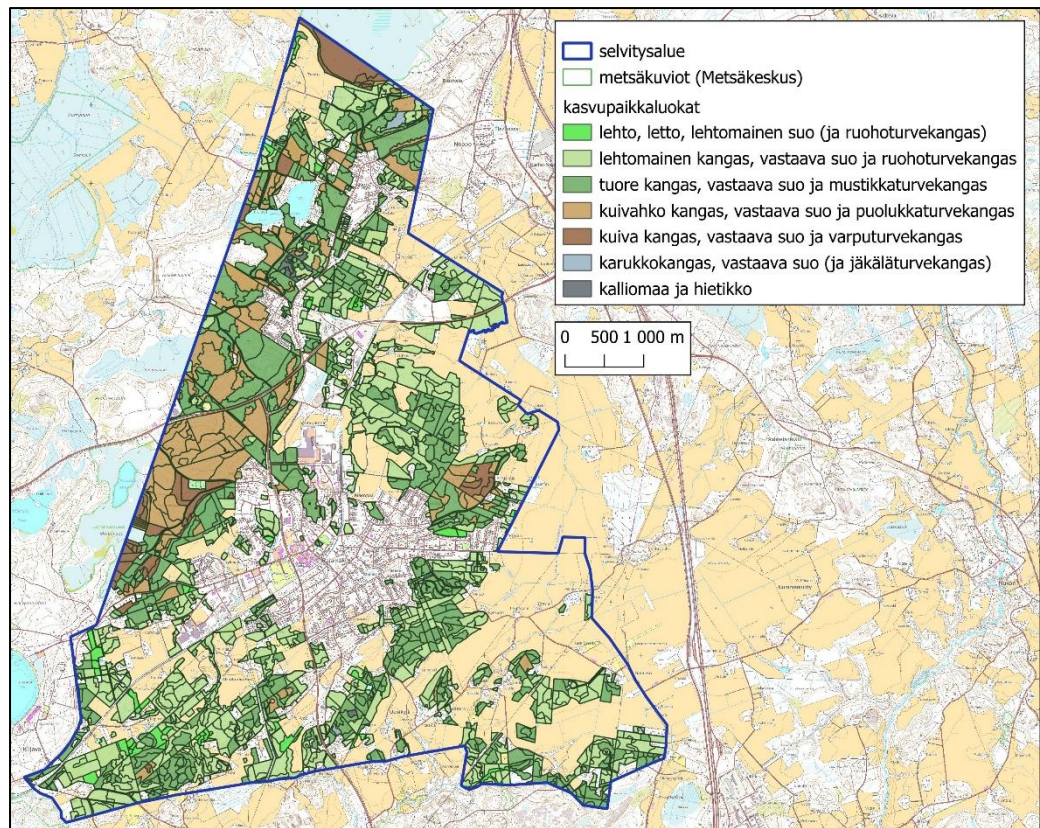
3.1 Yleiskuvauk

Suuri osa Rajamäen osayleiskaava-alueesta on maa- ja metsätalous- sekä haja-asutusaluetta. Rajamäellä on myös asemakaavoitettuja taajama-alueita osayleiskaava-alueen keski- ja pohjoisosissa. Kaava-alue jaettiin seitsemään osa-alueeseen (kuva 10), joiden luonnonoloja ja maankäyttöä kuvataan tarkemmin jäljempänä tässä alaluvussa.

Rajamäki kuuluu eteläboreaaliseen metsäkasvillisuusvyöhykkeeseen ja sen sisällä Lounaismaan ja Pohjanmaan rannikkoon. Selvitysalueen metsämaat ovat pääsääntöisesti tuoreita kankaita (MT, mustikkatyyppi) (kuva 6). Myös lehtomaisia kankaita (OMT, käenkaali–mustikkatyyppi) on yleisesti eri puolilla selvitysaluetta. Etenkin selvitysalueen länsilaidalta löytyy lisäksi kuivahkon kankaan (VT, puolukkatyyppi) metsiä.

Nurmijärven metsämaasta 1,9 % on puutonta, 27,1 % mäntyvaltaista, 36,1 % kuusivaltaista, 29 % koivuvaltaista ja alueita, joilla valtalajina on jokin muu lehtipuu, on 5,9 % (Luonnonvarakeskus 2025). Rajamäen alueelta vastaavia tietoja ei ollut käytettävissä, mutta metsävarakuvioiden perusteella laadittu teemakartta pääpuulajeista on kuvassa 7.

Metsämaan puuston ikäjakauma oli vuonna 2021 Nurmijärvellä seuraava: 1–20 vuotta 20,7 %, 21–40 vuotta 29,2 %, 41–60 vuotta 17,9 %, 61–80 vuotta 13,6 %, 81–100 vuotta 9,5 %, 101–120 vuotta 4,8 % ja yli 120 vuotta 2,4 % (Luonnonvarakeskus 2025). Rajamäeltä vastaavia tietoja ei ollut käytettävissä, mutta metsävarakuvioiden perusteella valtaosa alueen metsistä on nuoria tai varttuneita, alle 80-vuotiaita metsiä (kuva 8).

Kuva 6. Metsämaan kasvupaikkatyytit osayleiskaava-alueella. Aineiston lähde: Suomen metsäkeskus, metsävarakuviot.

Suokasvillisuuden aluejaossa Rajamäki kuuluu Etelä-Suomen kilpikiteiden vyöhykkeeseen. Suurin osa selvitysalueen soista sijoittuu sen länsilaidalle. Osayleiskaava-alueen pohjoispäässä on Petkelsuo, joka on sekä Natura 2000 -alue, että soidensuojeluohjelman alue. Selvitysalueen länsilaidalla on laajahko Matkunsuon alue, joka niin ikään kuuluu Natura 2000 -verkostoon (kohde Kalkkilammi–Sääksjärvi). Länsilaidalle sijoittuu myös selvitysalueen kolmas isompi suo, osittain ojitettu Kalatiensuo.

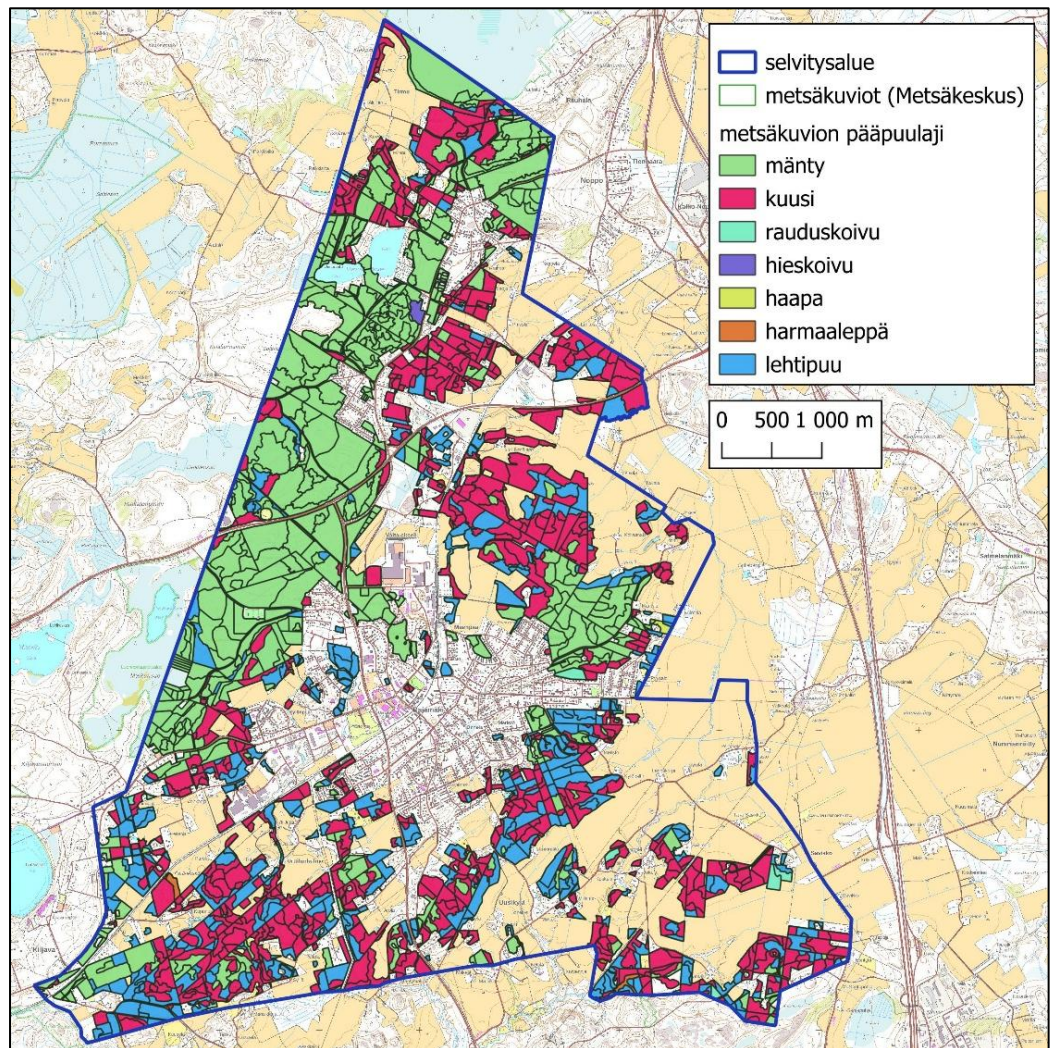
Rajamäen alueen kallioperä on pääosin hapanta gneissiä. Pohjoisosissa on lisäksi kiilleliusketta ja kiillegneissiä, emäksistä ja intermediääristä vulkaniittia ja amfiboliittia sekä mikroliinigraniittia. Myös osayleiskaava-alueen kaakkoisosassa on kiilleliusketta ja kiillegneissiä sekä kvartsi-maasälpägneissiä ja granaattipitoista mikroliinigraniittia.

Osayleiskaava-alueen maaperä on vaihtelevaa. Etenkin alueen pohjois- ja länsiosassa on karkearakenteista maalajia, jonka päälaajitetta ei ole selvitetty. Lisäksi alueella tavataan hienojakoista- ja sekalajitteista maalajia, joiden päälaajitetta ei ole selvitetty, kalliomaata sekä pieniä alueita savea ja turvetta.

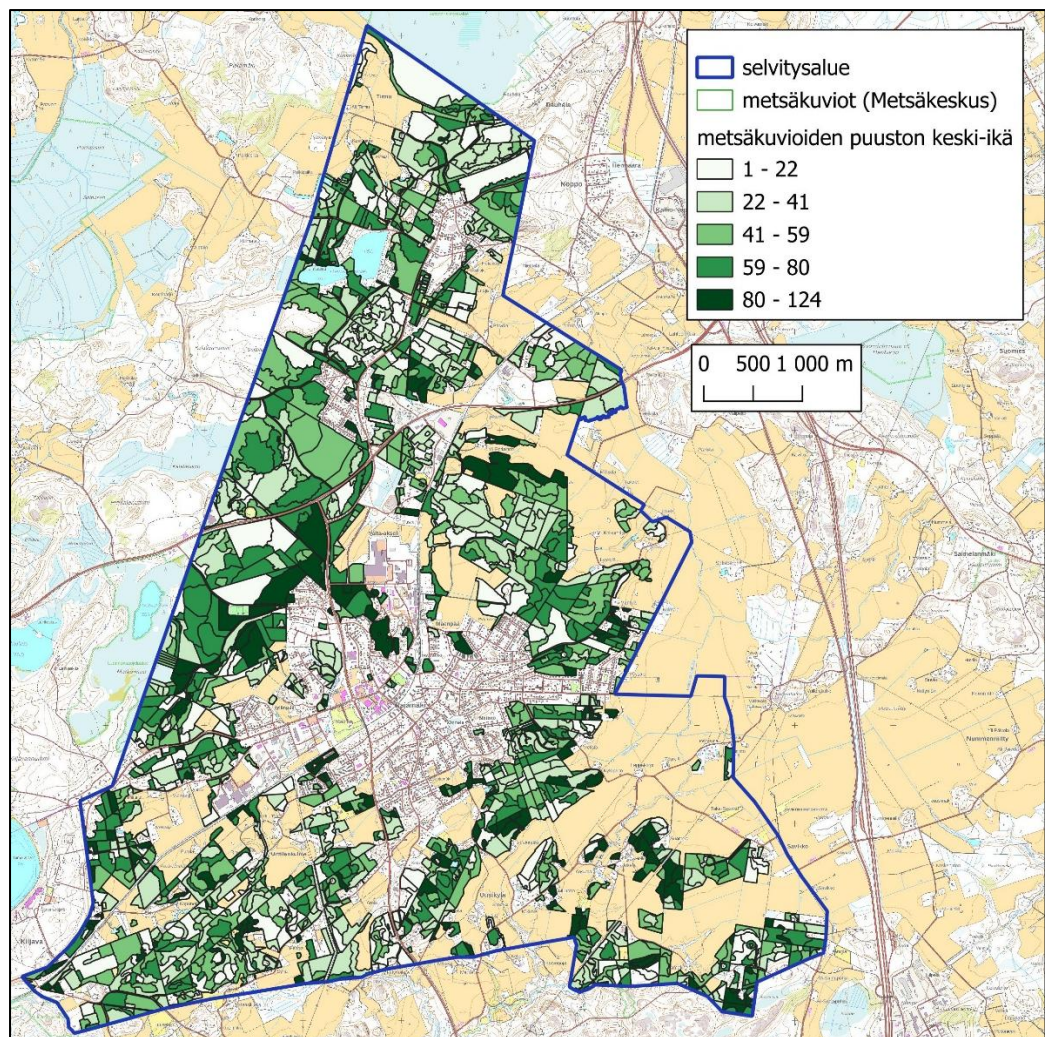
Rajamäki sijoittuu Vantaan päävesistöalueelle ja 3. jakovaiheen valuma-alueista Matkunojan, Koiransuolenojan–Hirmunojan, Nukarin–Hyvinkään, Vaaksinojan, Kytäjoen alaosan, Keihäsjoen alaosan ja Keihäsjoen keskiosan valuma-alueille.

Rajamäellä on kaksi pientä järveä, Herustenjärvet, sekä joitakin pieniä lampia, jotka ovat ilmeisesti kaikki syntyneet kaivamisen tuloksena. Selvitysalueen kaakkoisosassa virtaa Koiransuolenoja, joka yhtyy etelässä Kyläjoen uomaan. Hankealueelle ei osu muita isompia, peruskarttaan nimettyjä virtavesiä. Pienvesikohteita on kuitenkin melko runsaasti.

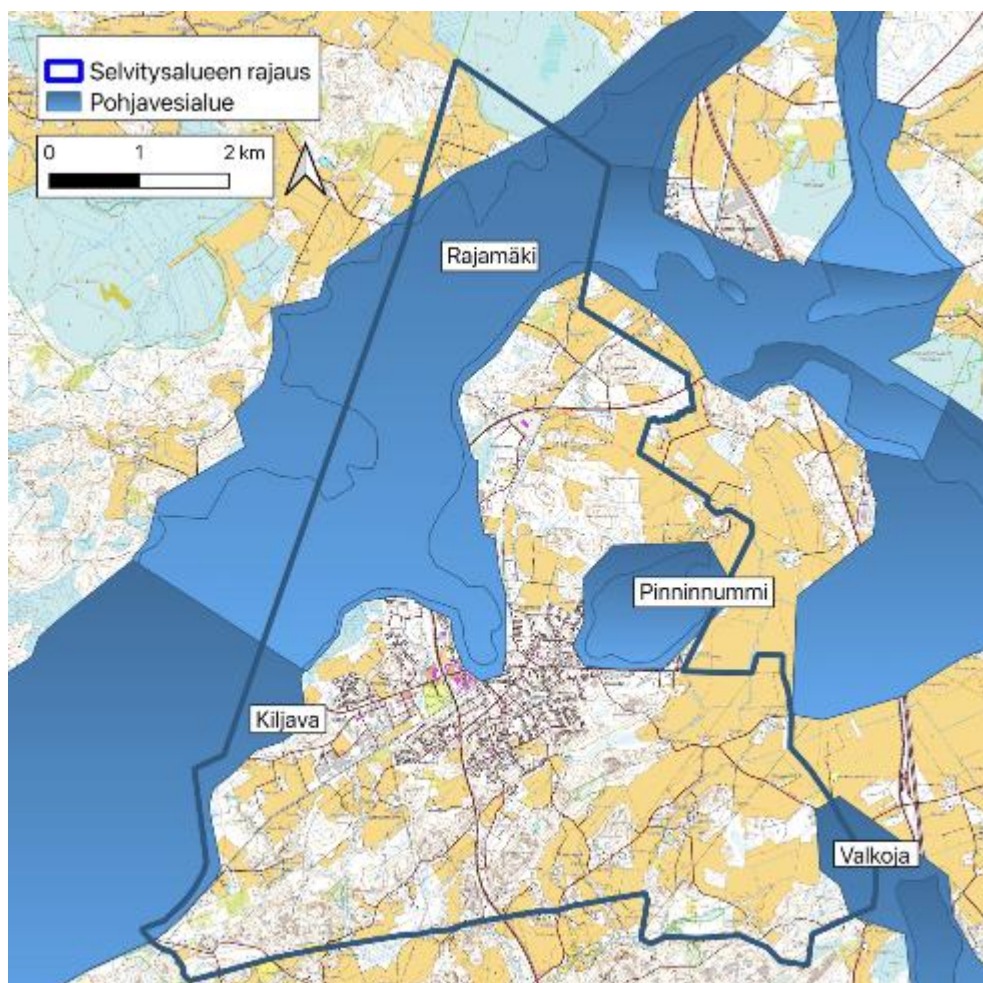
Rajamäellä on neljä pohjavesialuetta (kuva 9). Vedenhankintaa varten tärkeitä pohjavesialueita ovat Rajämäki, Kiljava ja Valkoja. Pinninummi on muu vedenhankintakäyttöön soveltuva pohjavesialue.

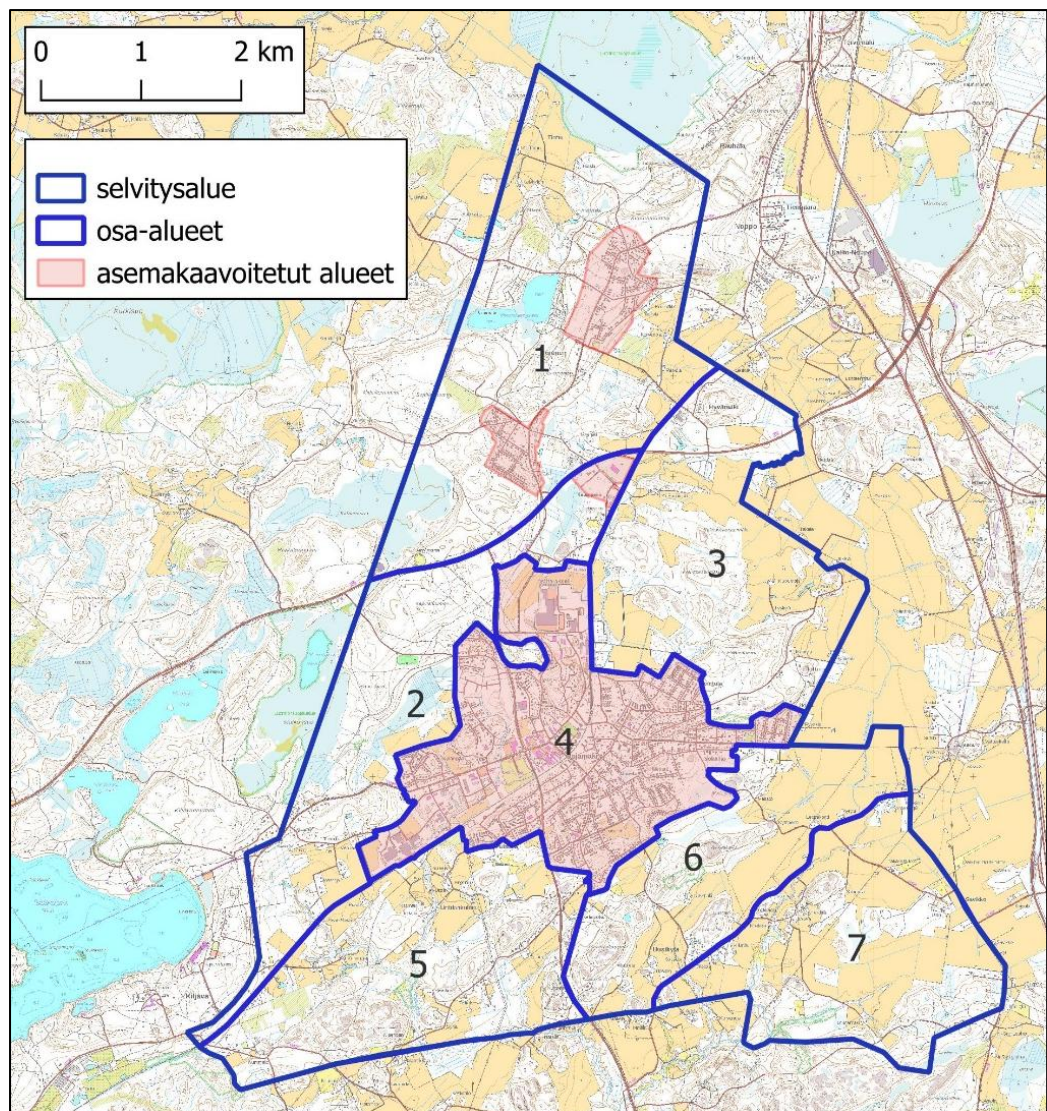
Kuva 7. Metsämaan kuvioiden pääpuulaji osayleiskaava-alueella. Aineiston lähde: Suomen metsäkeskus, metsävarakuviot.

Kuva 8. Metsämaan puuston keski-ikä osayleiskaava-alueella. Aineiston lähde: Suomen metsäkeskus, metsävarakuviot.

Kuva 9. Rajamäen pohjavesialueet.

Kuva 6. Selvitysalueen yleiskuvauksessa käytetty osa-aluejako (1–7).

Osa-alue 1

Pohjoisimman osa-alueen rajana on sen pohjois-, länsi- ja itäreunoilla Nurmijärven kunnanraja. Etelärajana on Hangonväylä. Osa-alueeseen kuuluu Herustentien varrella kaksi asemakaavoitettua aluetta, joihin asutus on keskittynyt. Näiden lisäksi on jonkin verran haja-asutusta. Osa-alueen keskiosassa sijaitsevien Herustenjärvien kivennäismaarannat on rakennettu, mutta suorannat ovat rakentamattomia. Viljelymaata on osa-alueen kaakkois- ja luoteiskulmissa.

Pohjoisreunalla osa-alue ulottuu Petkelsuon Natura 2000 -alueelle ja luonnonsuojelualueelle, joka kuuluu myös soidensuojeluohjelmaan valtakunnallisena kohteena. Osa-alueella on lisäksi yksi yksityinen luonnonsuojelualue. Osa-alueella sijaitsee tai siihen rajautuu kaksi harjijensuojeluohjelman kohdetta, jotka jatkuvat länteen ja pohjoiseen selvitysalueen ulkopuolelle.

Osa-alueen pääosa on kuitenkin metsämaata. Metsät ovat nuorta ja mäntyvaltaista tuoreen tai kuivahkon kankaan talousmetsää. Keskiosassa on myös nuoria koivu- ja kuusivaltaisia metsäkuvioita. Pohjois- ja keskiosassa esiintyy paikoin haapaa kuusen seassa. Alueella on kaksi metsälain mukaista erityisen tärkeää elinympäristöä sekä yksi muu tärkeä elinympäristö järvien rantasuolla. Länsirajalla sijaitsevilla harjualueella on maa-ainesten ottoalue, joka on suurelta osin maisemoitu. Osa-alueen eteläosan puusto on varttunutta ja kuusivaltaista. Kasvillisuus on tuoretta ja lehtomaista kangasta sekä pieneltä osin ojitettua korpea.

Osa-alue 2

Osa-alueen länsirajana on pääosin Nurmijärven kunnanraja ja pohjoisrajana Hangonväylä. Idässä alue rajautuu Rajamäen taajamaan ja etelässä rautatiehen. Osa-alueen länsireunaan rajautuu suojelualue, joka kuuluu laajempaan, myös selvitysalueelle ulottuvaan, Natura 2000 -alueeseen (Kalkkilampi–Sääksjärvi).

Osa-alueen metsät sijoittuvat sen länsi- ja pohjoisosaan. Metsät ovat talouskäytössä olevaa mäntyvaltaista kangasmetsää. Pohjois- ja itäosan suot on ojitettu ja ne ovat nykyisin puustoltaan varttuvaa ja sekapuustoista turvekangasta. Alueen keskiosassa on jäljellä muutama luonnontilaisen kaltainen tai muuten monimuotoisuutta lisäävä arvokas suokohde. Osa-alueella on kolme pientä luonnonsuojeluetta sekä kaksi metsälain mukaista erityisen tärkeää elinympäristöä ja kolme muuta tärkeää elinympäristöä.

Osa-alue 3

Osa-alue 3 sijoittuu Rajamäen taajaman koillispuolelle ja rautatien itäpuolelle. Osa-alueen pohjoisosa ulottuu Hangonväylän pohjoispuolelle, jossa on pääosin nuorta ja varttunutta kuusivaltaista talousmetsää. Alueen luoteisosassa on myös asutusta keskittyneenä Kulmalantien varteen. Lounaisosassa sijaitsee entisen tiili-tehtaan alue, jonne on savenoton myötä muodostunut lampia.

Hangonväylän eteläpuolella osa-alue on laajalti maatalouskäytössä. Alueen keskiosissa sijaitsee pääasiassa mäntyvaltaista ja sekapuustoista ojitettua talousmetsää. Varttuneempia sekametsiä, joissa esiintyy myös haapaa, sijaitsee alueen keski- ja eteläosan luonnonsuojelualueilla. Vanhempaa metsää on myös Yli-Periäisen tilan eteläpuolella. Osa-alueen eteläosassa Pinninnummen alueella on erikäistä mäntyvaltaista metsää ja myös mäntytaimikkoa. Alueen keskiosassa on metsätalouskäytössä olevia ojitettuja suometsiä, jotka ovat turvekangasta.

Rautatien läheisyydessä osa-alueen lounaisosassa sijaitsee hieman teollisuutta. Osa-alue rajautuu etelässä asemakaavoitettuun ja tiheästi rakennettuun asuinalueeseen.

Osa-alue 4

Osa-alue on asemakaavoitettu ja rakennettu Rajamäen taajama-alue. Alueella sijaitsee muutamia asutuksen lomaan säästyneitä metsiköitä. Näistä puustoltaan vanhin on rautatien länsipuolella sijaitseva Tykkitorninmäki. Puustoista aluetta

suopainanteineen on myös osa-alueen kaakkoiskulmassa Metistönmäen ympäristössä.

Liito-oravalle soveltuvia metsiköitä on osa-alueella muutama (länsireunalla molemmin puolin rautatietä). Niissä metsä on varttunutta, kuusivaltaista tai seka-puustoista tuoretta ja lehtomaista kangasta.

Osa-alue 5

Selvitysalueen lounaisin osa-alue sijaitsee rautatien eteläpuolella. Alue rajautuu länsipäästään luonnonsuojelualueeseen ja idässä Rajamäentiehen. Selvitysalueen eteläraja kulkee maa- ja metsätalousvaltaisella alueella. Alueen läpi virtaavat pien-vesikohteet Matkunoja ja Kopunoja reunusmetsineen ovat maakunnallisesti arvokkaita luontokohteita sisältäen useita vesilain ja metsälain mukaisia elinympäristöjä sekä uhanalaisia luontotyyppejä. Alueella sijaitsee yksi luonnonsuojelualue. Osa-alueella on seitsemän metsälain mukaista erityisen tärkeää elinympäristöä ja yksi muu tärkeä elinympäristö.

Osa-alueen metsät ovat pääosin nuorta ja varttuvaa mäntyvaltaista talousmetsää. Alueen länsiosassa sijaitsee metsäntutkimuksen yksilajisia koealoja. Niiden lomassa on myös kuusi- ja haapavaltaisia rinnemetsiköitä, joita sijaitsee etenkin purojen varrella. Sekä Kopunojan että Matkunojan varrella on paikoin uudistuskypsiä metsiköitä, joiden puusto koostuu järeästä kuusesta ja haavasta sekä koivusta. Alueella on liito-oravalle soveltuvia vanhoja metsiä.

Osa-alueen etelä- ja itäosissa on myös nuorta istutettua koivikkoa sekä joitakin hiljattain hakattuja aukeita. Vanhemman metsän kuviot on harvennettu hiljattain. Alueen pohjoisosa on maatalousvaltaista aluetta, jossa peltojen lomassa on myös tasaisesti haja-asutusta. Peltojen kohdalla purovarren puusto on melko nuorta lehtimetsää. Purojen varsille on kaivettu useampia lampia.

Osa-alue 6

Osa-alue sijaitsee selvitysalueen keskivaiheilla Rajamäentien itäpuolella, rajautuen pohjoisessa osa-alueeseen 3. Itä laidalla alueen raja kulkee Uudenkyläntiessä. Luoteispuolella on Rajamäen taajama.

Noin puolet osa-alueesta on viljelymaata ja puolet metsää. Alueen länsireunalla sijaitsevan mäen alarinteillä kasvaa puustoltaan nuorta ja tiheää koivuvaltaista metsää. Mäen yläosassa on tuoreen ja kuivahkon kankaan männikköä, jonka puusto on varttunutta ja harvennettua. Mäen pohjoisosassa on kaivettu lampi.

Osa-alueen keskiosan metsät ovat suurelta osin vahvasti käsiteltyä ja puustoltaan nuorta talousmetsää. Puusto on koivu- tai kuusivaltaista ja kasvillisuus tuoretta tai lehtomaista kangasta. Alueella on Latomäen luonnonsuojelualue, jonka eteläpuolinen metsä on varttunutta ja kuusivaltaista lehtomaista kangasta. Luonnonsuojelualueen pohjoispuolella on uudistuskypsiä tuoreen kankaan sekametsää. Osa-alueen pohjoisosan metsät ovat nuorta koivu- ja kuusivaltaista kasvatusmetsää. Aivan pohjoisrajalla on kapealti varttunutta lehtipuuvallista sekametsää.

Osa-alueella on yksi luonnonsuojelualue ja yksi metsälain mukainen erityisen tärkeä elinympäristö.

Osa-alue 7

Osa-alue sijaitsee selvitysalueen kaakkoiskulmassa Uudenkyläntien itäpuolella. Muilta osin alue rajoittuu selvitysalueen rajaan, joka kulkee maa- ja metsätalousvaltaisella alueella seuraillen idässä osittain Keikkumäentietä.

Etelä- ja keskiosissa on yhtenäisiä metsäalueita, mutta muutoin osa-alue on peltoa ja sen lomaan jääviä metsäsaarekkeita. Asutus on harvaa haja-asutusta. Osa-alueen keskiosan metsät ovat pääosin nuorta ja kuusivaltaista tuoreen kankaan taousmetsää. Paikoin on myös uudistuskypsiä metsäkuvioita.

Osa-alueen eteläreunan ja kaakkoiskulman metsäkuviot ovat pieniä. Ne ovat kuusi- tai lehtipuuvaltaisia, tuoreen ja lehtomaisen kankaan metsiköitä. Eteläosassa on myös joitakin hakkuuaukeita.

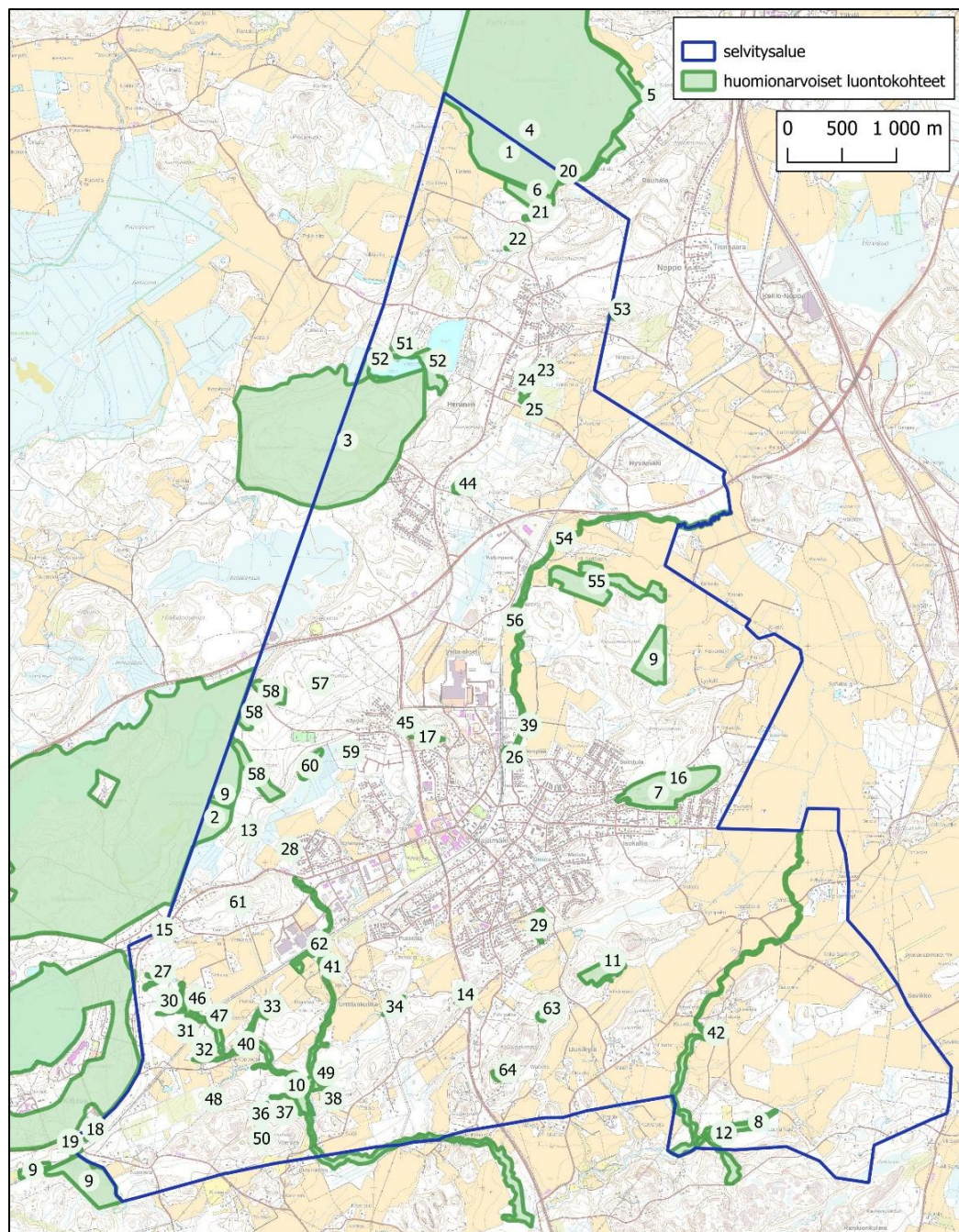
Osa-alueen lounaisosassa sijaitsee kaksi luonnonsuojelualueita, joiden puusto on järeää haapaa ja kuusta sekä koivua. Niitä ympäröivät metsät ovat pääasiassa kuusivaltaista tuoreen ja lehtomaisen kankaan sekametsää. Hirmuojan ja Koiransuolenojan ympäristössä on myös lehtoja.

3.2 Arvokkaat luontokohteet

Arvokkaat luontokohteet (kuva 11) on esitelty seuraavissa alaluvuissa jaoteltuna eri lakeihin perustuviin tms. ryhmiin. Jotkin kohteet voivat sisältyä useampaan ryhmään. Kaikki kohteet on tarkastettu maastossa vuonna 2025.

Kohteen nimen perässä oleva LUO-numerointi viittaa aiempiin luontoselvityksiin (Routasuo 2014, Lammi 2021). Lähdeselvityksen numerointi on Luodon & Pimenoffin (2023) selvityksen mukainen.

Yhteenvetotaulukko arvokkaista luontokohteista on raportin liitteenä 1 ja koontikartat liitteenä 2.

Kuva 7. Arvokkaat luontokohteet selvitysalueella sekä sen ulkopuolelle jatkuvat kohteet.

3.2.1 Natura 2000 -alueet

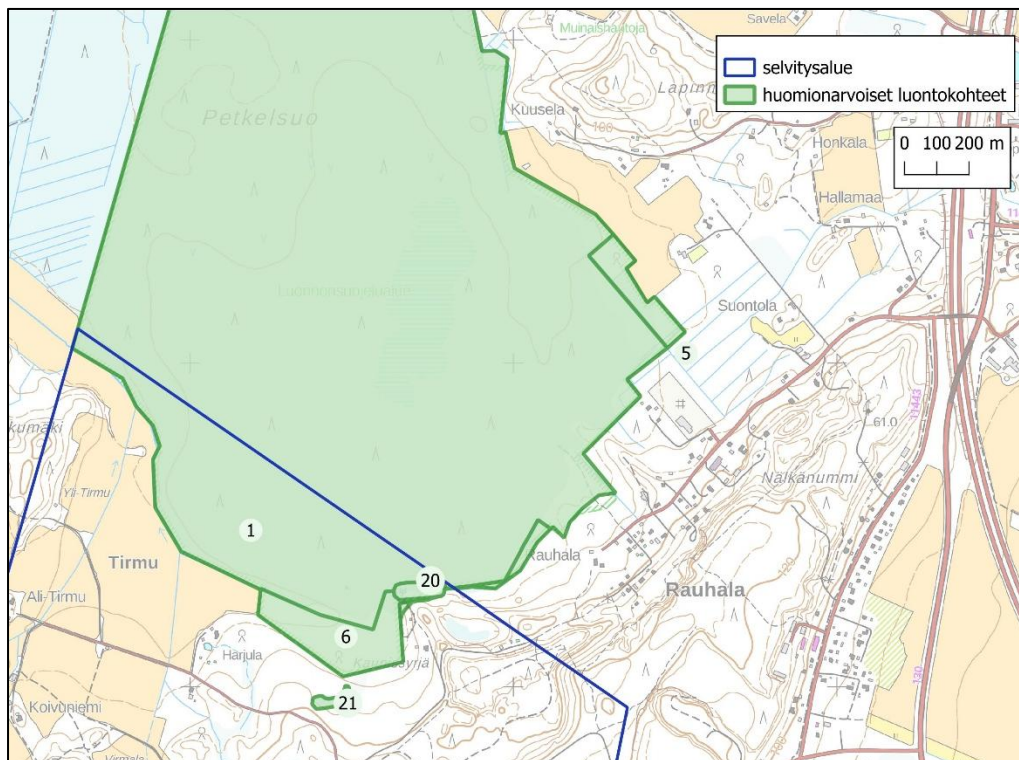
Rajamäen osa-yleiskaava-alueella sijaitsee osittain kaksi Natura 2000 -aluetta.

1. Petkelsuon Natura 2000 -alue (LUO1)

Alue sijaitsee selvitysalueen pohjoisrajalla, osittain Nurmijärven puolella, mutta pääosin Hyvinkään puolella (kuva 12). Pinta-alaltaan 284 hehtaaria. SAC-alueen suojelun perustana olevat luontodirektiivin luontotyytit: keidassuot 7110 (281 ha), Fennoskandian lähteet ja lähdesuot 7160 (0,53 ha), borealiset lehdot 9050 (1,9 ha) ja puustoiset suot 91D0 (64,5 ha). Lisäksi suojelun perusteena on lajeista liito-orava.

Petkelsuo on Etelä-Suomessa tyypillinen, varsin suuri ja melko luonnontilainen konsentrinen kermikeidas, jonka pääosan muodostavat eri rämetyytit. Etelä- ja itäosista suo on avoimempaa ja lampareista, ja siellä sijaitsee lähteitä. Petkelsuo on valtakunnallisesti merkittävä soidensuojeluohjelman kohde. Alueella pesii tai on pesinyt suolinnuista mm. kapustarinta, liro ja kurki. Eteläosan lähteiköllä kasvaa röhysaraa (Routasuo 2014).

Arvoluokka: 1.

Kuva 8. Petkelsuon Natura 2000 -alueen ja Petkelsuon luonnonsuojelualueen (5) sijainti. Alueeseen rajautuu etelässä Kaunissyvän luonnonsuojelualue (6).

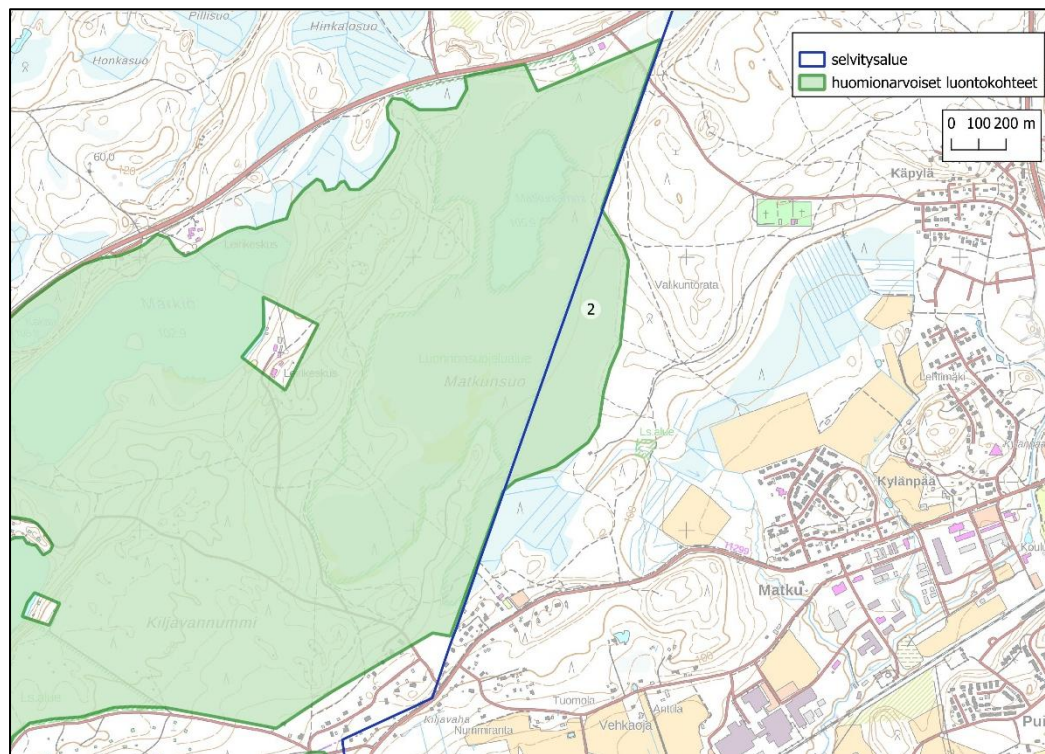
2. Kalkkilammi–Sääksjärven Natura 2000 -alue (LUO2)

Kalkkilammi–Sääksjärven Natura 2000 -alue sijaitsee selvitysalueen rajalla. Pieni osa 976 hehtaarin kokoisesta alueesta sijaitsee Nurmijärven kunnan puolella. SAC-alue koostuu kolmesta erillisestä alueesta (kuva 13).

Alueen suojelun perustana olevat luontotyytit: hiekkamaiden niukkamineraaliset–niukkaravinteiset vedet 3110 (282 ha), humuspitoiset järvet ja lammet 3160 (10 ha), keidassuot 7110 (98 ha), vaihettumis- ja rantasuot 7140 (1,5 ha), Fenno-skandian lähteet ja lähdesuot 7160 (0,1 ha), letot 7230 (0,25 ha), borealiset lehdot 9050 (5,24), harjumuodostumien metsäiset luontotyytit 9060 (254 ha) ja puustoiset suot 91D0 (47 ha).

Selvitysalueen länsirajan läheisyydessä sijaitseva osa (Matkunsuo) on laaja ja edustava, luonnontilaisena säilynyt karuhko keidassuo. Matkunsuon eteläosassa on allikoita ja suon pohjoisosassa sijaitsee Matkunlammi.

Arvoluokka: 1.

Kuva 9. Kalkkilammi–Sääksjärven Natura 2000 -alueen sijainti ja raja.

3.2.2 Valtakunnallisten luonnonsuojeluohjelmien kohteet

Osayleiskaava-alueella sijaitsee osittain kaksi valtakunnallisten luonnonsuojeluohjelmien kohdetta.

3. *Solttilannummen harjajensuojeluohjelman alue (LUO7)*

Solttilannummen harjajensuojeluohjelman itäosa sijoittuu osayleiskaava-alueelle (kuva 14).

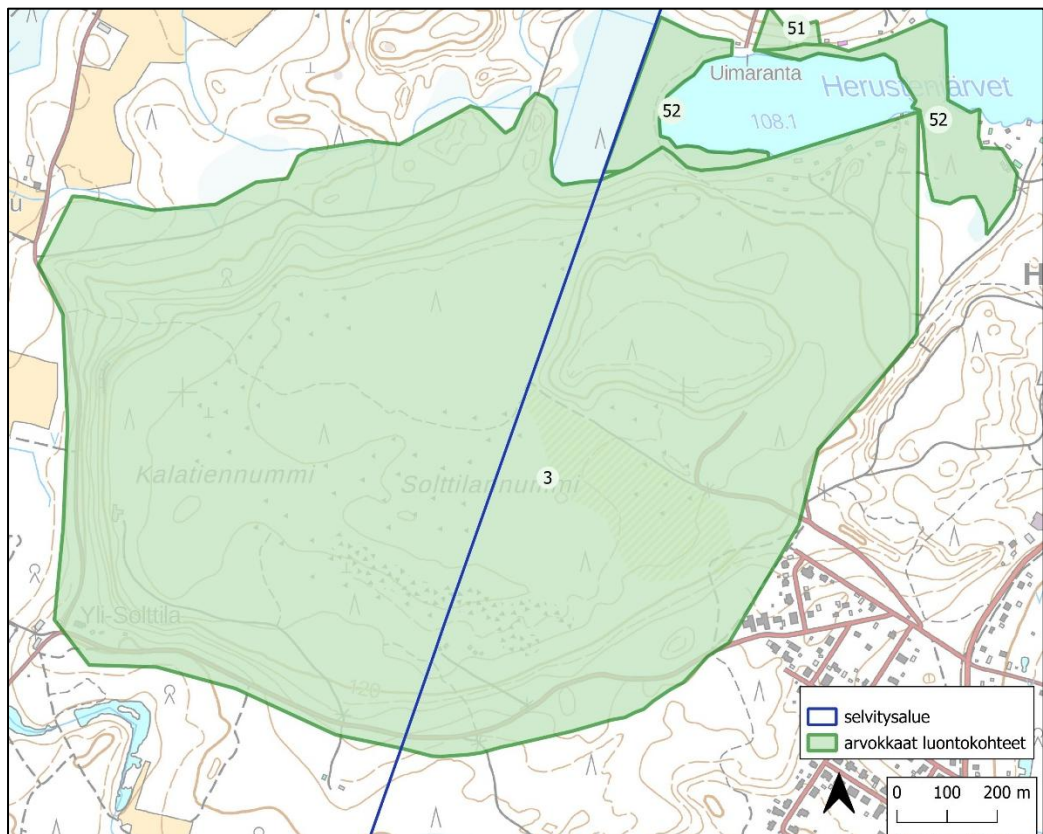
Arvoluokka: 1.

Lisäksi toinen harjajensuojeluohjelmaan kuuluva alue (Sääksjärvi) rajautuu selvitysalueeseen sen länsirajalla.

4. *Petkelsuon soidensuojeluohjelman alue (LUO6)*

Petkelsuo kuuluu soidensuojeluohjelman lisäksi Natura 2000 -verkostoon ja on käsitelty edellä aluvussa 3.2.1.

Arvoluokka: 1.

Kuva 10. Solttilannummen harjajensuojeluohjelman kohteen aluerajaus.

3.2.3 Luonnonsuojelualueet

5. *Petkelsuon luonnonsuojelualue ESA300528*

Perustettu valtion luonnonsuojelualueeksi valtioneuvoston asetuksella vuonna 2021. Rajaus ilmenee kuvasta 12.

Arvoluokka: 1.

6. *Kaunissyrrä YSA203418 (LUO3)*

Perustettu yksityismaiden luonnonsuojelualueeksi vuonna 2007. Paikoin muuttanutta korpea ojituksen myötä. Luonnonsuojelualue rajautuu Petkelsuon Natura 2000 -alueeseen (kuva 12).

Arvoluokka: 1.

7. *Rajamäen Isokallion luonnonsuojelualue YSA012576 (LUO4)*

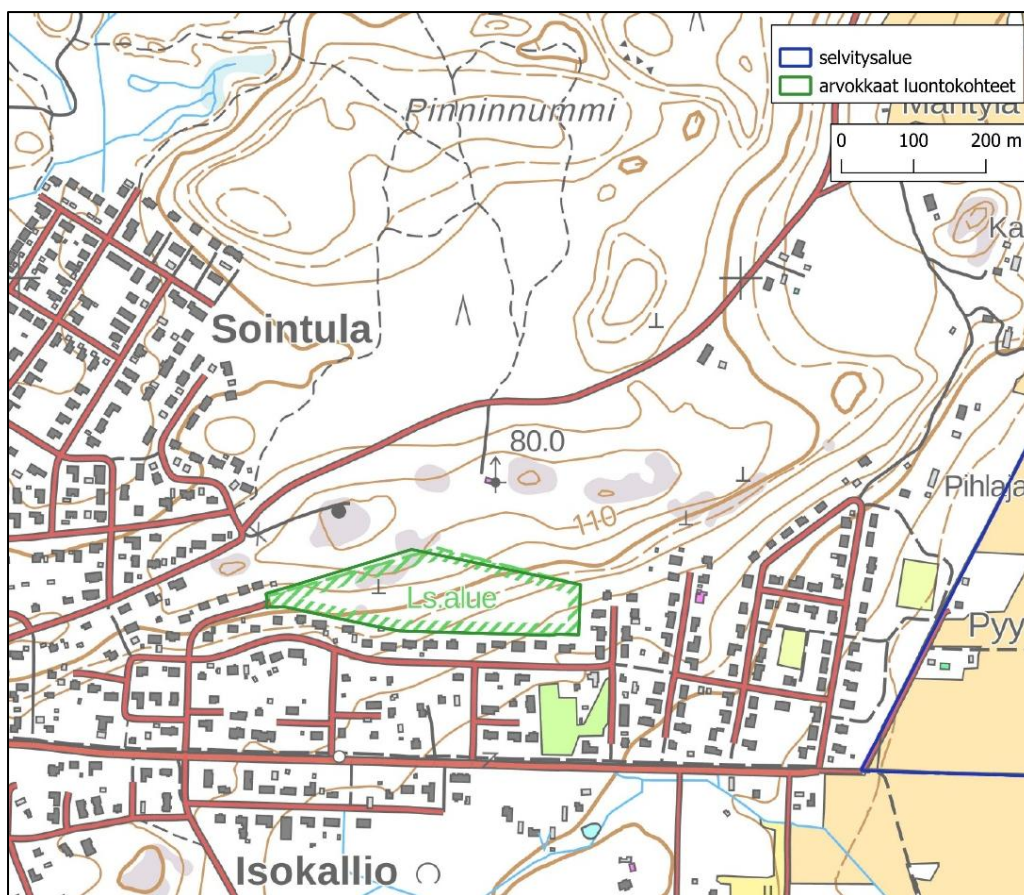
Perustettu yksityismaiden luonnonsuojelualueeksi vuonna 1986. Alueen pinta-ala on noin 3,5 hehtaaria (kuva 15). Alueeseen kuuluu lehtoa ja jalopuulehtoa. Luonnonsuojelualueen pohjoisosassa on kalkkikalliovaikutusta. Isokallio on luokiteltu arvokkaaksi kallioalueeksi hieman laajemmalla rajauksella (Husa ym. 2024; ks. alaluku 3.2.6).

Arvoluokka: 1.

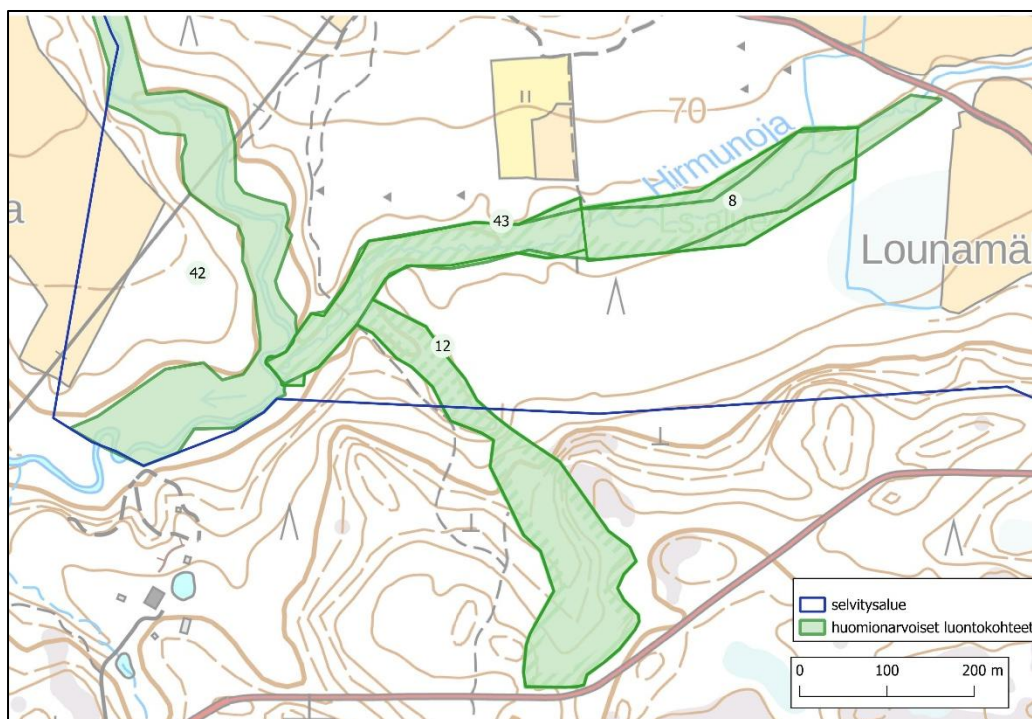
8. *Hirmuoja YSA230756*

Yksityismaiden luonnonsuojelualue (kuva 16), joka on perustettu vuonna 2014. Lehtomaista kangasta, tuoretta lehtoa ja luonnontilaisen kaltainen puro.

Arvoluokka: 1.

Kuva 11. Rajamäen Isokallion luonnonsuojelualue.

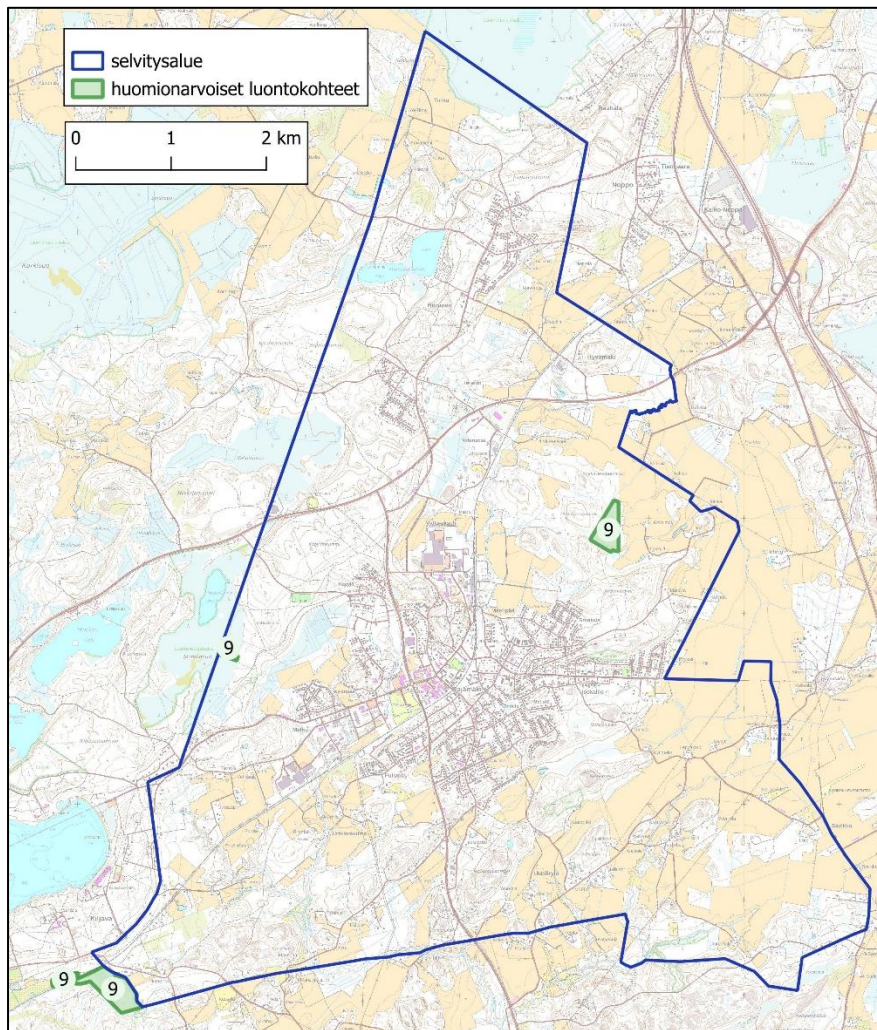

Kuva 12. Hirmunjoen luonnonsuojelualue (8) ja Seitsemän veljeksien suojealue (12).

9. Kiljavan luonnonsuojelualue ESA300525

Perustettu valtion luonnonsuojelualueeksi valtioneuvoston asetuksella vuonna 2021. Moniosainen alue, josta kaksi osaa sijaitsee osayleiskaava-alueella ja muut osat sen länsi- ja lounaispuolella (kuva 17). Eteläisempi osa sijaitsee selvitysalueen lounaiskulmassa ja kuuluu myös Kalkkilammi-Sääksjärven Natura 2000 -alueeseen. Pohjoisempi osa sijaitsee selvitysalueen koillisosassa Ketunpesänmäen metsäisellä alueella.

Arvoluokka: 1.

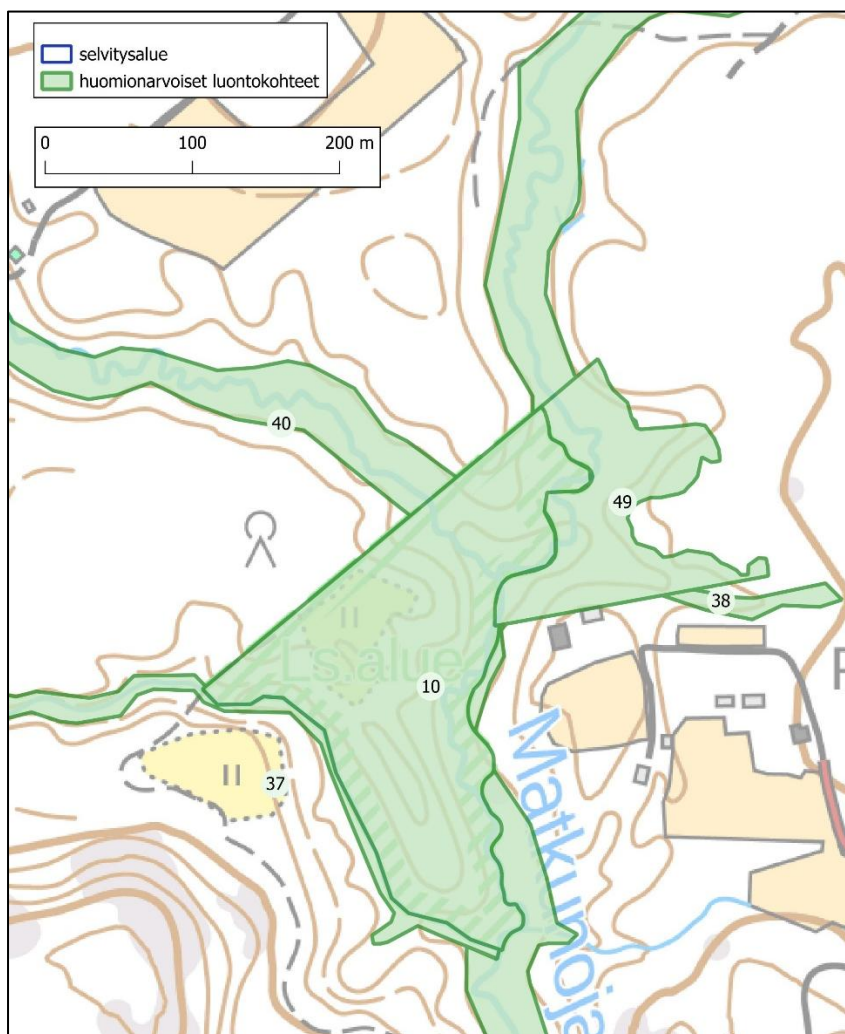

Kuva 13. Kiljavan luonnonsuojelualueen osat on esitetty kartalla vihreällä rasterilla. Osista kaksi sijaitsee osayleiskaava-alueella.

10. Unohdettu tähti taivaan alla YSA252369

Perustettu yksityismaiden luonnonsuojelualueeksi vuonna 2021. Alueella (kuva 18) on Matkunojan purovarsilehtoa, joka on paikoin tihkupintavaikutteista kosteaa lehtoa ja uoman rinteiden yläosissa tuoretta lehtoa.

Arvoluokka: 1.

Kuva 14. Unohdettu tähti taivaan alla -niminen luonnonsuojelualue (10).

11. Latomäki YSA257291

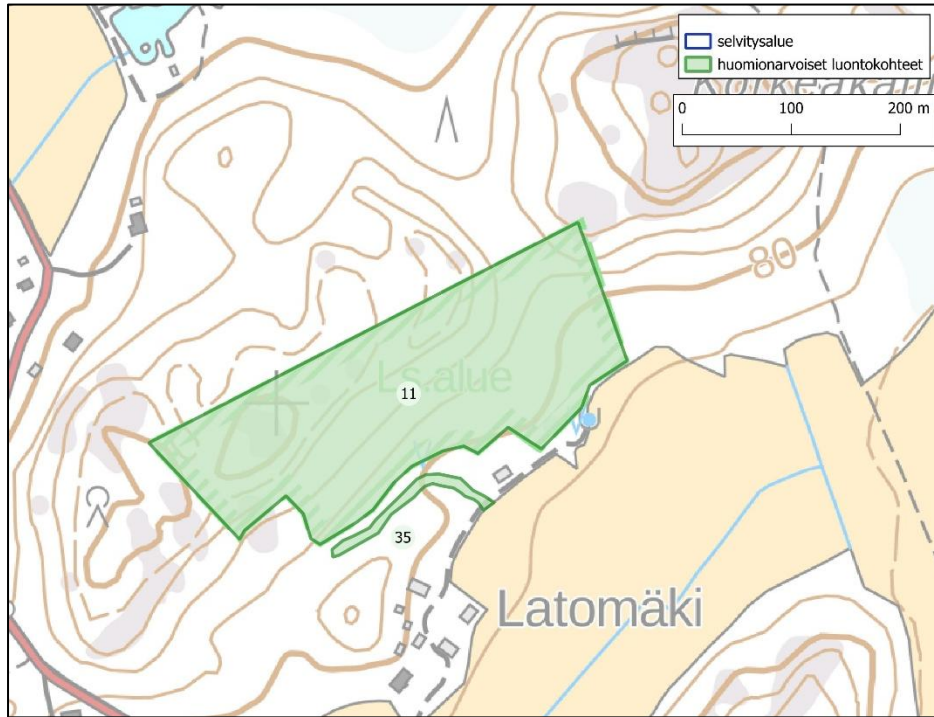
Yksityismaiden luonnonsuojelualueen (kuva 19) perustamisvuosi on 2022.

Arvoluokka: 1.

12. Seitsemän veljeksen luonnonsuojelualue YSA261814

Seitsemän veljeksen luonnonsuojelualue sijaitsee selvitysalueen kaakkoisosassa Hirmunojan varrella (kuva 16). Perustettu yksityismaiden luonnonsuojelualueeksi vuonna 2023. Alueella on uhanalaisia lehtoluontotyypppejä ja suuruuhoniittyä.

Arvoluokka: 1.

Kuva 15. Latomäen luonnonsuojelualue (11). Alueen eteläpuolella näkyy Latomäen noron (kohde 35) raja.

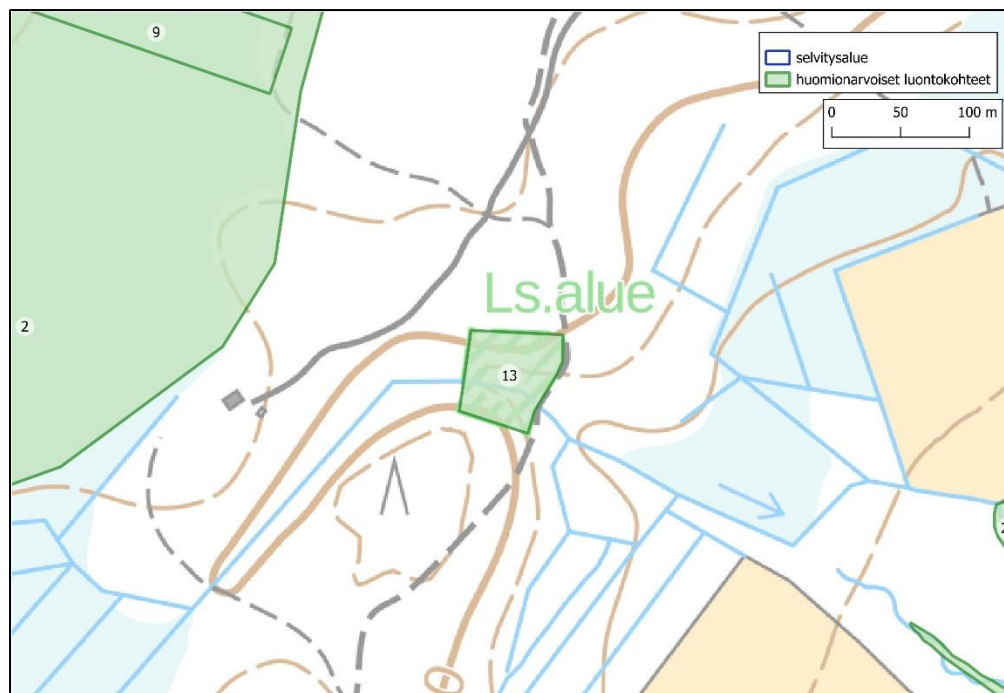
3.2.4 Erityisesti suojeltavien lajien esiintymispaikat

13. Matku ERA239473

Rajauspäättös vuonna 2017, erityisesti suojeltavan lajin esiintymispaikka (kuva 20).

Lehtokorpea ja lehtoa, lajistossa myös uhanalainen (VU) harsosammal. Kohteella on avolähde ja tihkupinta, jotka ovat suurelta osin luonnontilaisia. Pienvesikohde on arvioitu paikallisesti erittäin arvokkaaksi (Luoto & Pimenoff 2023).

Arvoluokka: 1.

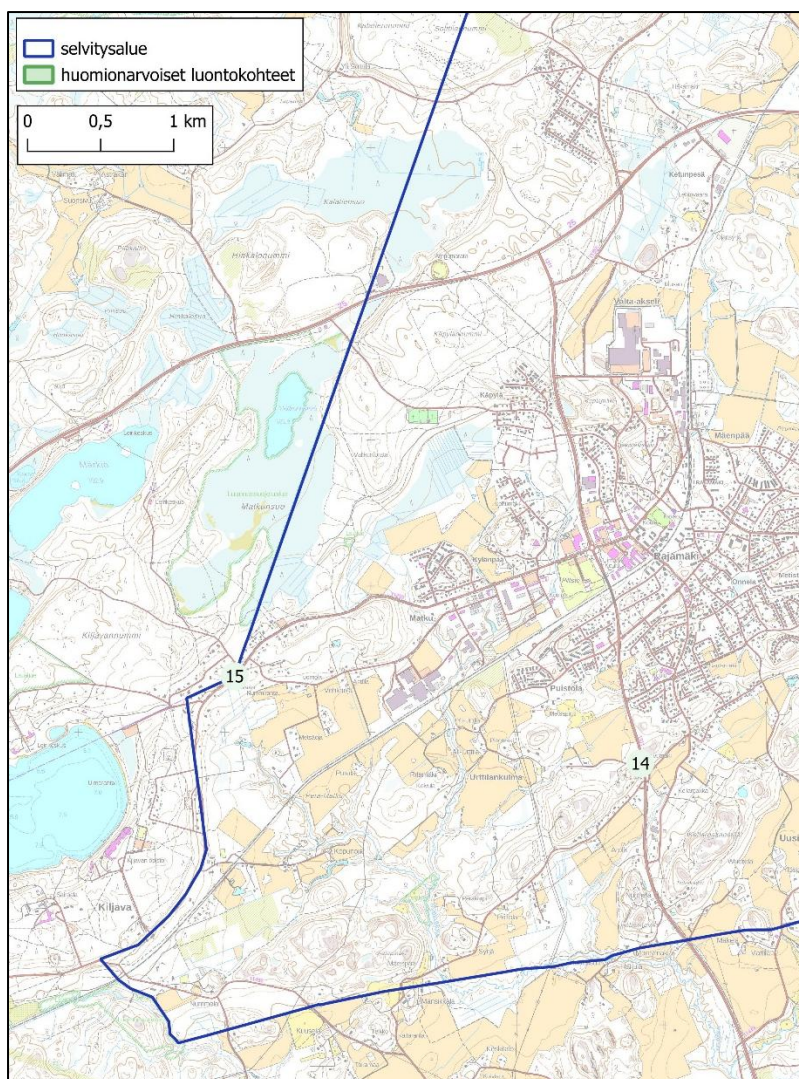
Kuva 16. Matkun erityisesti suojeltavan lajin esiintymispaikan rajausta kuvassa keskellä.

3.2.5 Luonnonmuistomerkit

Osayleiskaava-alueella on kaksi luonnonsuojelulailla rauhoitettua luonnonmuistomerkkiä (kuva 21):

14. Kukkulan kuusi, rauhoituspäätös vuodelta 1974. Arvoluokka: 1.

15. Kiljavaha kivi, rauhoituspäätös vuodelta 1986. Arvoluokka: 1.

Kuva 17. Osayleiskaava-alueen luonnonmuistomerkit (kohde 14 ja 15).

3.2.6 Luonnonsuojelulain suojellut luontotyytit

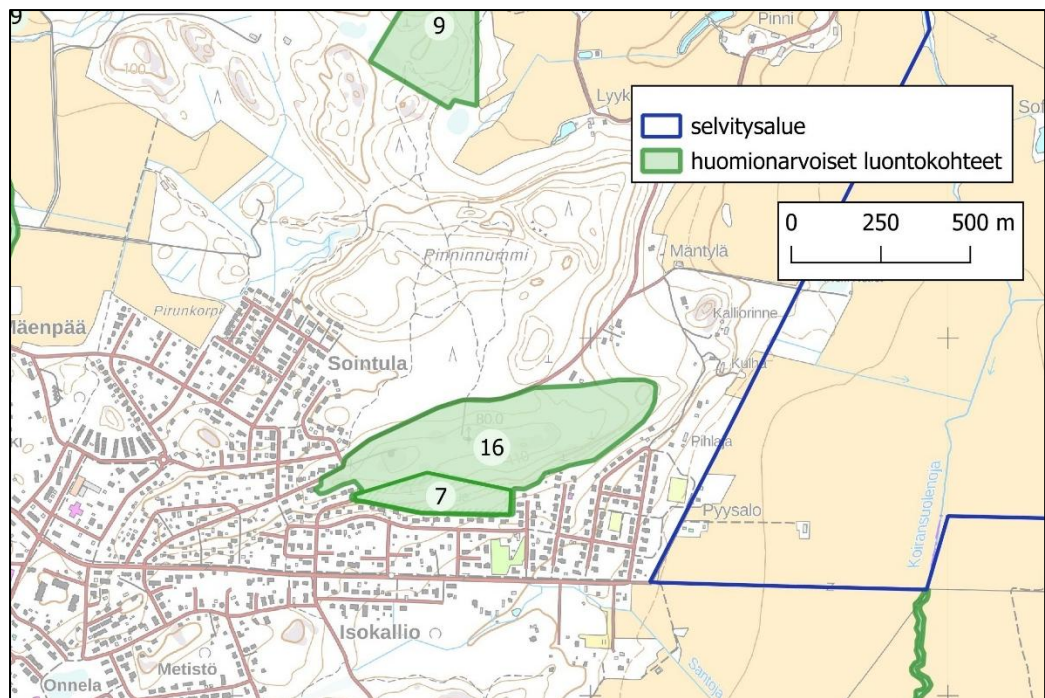
Luonnonsuojelulain 64 §:n mukaisia suojeltuja luontotyytejä selvitysalueella ovat:

Kalkkikalliot

16. Isokallio

Isokallio (kuva 22) on luokiteltu valtakunnallisesti arvokkaaksi kallioalueeksi (Husa ym. 2024) lähinnä biologisesti arvokkaana kohteena. Pääosa alueesta on rauhoitettu luonnonsuojelualueeksi (ks. kohde 7, alaluku 3.2.3).

Arvoluokka: 2.

Kuva 18. Isokallion arvokas kallioalue (16), jonka eteläosassa on Rajamäen Isokallion luonnonsuojelualue (7).

Harjumetsien valorinteet

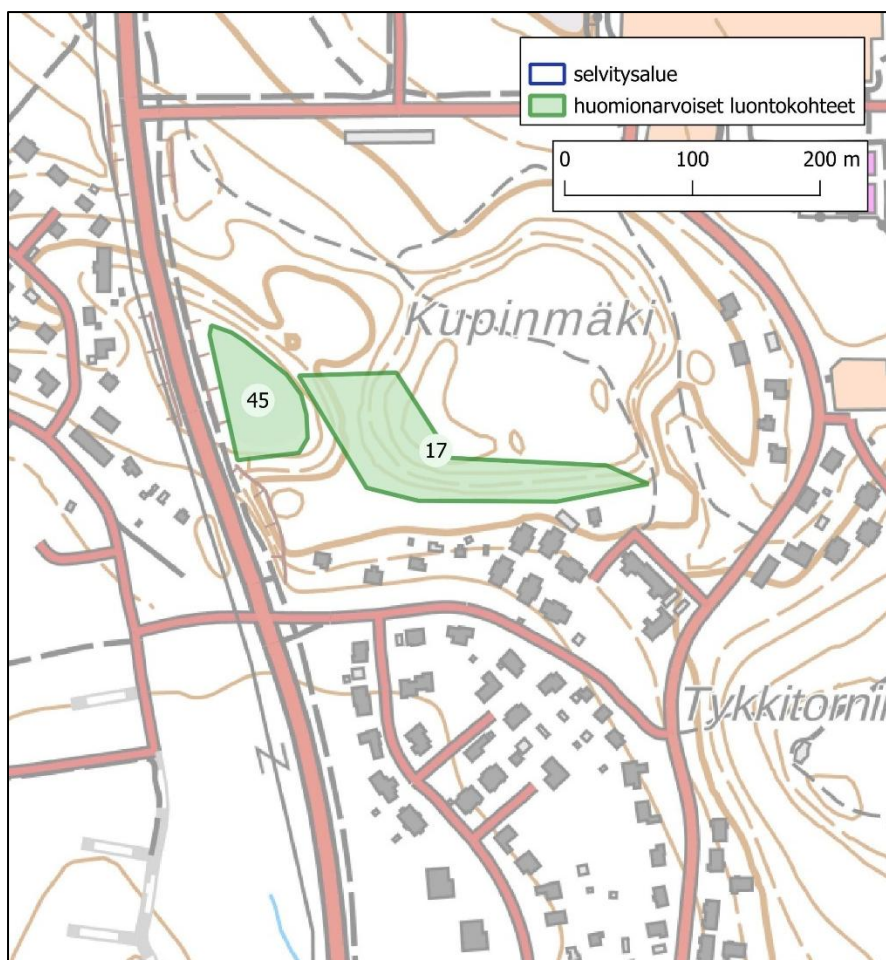
Selvitysalueelle sijoittuu potentiaalisia harjumetsien valorinteitä, jotka edustavina luetaan luonnonsuojelulain 64 §:n tarkoittamaan suojeltuun luontotyyppiin kuuluviksi. Heikentyneetkin rinteet voidaan lukea kuuluvaksi uhanalaiseen luontotyyppiin harjumetsien valorinteet (VU).

Selvitysalueella todettiin muutamia luonnon monimuotoisuuden kannalta merkittäviä harjurinteitä, joiden puusto on kuitenkin latvuspettävyydeltään yli 60 %. Rinteillä on lisäksi sammal-jäkäläpeite ja kenttäkerroksessa esiintyy varpuja (kuntaantumisen). Yksi kohde arvioitiin suojellun luontotyypin kriteerit täyttäväksi; muut kohteet on käsitelty aluvussa 3.2.9.

17. Kupinmäen harjurinne

Kumparemaisesta ja puustoisesta Kupinmäen (kuva 23) reunaosaa on saatettu joskus käyttää maa-ainesten ottoon. Mäen laella havaittiin maastoinventoinnissa vähän harjulajistoa (ahokissankäpälä ja häränsilmä). Muuten kenttäkerroksessa vallitsevat kanerva, metsälauha, mustikka ja puolukka. Pohjakerros on yleisten metsäsammalten ja -jäkälän peittämä. Kivennäismaapaljastumia on lähinnä polkujen kohdalla. Lännen suuntaan viettävä pieni rinne on tällä hetkellä avoin, sillä sen puusto on hakattu. Rinteen taimettuminen on kuitenkin alkanut vauhdilla. Rinteen alla kasvaa nuorta männikköä suon laidassa.

Arvoluokka: 2.

Kuva 19. Kupinmäen harjuriinne (17).

Kuva 20. Kupinmäen harjurinteellä kasvaa sekä varttunutta puustoa että taimikkoa. Maaperä ja kasvillisuus on paikoin kulunutta. (SK)

Kedot

18. Kiljavan tasoristeyksen pihaketo

Kiljavan tasoristeyksen koillispuolella on entisen pihapiirin pieni ketolaikku (kuva 27). Keto on osin varjostunut ja heinittynyt sekä taimettumassa (kuva 25). Edustavasta lajistosta tavataan mm. harjuajuruoho (NT), ketoneilikka (NT) ja ahokis-sankäpälä (NT). Lisäksi kedolla kasvaa mm. kanervaa, ahosuolaheinää, huopavoi-keltanoa, tuoksusimaketta, ahojökkärää, kissankelloa, siankärsämöä, rohtotädy-kettä ja nurmirölliä. Reunaosissa kasvaa männyntaimia.

Luontotyyppi: karut pienruohokedot (CR), runsaslajiset kuivat ja tuoreet niityt 6270.

Arvoluokka: 2.

Kuva 21. Ahokissankäpäliä Kiljavan tasoristeyksen pihakedolla. (SK)

19. Kiljavan tasoristeyksen hiekkaketo (Röykän hiekkaketo)

Kiljavan tasoristeyksen länsipuolella on Kyläjoentien varrella ja radan suuntaisesti kulkevan huoltotien varrella laajalti edustavaa pienruohoista ketoa. Keto on hiekkapohjainen, paahteinen. Edustavaa lajistoa ovat ahokissankäpäliä (NT), harjuajuruoho (NT), pölkkuruoho, ketoneilikka (NT), mäkivirvilä, jänönapila, ruusuruoho, mäkikuisma ja ukontulikukka. Lisäksi lajistoon kuuluvat mm. huopavoikeltano, kissankello, ahosuolaheinä, ahopukinjuuri, ahdekaunokki, siänkärsämö ja ketohopeahanhikki. Pohjakerroksessa esiintyy poron- ja hirvenjäkäliä, mutta hiekkapintaa on näkyvillä hyvin. Kohteella esiintyy todennäköisesti myös huomionarvoista hyönteislajistoa.

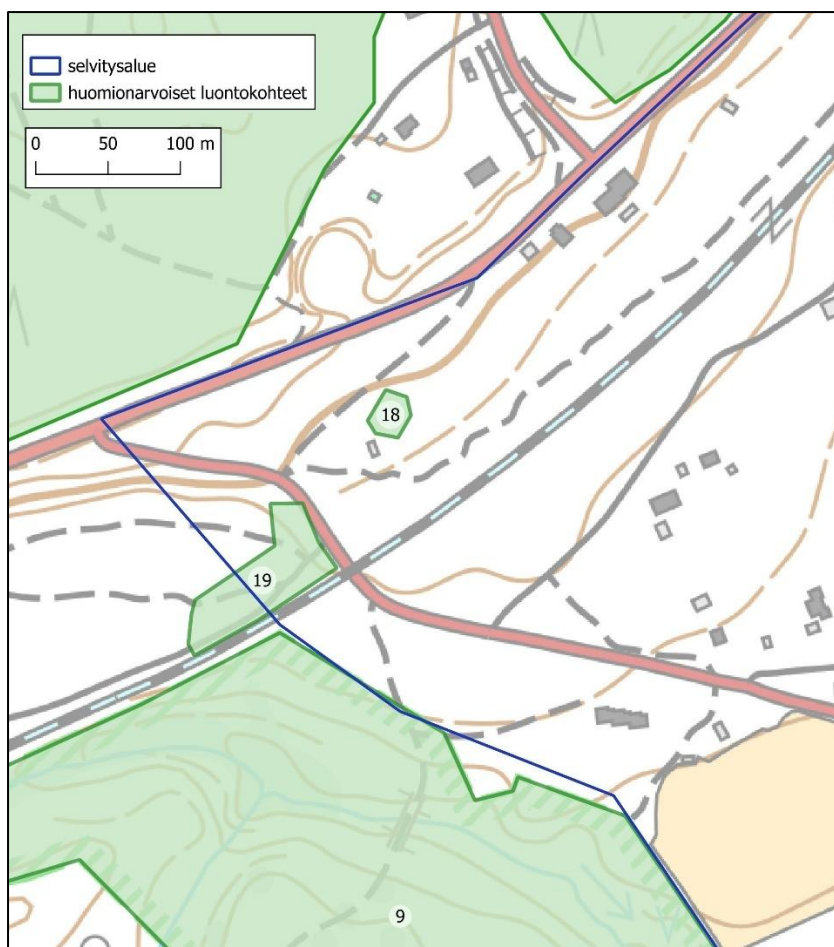
Kedolla kasvaa muutamia katajia, muutoin pensaskerros on avoin. Alueen länsiosaan on istutettu mäntyjä, jotka varjostavat ja sulkevat ketoa. Mäntysten lomassa kasvaa mm. harjuajuruohoa, mutta heinät, etenkin hietakastikka, ovat runsaita. Aluetta on jossain määrin hoidettu, sillä puita on myös poistettu.

Luontotyyppit: karut pienruohokedot (CR) tai uuselinympäristö, runsaslajiset kuivat ja tuoreet niityt 6270. Lajiston puolesta merkittävä, monimuotoisuutta lisäävä kohde.

Arvoluokka: 2.

Kuva 22. Kiljavan hiekkaketo etelän suuntaan. Hiekkaharjanteella kasvaa harjuajuruohoa ja aho-kissankäpälää. (SK)

Kuva 23. Kiljavan tasoristeyksen kedot: pihaketo (18) ja hiekkaketo (19).

3.2.7 Vesilain mukaiset kohteet

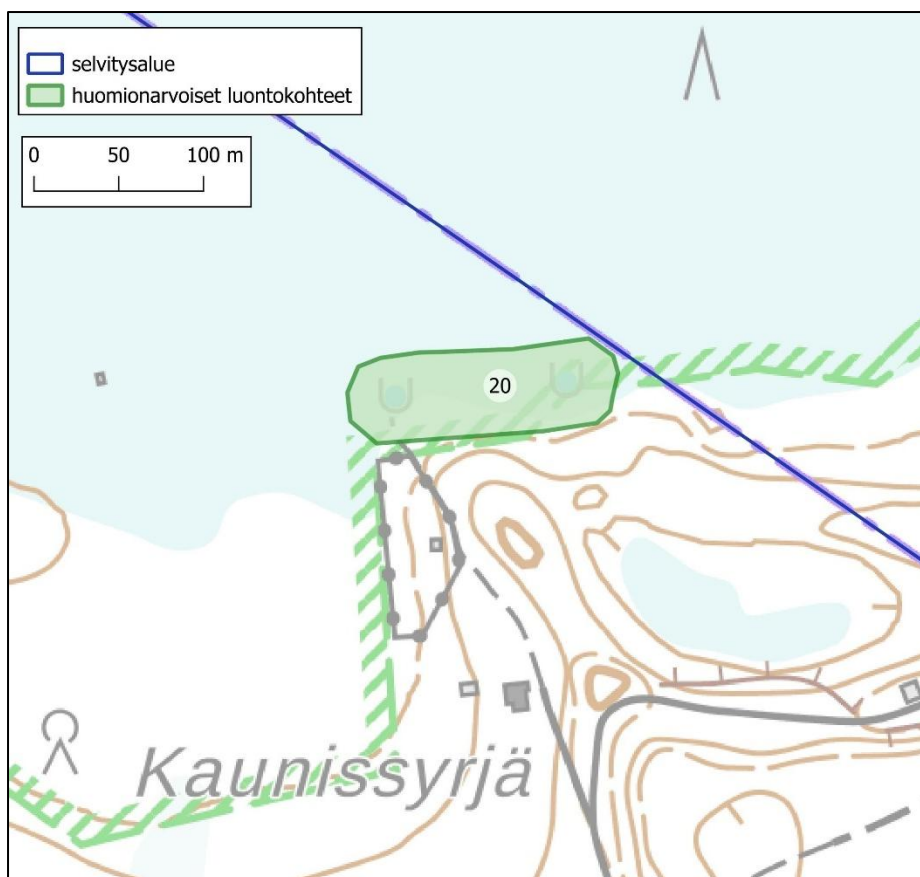
Vesilain 2 luvun 11 §:n mukaiset pienvedet

20. Petkelsuon lähteet (LUO3)

Petkelsuon eteläreunalla sijaitsevat lähteet ovat säilyneet aiemman kuvauksen (Lammi 2021) mukaisina. Lähteiden lähellä kasvaa röyhysaraa (VU) ja kaislasaraa (NT). Itäisemmän lähteen ympärillä rämeelle on levinnyt järviruokoa suon eteläpuolelta. Petkelsuon lähteikköalue on suojeltu vuonna 2007 luonnonsuojelualueena (Kaunissyryn luonnonsuojelualue). Petkelsuo on Natura 2000 -alue (FI0100053 Petkelsuo).

Vesilain 2 luvun 11 §:n mukainen pienvesi. Luontotyytit: lähteiköt (EN), lähteet ja lähdesuot 7160.

Arvoluokka: 1.

Kuva 24. Petkelsuon lähteet sijaitsevat Petkelsuon luonnonsuojelualan eteläreunalla.

Kuva 25. Petkelsuon lähde ja ympäröivää suota. (SK)

21. Kaunissyryn lähdeikkö ja korpi (lähdeselvitys kohde 77)

Kupurinumelta alkunsa saava pohjavesi purkautuu jyrkän rinteiden alapuolella taolusmetsään, josta vesi valuu korpimaaisessa ympäristössä suojellulle Petkelsuolle. Kohteelta havaittiin lähekkäin kaksi avolähdettä, kaksi pohjaveden purkautumispistettä ja näitä laajemmin tihkupintaa. Kohteella on upottavaa hetteikköä mätäiden välissä (Luoto & Pimenoff 2023).

Metsälain 10 §:n tärkeäksi elinympäristöksi rajatulla osalla kasvaa tiheää nuorehkoa kuusta, jonka seassa on harmaaleppää ja hieskoivua. Aluskasvillisuudessa mätäillä on puolukkaa ja mustikkaa; rimpipinnoilla mm. kevätlinnunsilmää, suoohdaketta, suokelttoa, luhtarölliä sekä ojakellukkaa.

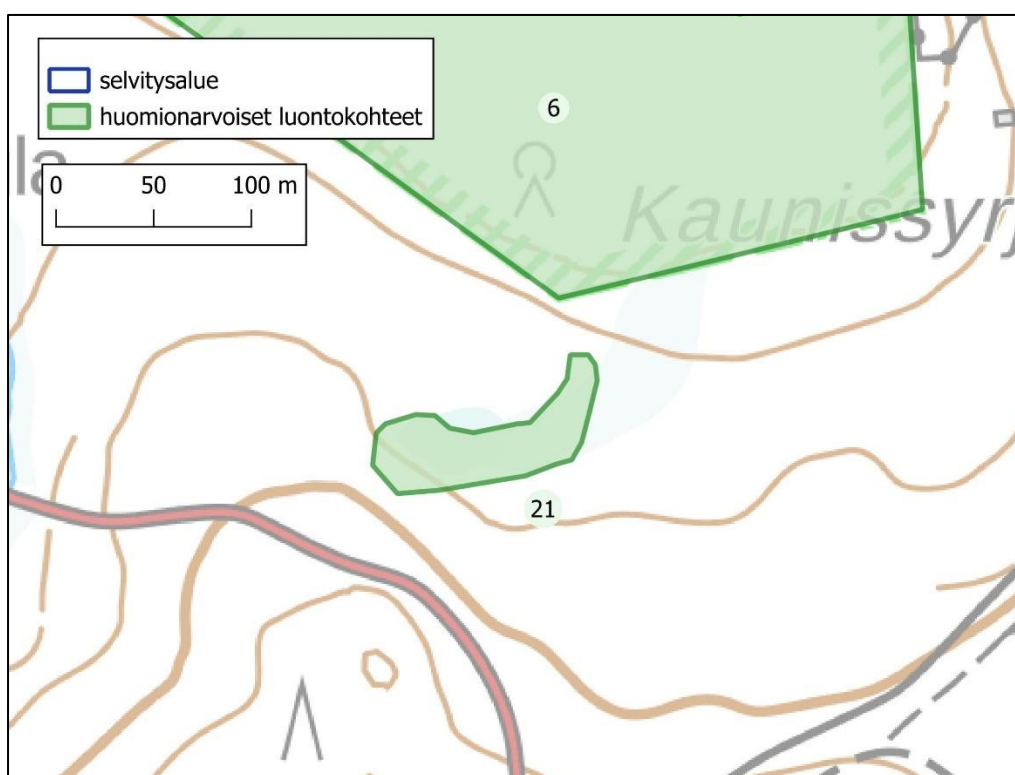
Kohde on metsälain 10 §:n erityisen tärkeä elinympäristö (pienvesistön välitön lähiympäristö). Alue on kosteaa ympäristöstä erottuvaa korpimaista ja lähdeistä aluetta. Puusto on säästynyt hakkuilta. Alueella on runsaasti lahoppua, etenkin reunaosassa. Puusto on varttunutta kuusta ja koivua, sekä nuorta harmaaleppää, kuusta ja koivua. Kenttäkerroksen lajistoa ovat korpi-imarre, metsäalvejuuri,

isoalvejuuri, käenkaali, oravanmarja, metsäkorte, mesiangervo, karhunputki, oja-kellukka ja metsätähti. Märintä on keskiosassa, jossa vesipinnalla kasvaa runsaasti suovehkaa. Lisäksi tavataan mm. korpikaislaa, huopa- ja suo-ohdaketta sekä suo-orvokki. Itäpäässä on hieman kuivempaa ja kenttäkerroksessa esiintyvät runsaina mm. metsäkorte, suokorte, raate ja mesiangervo.

Lähde on vesilain mukainen pienvesikohde, sillä lähdeympäristö on säilyttänyt ominaispiirteensä, vaikka ympäristössä on tehty ojitusta.

Luontotyytit: lähteiköt (EN), lehtokorvet (EN). Suo on luonnontilaisen kaltainen, runsalahopuustoinen suo. Metsälain erityisen tärkeä elinympäristö.

Arvoluokka: 1.

Kuva 26. Petkelsuon eteläpuolella sijaitseva Kaunissyryn korpi ja lähteikkö (21).

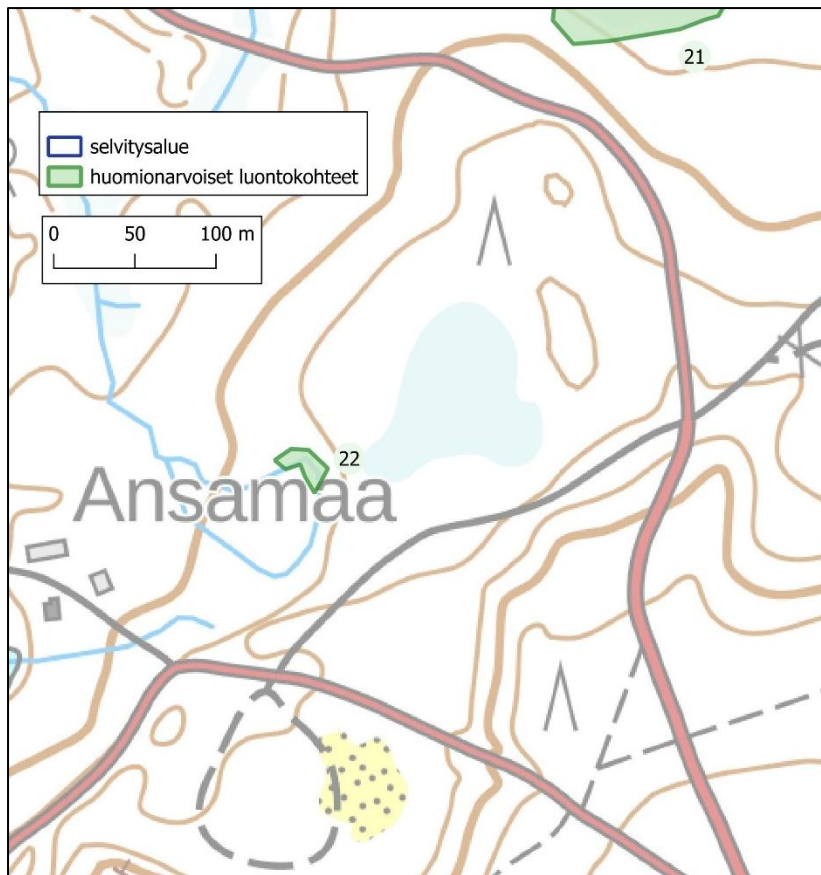
Kuva 27. Korpipainanteessa on lähteikköä ja rimpipintoja, monipuolisesti lahoppuuta sekä erikäistä puustoa. (SK)

22. Ansamaan lähde (lähdeselvitys kohde 76)

Ansamaan maatilán itäpuolelle sijoittuu kehämäinen oja harjurinteen alaosaan. Hyvin pieni avolähde (kuva 32) tämän syvän metsäojan yläpuolella valuttaa kirkasta vettä ojaan. Avolähteen halkaisija on noin puoli metriä. Lähteen ympärillä on nuorta kuusi–koivumetsää, jota on jäljellä kapealti harvennushakkuun jäljiltä. Lähteen välittömässä ympäristössä kasvaa viitakastikkaa, rentukkaa, korpialvejuurta, viitaorvokkia ja ojakellukkaa.

Lähdeluontoa on jäljellä läheisestä ojituksesta huolimatta, joten kohde voitaneen tulkita luonnontilaisen kaltaiseksi vesilain pienvesikohteeksi. Luontotyyppi: lähteiköt (EN).

Arvoluokka: 1.

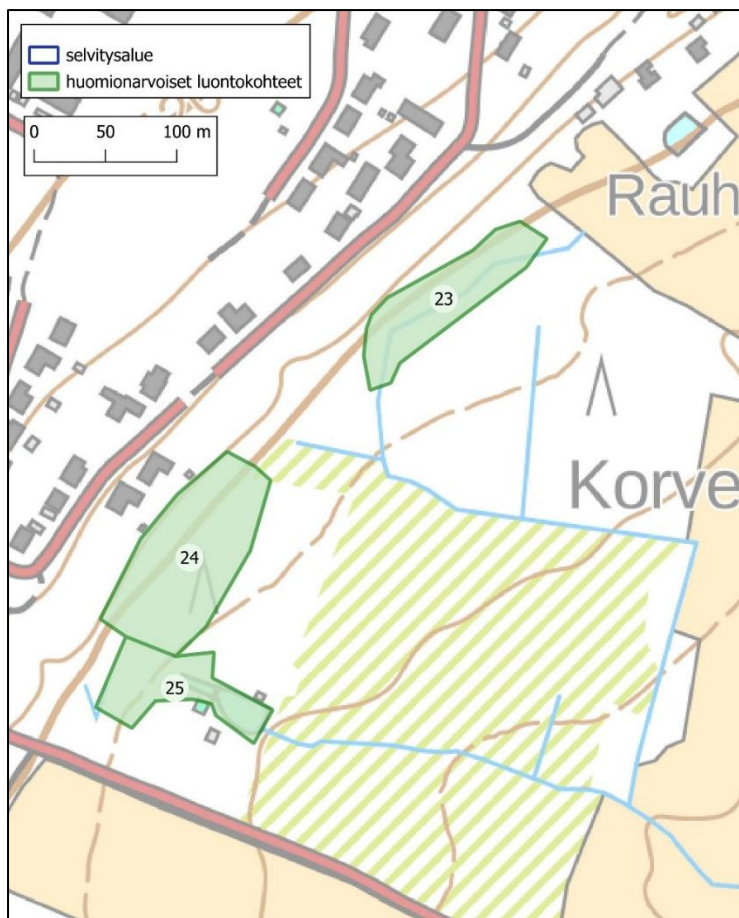
Kuva 28. Ansamaan lähde.

23. Korvenojan lähteikkö (lähdeselvitys kohde 74)

Kohteen läpi on kaivettu oja, jossa on yksi pohjaveden purkautumispiste sen eteläreunalla. Ojan läheisyydessä on ainakin kaksi tihkupintaa. Talousmetsänä hoidettu kohde on vastikään kunnostusojitettu itäosastaan. Uusi oja on huomattavasti vanhaa syvempi. Varttunut tasaikäinen kuusi-mäntymetsä, jonka seassa kasvaa epätasaisesti hieskoivua ja tervaleppää. Lehtokorpimainen kasvillisuus läheee paikoin ojan tuntumassa turvekangasta. Aluskasvillisuudessa on mustikan lisäksi paikoin runsaasti leskenlehteä, soreahiirenporrasta, isoalvejuurta, valkovuokkoa, maariankämmeekkää ja käenkaalia sekä rätvänää ja saroja. Muita lajeja ovat siniheinä, suokeltto, rentukka, suo-ohdake, rantamatara ja mesiangervo. Harsosammalta (VU) havaittiin neljältä paikalta tihkupinnoilta ja muualtakin (Luoto & Pimenoff 2023).

Lähiympäristön ojituksista huolimatta kohteella on edelleen jäljellä edustavaa lähdeluontoa. Luontotyyppi: lähteiköt (EN).

Arvoluokka 1.

Kuva 29. Herusten lähteiköt (kohteet 24 ja 25) sekä Korvenojan lähde (kohde 23).

24. Herusten lähteet, pohjoinen (LUO10) (lähdeselvitys kohde 72)

Lähteikköalue, jossa on useita hetteisiä tihkupintoja ja lähteensilmäkkeitä. Alueen puusto on varttunutta ja kuusivaltaista. (kuva 34.) Lahopuuta on melko runsaasti. Suuri osa on lehtokorpea, eteläosassa esiintyy ojituksen myötä muuttunutta ruoho–mustikkakorpea.

Kohteen lajistoa ovat metsäimarre, käenkaali, maariankämmekkä, soreahiirenporras, lillukka, suokeltto, korpi-imarre, riidenlieko ja mustikka. Uhanalaista harso-sammalta (VU) kasvaa eteläosassa runsaana useiden neliömetrien alueella. Lisäksi kohteella esiintyy mm. lehtoneidonsammal (RT). Viimeisimmissä inventoinneissa ei ole enää tavattu hetesaraa ja lettovillaa. Ojitukset ja hakkuut ovat heikentäneet alueen luontotyyppäjä, mutta ne ovat luonnontilaisen kaltaisia ja merkittäviä luontoarvoja on säilynyt.

Kohde on suurelta osin luonnontilainen. Luontotyytit: lähteiköt (EN), lehtokorvet (EN), lähteet ja lähdesuot 71D0, puustoiset suot 91D0, metsälain 10 §:n kriteerien mukainen elinympäristö. Täyttää METSO-ohjelman kriteerit (luokka 1, vesitaloudeltaan luonnontilaiset ja luonnontilaisen kaltaiset korvet).

Arvoluokka: 1.

Kuva 30. Herusten lähteikön lehtokorpea. (SK)

25. Herusten lähteiköt, eteläinen (lähdeselvitys kohde 71)

Tihkupintaa on näkyvissä harjun alareunassa ja jo metsittymässä olevan entisen viljelysmaan ojatörmässä, mutta myös turvekankaaksi muuttuneen lähdekorven kuivatusojissa. Veden määrä lisääntyy hiekkapohjaisissa ojissa siinä määrin, että ne on tulkittu lähdepuroiksi. Ojat ovat paikoitellen ennallistumassa puron kaltaiseksi. Pihalammikoissa saattaa myös olla avolähteitä huomioiden niiden laajuus, veden kylmyys hellepäivänä ja virtausnopeus poistoputkiin. Lammikot näyttävät kaivetuilta eikä tummasta vedestä pystynyt erottamaan mahdollisia pohjaveden purkautumispisteitä. Kohteen ympäristössä on tiheää ja varttunutta kuusikkoa, jonka seassa kasvaa yksittäisiä lehtipuita ja pajuja. Lähdevaikutusta purossa ja sen törmillä osoittavat leskenlehti, huopaohdake ja kortteet. Entinen viljelysmaa on jättipalsamin valtaama. Kohteen pohjoisreunassa kasvaa lähdekorvessa ainakin kaksi harsosammalen (VU) kasvustoa (Luoto & Pimenoff 2023).

Tihkupinnat ovat luonnontilaisia ja ojat ovat osin palautuneet luonnontilaisen kaltaisiksi. Luontotyyppit: lähteiköt (EN).

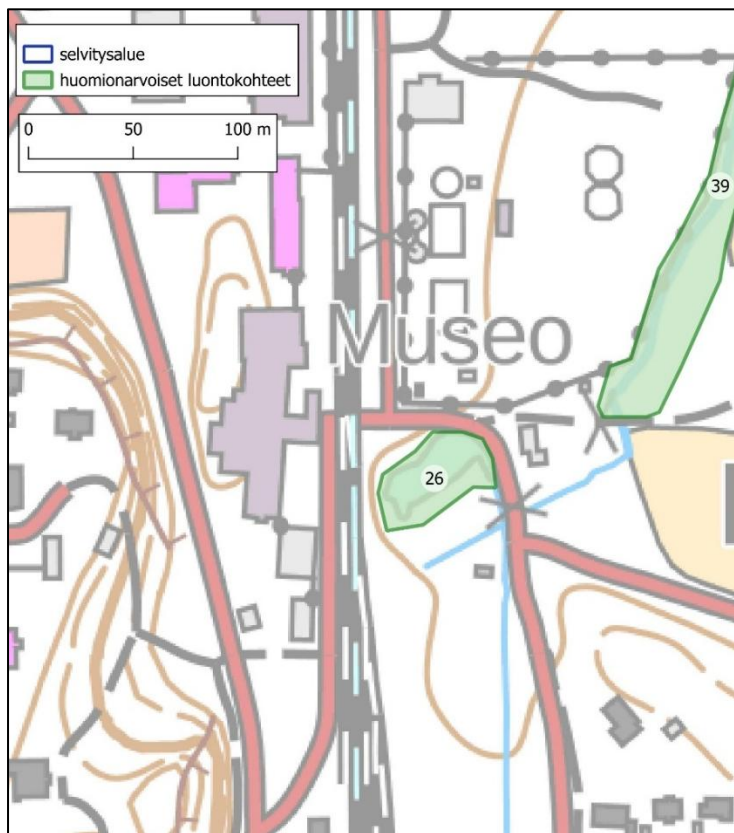
Arvoluokka 1.

26. Rajamäen tehdasalueen lähde (lähdeselvitys kohde 68)

Junaradan itäpuolelle sijoittuva suurikokoinen avolähde. Vesi purkautuu voimakkaasti virtaavana lammikon kaakkoiskulmasta laskupuroon, johon tulee vain vähäinen määrä vettä muista lähellä olevista sivuoista. Laskupuron suulla on pieni pato. Pohjavesi muodostunee laajalta harjualueelta. Kirkkaassa avolähteessä on turkoosi pohja länsireunassa. Kasvillisuutta vedessä, pohjassa tai rannoilla on niukasti. Vedessä havaittiin vähän palpakkoa. Lähdettä varjostavat muutamat yksittäispuut (tervaleppä, koivu, raita) hoidetulla nurmirannalla, mutta etelässä kasvaa tiheä lehtimetsä. Tehdasmiljöön kulttuurihistorian kannalta tärkeän lähteen ympärillä on nurmikkoa ja istutuksia sekä polkuja ja rakennettuja reittejä. Avolähteen vesi laskee pohjoiseen ja päättyy Koiransuolenojaan (Luoto & Pimenoff 2023).

Lähteen reunojen luonnontila on osin muuttunut, mutta itse allas voidaan katsoa luonnontilaisen kaltaiseksi.

Arvoluokka: 1.

Kuva 31. Rajamäen tehdasalueen lähde (kohde 26).

27. Kiljavahan lähteiköt (lähdeselvitys kohteet 61–63)

Kiljavantien itäpuolelle sijoittuva, kartalle merkitsemätön ja laaja lähteikkö. Purkautuva pohjavesi laskee jo puroksi muuttuneen, entisen pelto-ojan ja lammikoiden kautta Kopunojan latvaan. Tämän kohteen eteläiseen, hiekkapohjaiseen lähdepuroon laskevat lukuisat tihkupinnat ja pienet avolähteet. Puro virtaa melko tasaisessa maastossa alaosaa lukuun ottamatta, jossa on selkeä laaksomuodostelma. Puroon johtaa myös useita kuivuneita sarkaojia, koska ainakin osa nykyisestä metsästä on maanomistajan antaman tiedon perusteella ollut Kiljavan sairaalan peltoa.

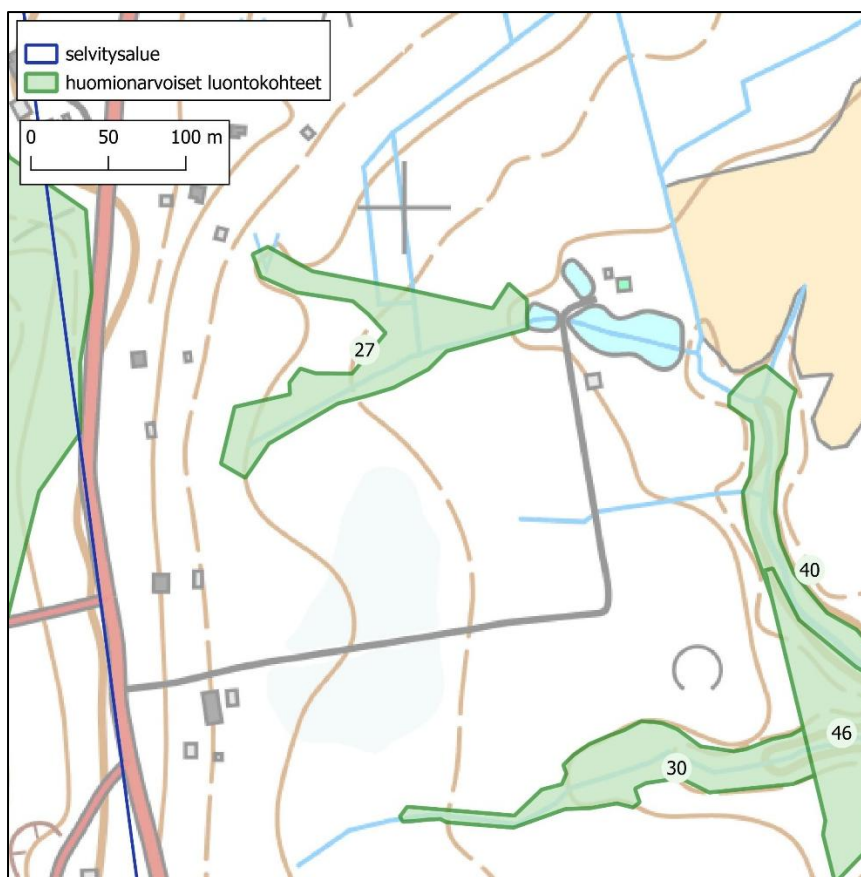
Eteläisen puron lähiympäristössä kasvaa lehtomaisen kankaan varttunutta sekametsää, jonka kuusi–koivupuusto vaihtuu purolaaksossa harmaaleppä- ja koivuvaltaiseksi. Seassa on korpipaatsamaa ja tuomea, pensaskerroksessa lisäksi mustaherukkaa. Aluskasvillisuus vaihtelee pitkänomaisen lähteikön varrella. Paikoin kasvaa leskenlehteä ja hyvin rehevää kasvillisuutta, paikoin on väljästi mustikkaa ja metsäkortetta. Lajistoon kuuluvat mm. mesiangervo, lehtokorte, sorehiirenporras, korpikaisla, korpi-imarre, järviruoko, lehtotesma, suokeltto, maariankämmeä ja ojakellukka.

Harsosammalta (VU) on hyvin monessa paikassa ja yhtenäiset mättäät ovat jopa neliömetrin kokoisia. Näyttävä, alueellisesti uhanalainen (RT) poimulehväsammarunsastuu lännessä ja peittää kokonaan lähteikön alkupisteen tihkupinnan. Lisäksi alueella esiintyy mm. lehtoneidonsammalta (RT).

Pohjoispuoleinen haara saa alkunsa avolähteestä, mutta siihen valuu myös lisää pohjavettä tihkupinnoilta. Varttunutta kuusta, koivua ja harmaaleppää kasvavassa kosteassa lehdossa on aluskasvillisuutena sorehiirenporrasta, korpi-imarretta, mesiangervoa, suokelttoa ja niittykäenkukkaa. Harsosammalta (VU) havaittiin kolmesta paikasta, mutta ei yhtä laajasti kuin kohteen eteläpuolisesta haarasta (Luoto & Pimenoff 2023).

Luontotyytit: lähteiköt (EN). Suurelta osin luonnontilainen, pohjoispuolen haarassa lähdeluontoa on jäljellä kohtalaisesti.

Arvoluokka: 1.

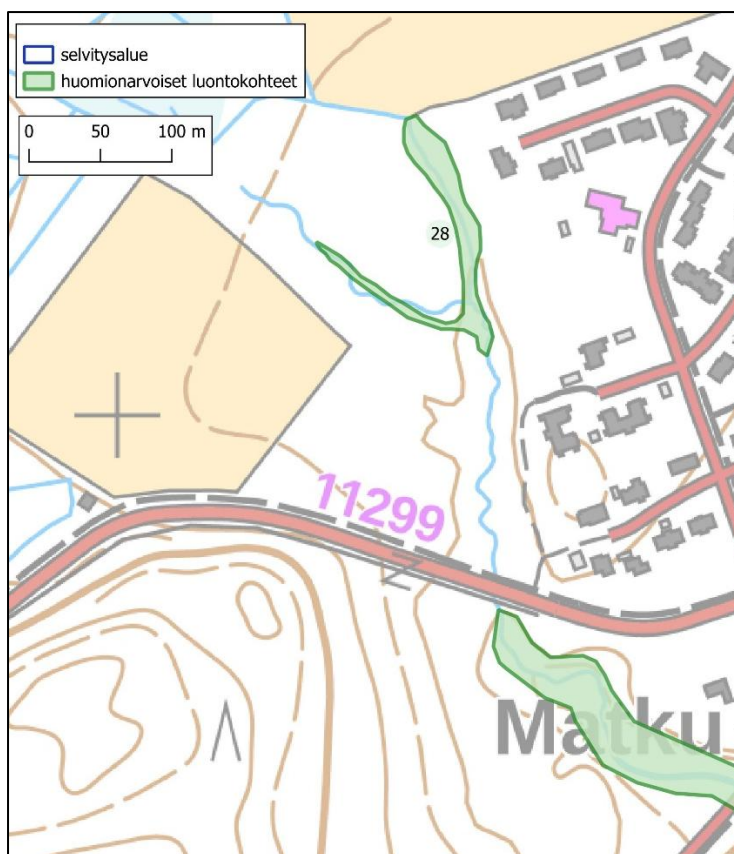
Kuva 32. Kohde 27, Kiljavahan lähteiköt. Kopunojan pohjoisosan kohteet näkyvät kuvan oikeassa reunassa.

28. Matkunojan latvanoro (LUO23)

Kapea noro, johon saa vetensä pelto-ojasta. Noron ympäristö on kostea ja tulvainen ja noro on paikoin jakautunut useampaan pieneen uomaan. Noron reunalla kasvaa nuorta harmaaleppää, koivua, kiiltopajua ja tuomea. Ympäröivä puusto on nuorta tasaikäistä kuusta. Noron reunan lajistoa edustavat ranta-alpi, mesiangervo, järvikorte, korpikaisla, terttualpi ja suovehka. Kosteissa kohdissa maalla esiintyvät mm. metsäkorte, korpikastikka, suo-ohdake, metsäalvejuuri, rentukka, kevätlinnunsilmä, rönsyleinikki ja mustaherukka. Läntisemmän noron varrella on hieman lahoppuuta, muutoin puusto on nuorta.

Vesilain 2 luvun 11 §:n mukainen pienvesi. Luontotyytit: lehtokorvet (EN), havu-metsävyöhykkeen norot.

Arvoluokka: 1.

Kuva 33. Matkunojan latvanoron luonnontilainen osa.

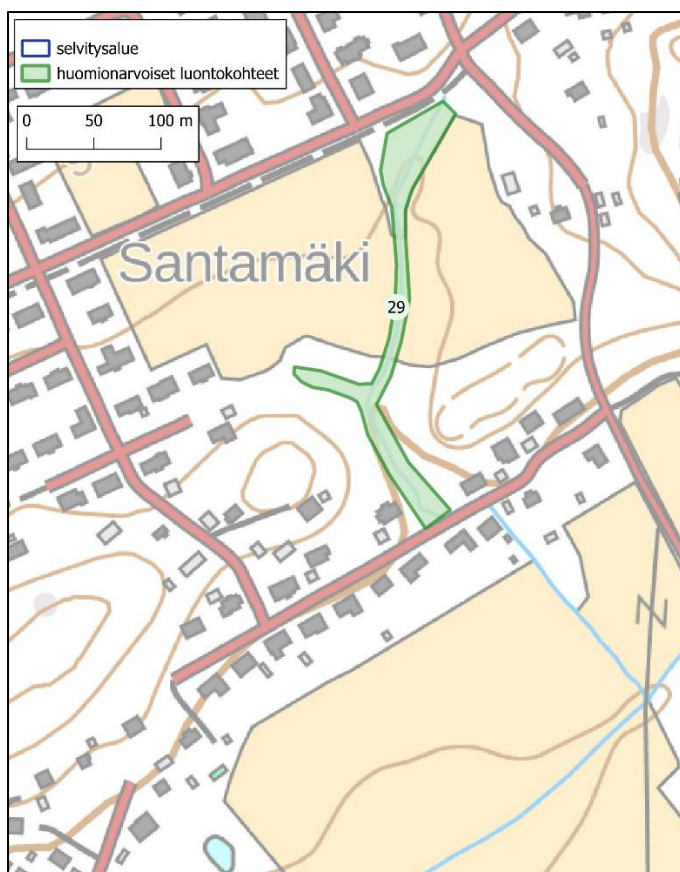
Kuva 34. Matkunojan latvanoron (kohde 28) rehevää kasvillisuutta noron keskivaiheilla. (SK)

29. Santamäen noro (LUO26)

Santamäen noro on Rajamäen Airontien eteläpuolella oleva vesiuoma, joka saa alkunsa pohjoispuoliselta taajama-alueelta. Luonnontilaisen kaltainen noro on runsaan 300 metrin pituinen. Noro alittaa Airontien putkessa ja purkautuu tien eteläpuolella syvälle saviseen maahan uurtuneeseen uomaan. Etelämpänä noro ylittää pienen pellon ja päättyy sen jälkeen metsään. Pellon eteläpuolella uomaan yhtyy lännen suunnasta tuleva lyhyt sivunoro. Uomaa lienee aikanaan oiottu, mutta se on sittemmin luonnontilaistunut ja muuttunut hieman mutkittelevaksi. Eteläpään metsäalueella noroa reunustaa kymmenisen metriä leveä tulvatasanne, joka on kosteaa suurruoholehtoa. Lajistossa on mm. punaherukkaa, mesianger-voa, käenkaalia, suokelttoa, luhtalemmikkiä, ojakellukkaa, soreahiirenporrasta, metsäkortetta, lehtotesmaa ja korpikaislaa. Puusto on varttunutta harmaaleppää ja kuusta. Kauempana uomasta on vanhempaa kuusivaltaista sekametsää. Län- nestä laskeva lyhyt sivunoro on kasvillisuudeltaan samantyyppistä (Lammi 2021).

Vesilain 2 luvun 11 §:n mukainen pienvesi. Luontotyytit: kosteat runsasravinteiset lehdot (VU), havumetsävyöhykkeen norot.

Arvoluokka: 1.

Kuva 35. Santamäen noro (kohde 29).

Kuva 36. Santamäen noron uoma ja reunuskasvillisuutta sen pohjoispäädystä. (SV)

30. Kopunojan pohjoinen latvanoro (LUO20)

Kopunojaan laskevan sivunoron puronvarsilehto. Uoman ympärillä on kuusivaltaista sekametsää, joka rinteillä on tuoretta kangasta ja alaosissa noron läheisyydessä lehtoa ja lehtokorpea. Noro on luonnontilaisen kaltainen, mutkitteleva, noin 0,5 m leveä. Vesi norossa on kirkasta. Paikoin noron varrella on lähteikköjä, joiden ympäristössä on lehtokorpea.

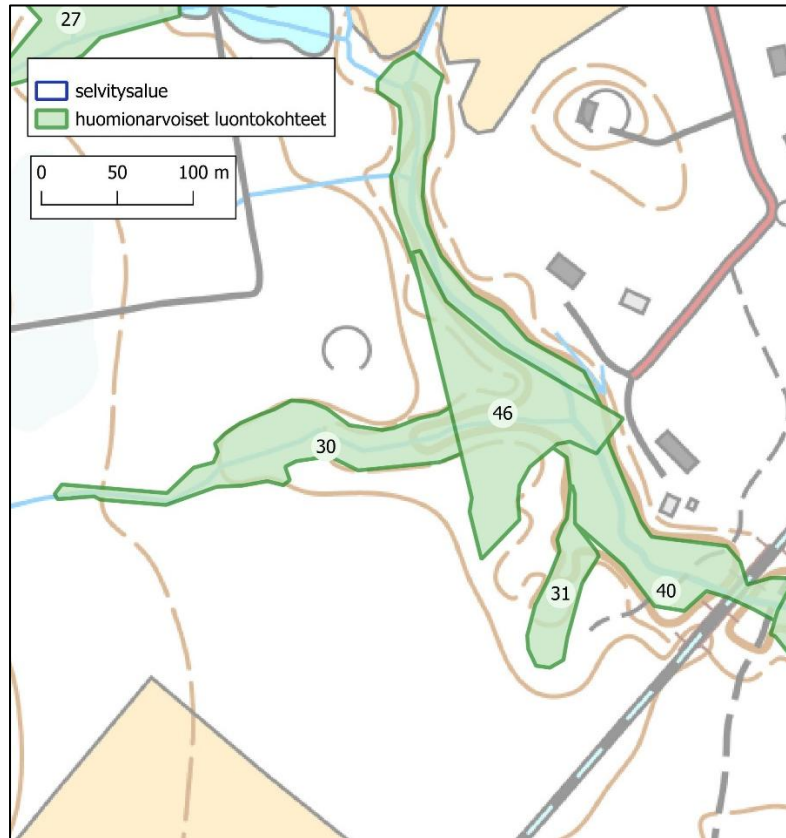
Kenttäkerroksessa kasvavat mm. soreahiirenporras, metsäalvejuuri, isoalvejuuri, suokeltto, rönsyleinikki, metsäkorte, korpikaisla, korpi-imarre, käenkaali, ojakelukka, rentukka, mesiangervo, suokorte, luhtalemmikki, karhunputki, suo-orvokki, rantamatara ja huopaohdake. Noron eteläpuolella lähteikön kohdalla kasvaa uhanalaista harsosammalta (VU) muutamassa kohdassa usean neliömetrin alueella.

Noron länsipäässä puustoa on ilmeisesti harvennettu, ja se on koivuvaltaisempaa ja nuorempaa. Pensaskerroksessa esiintyvät myös metsälehmus, mustaherukka, näsiä ja tuomi. Yläjuoksu, eli noron länsipää, on suoristettu ja perattu. Noron pohjoispuolella on jättipalsamia laaja alue.

Noron itäosan (yhtymäkohta Kopunojaan) ympäristössä sekä uoman molemmin puolin rinteillä kasvava iäkäs kuusivaltainen metsä on metsälain erityisen tärkeä elinympäristö (pienveden välitön lähiympäristö). Noro on vesilain 2 luvun 11 §:n

mukainen pienvesi. Luontotyytit: lähteiköt (EN), lehtokorvet (EN), tuoreet keskivinteiset lehdot (VU), havumetsävyöhykkeen norot, lehdot 9050, puustoiset suot 91D0.

Arvoluokka: 1.

Kuva 37. Kopunojan pohjoinen latvanoro (30) ja eteläinen latvanoro (31).

Kuva 38. Kopunojan pohjoinen latvanoro ja sen reunuskasvillisuutta hieman noron ja Kopunojan yhtymäkohdasta länteen. (SK)

31. Kopunojan eteläinen latvanoro (LUO21)

Kopunojan pohjoisosan eteläisempi latvanoro (kuva 41) on kapea, mutkitteleva ja haarautuva. Noron ympärillä on kapealti lehtokorpea, jonka lajistoa ovat mm. rentukka, suovehka, mesiangervo, ojakellukka, metsäkorte, rantamatara, lehtotähtimö ja kevätlinnunsilmä. Ympäristössä kasvavat mm. käenkaali, oravanmarja ja lillukka. Noron ja Kopunojan yhtymäkohdassa kasvaa runsaasti järviruokoa. Nuori puusto noron ympäristöstä on hiljattain raivattu ja raivausjäte on jätetty maahan. Raivaus on muuttanut noron ympäristön valoisuutta ja pienilmastoa ja voi vaikuttaa lajistoon.

Vesilain 2 luvun 11 §:n mukainen noro. Luontotyytit: lehtokorvet (EN), puustoiset suot 91D0, havumetsävyöhykkeen norot.

Arvoluokka: 1.

Kuva 39. Kopunojan eteläisemmän latvanoron ympäristössä on hiljattain raivattu nuorta leppää, jonka seurauksena vesakko on runsas. Raivausjäte peittää noron reunuskasvillisuutta jonkin verran. (SK)

32. Kopunojan noro (LUO22)

Kopunojan noro on Kopunoja-nimiseen puroon rautatien eteläpuolella yhdistyvä, noin 300 metrin mittainen noro. Noron yläjuoksu on nuorta puustoa kasvavassa kangasmetsässä. Keskiosa ja alajuoksu on alavaa maastoa, jossa noroa reunustaa parinkymmenen metrin levyinen kosteapohjainen tasanne. Noronvarren tasanteella kasvaa tuomea, harmaaleppää, kiiltopajua ja runsaimpina kenttäkerroksen lajeina mesiangervoa, metsäkortetta, metsäalvejuurta, ojakellukkaa, rönsyleinikkiä, käenkaalia, jänönsalaattia sekä jättipalsamia.

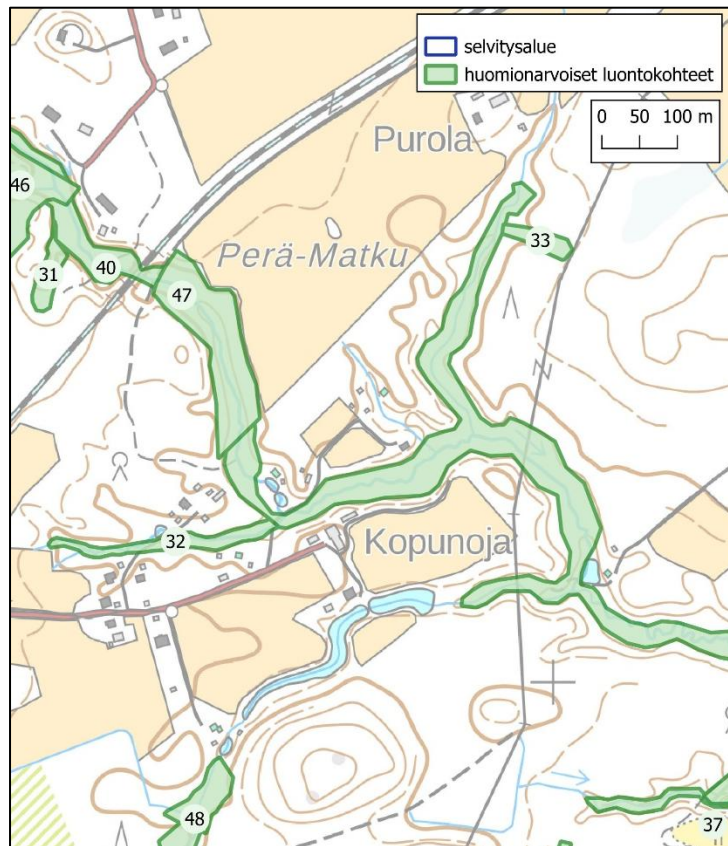
Yläjuoksun metsäosuudella noronvarressa on muutaman metrin leveydeltä soarea-hiirenporrasta, metsäkortetta, korpi-imarretta, rönsyleinikkiä, mesiangervoa, ojakellukkaa ja käenkaalia. Puustona on nuorta harmaaleppää ja tuomea. Asuintalojen kohdalla kasvaa myös varttunutta sekapuustoa. Noro on vanhan asutuksen ympäröimä. Uoman yli kulkee kaksi hiekkatietä ja sen varteen on kaivettu pieni lampi. Norouomassakin on paikoin vähäisiä kaivujälkiä, mutta uoma on sittemmin luonnontilaistunut (Lammi 2021). Noron keskivaiheilla on laaja kasvusto haitallista

vieraslajia jättipalsami. Noron varrella kasvaa joitakin jättiputkia, joka on myös haitallinen vieraslaji.

Lähdeselvityksessä kohteella havaittiin lähdevaikutusta. Ihmisvaikutus on voimakasta (kohde 58, Luoto & Pimenoff 2023).

Vesilain 2 luun 11 §:n mukainen pienvesi. Luontotyytit: lähteiköt (EN), kosteat runsasravinteiset lehdot (VU), lehdot 9050, havumetsävyöhykkeen norot.

Arvoluokka: 1.

Kuva 40. Kopunojan noro (32) ja Kopunojan itäisen haaran noro (33).

Kuva 41. Rehevää kasvillisuutta Kopunojan noron reunalla. (SV)

33. Kopunojan itäisen haaran noro

Kopunojan itäisen latvan itäpuolelta yhtyy uomaan kapea noro, joka laskee voimajohtoaukealta alas pinnanmuotojen mukaan kiemurrellen. Noro erottuu maastosta selkeästi vehreän kasvillisuuden reunustamana. Kasvilajeja ovat mm. särmäkuisma, rönsyleinikki, korpi-imarre ja soreahiirenporras. Noroa ympäröivät puut ovat pääosin vanhoja kuusia, mutta seassa on myös haapaa ja harmaaleppää. Elokuussa 2025 norossa virtasi pieni määrä vettä.

Vesilain 2 luvun 11 §:n mukainen pienvesi. Luontotyytit: kosteat keskiravinteiset lehdot (NT).

Arvoluokka: 1.

Kuva 42. Kopunojan itäisen haaran noro. (SV)

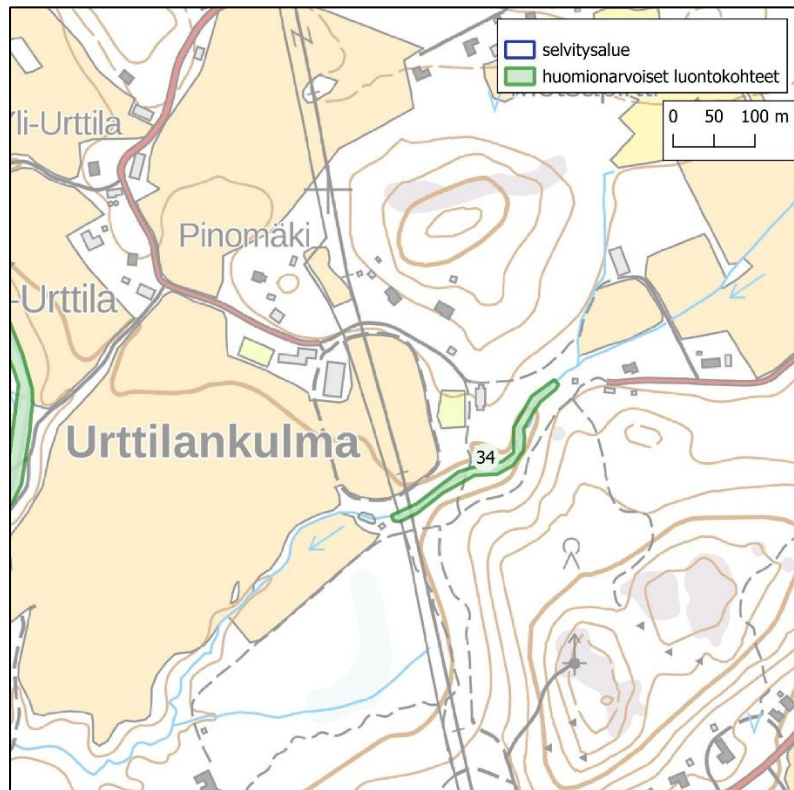
34. Urtilankulman noro (LUO24)

Rajamäen lounaisosasta Urtilankulman kautta Matkunojaan laskevan uoman alkuosa on pelto-ojaa ja loppupää vuolaasti virtaavaa puroa (Lammi 2021). Uoma kulkee Urtilankulman metsäalueen läpi, jossa se on säilynyt luonnontilaisena norona. Alle metrin levyinen noro on vesoittuneen hakkuuaukon reunustama. Noron varrella kasvaa runsaan viiden metrin korkuisena puustona harmaaleppää, pajuja, tuomea ja koivua. Uoma on paikoin sorapohjainen, paikoin kivikkoinen ja paikoin hieman liettynyt. Uomassa on siellä täällä myös hakkuutähteitä. Uoman varrella kasvaa laikkuisina kasvustoina korpikaislaa, metsäkortetta, soreahiirenporrasta, rönsyleinikkiä ja kotkansiipeä. Vieraslajeista jättipalsamia esiintyy useassa kohdassa uomassa ja sen lähetyvillä. Luonnontilainen norouoma päättyy pienen lammen rantaan.

Toinen luonnontilainen jakso on noron yhtymäkohdassa Matkunojaan. Uoman varrella kasvaa saniaisia, mm. kotkansiipeä ja soreahiirenporrasta. Uomaa reunustava puusto on nuorta harmaaleppää. Noron ylittävän peltotien kohdalla on vartunutta kuusta ja harmaaleppää kaatunut noron päälle myrskyssä. Pellon eteläpuolella uoman varrella on luonnontilaisen kaltainen jakso, jonka reunalla kasvaa kookasta kuusta ja haapaa. Noron itäpuolella kookkaan puuston kohdalla on vanha liito-oravan elinalue, jonka kohdalla puustoa on harvennettu.

Noron luonnontilainen osuus on vesilain 2 luvun 11 §:n mukainen kohde, mutta se ei edusta uhanalaisia luontotyyppejä.

Arvoluokka: 1.

Kuva 43. Urttilankulman noron luonnontilaisen kaltainen jakso. Noron läntinen jakso ajouralta Matkunojaan on myös palautumassa luonnontilaisen kaltaiseksi.

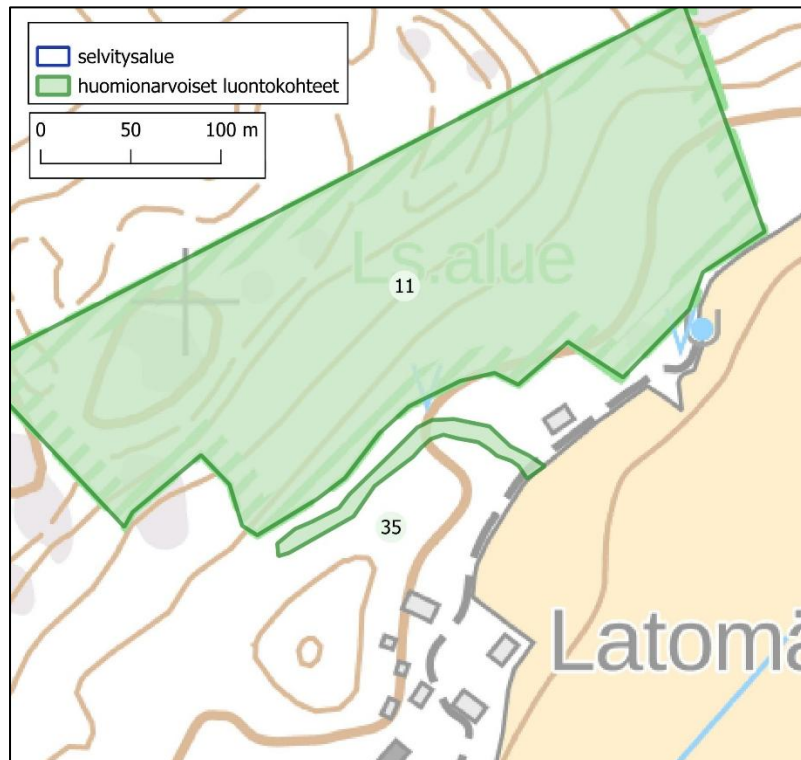
Kuva 44. Urtilankulman noron saniaisvaltaista kasvillisuutta alajuoksulla Matkunojan yhtymäkohdan lähellä. (SK)

35. Latomäen noro (LUO27)

Latomäen noro kulkee Latomäen luonnonsuojelualueen eteläreunan tuntumassa. Noro alkaa koivua kasvavalta rinteeltä ja laskee pellon reunaan. Noro on vaatimaton, vajaan metrin levyinen uoma, jossa virtaa vettä vain keväisin ja voimakkaiden sateiden jälkeen (Lammi 2021). Noron alkupää on parikymmentä vuotta sitten hakatussa rinteessä, joka on nykyisin tiheää noin 10 metrin korkuista koivikkoa. Uomaa ympäröi enimmillään viiden metrin levyinen soistunut reunus, jossa kasvaa mm. soreahiirenporrasta, suo-orvokkia, mesiangervoa, rönsyleinikkiä, käenkaalia sekä jänönsalaattia. Ympäröivä puusto on säilynyt vain alarinteessä, jossa noro kulkee pellon reunaan jätetyn kuusikon läpi. Sen kohdalla uoma on kivikkoinen. Noro päättyy pellonreunassa olevan tien varteen. Elokuussa 2025 norossa ei virrannut vettä.

Latomäen noro täyttää vesilain 2 luvun 11 §:n mukaisen noron tunnusmerkit, mutta sillä ei ole muita huomattavia luontoarvoja.

Arvoluokka: 1.

Kuva 45. Latomäen noron (35) raja Latomäen luonnonsuojelualueen eteläpuolella.

Kuva 46. Näkymä Latomäen norolta. (SV)

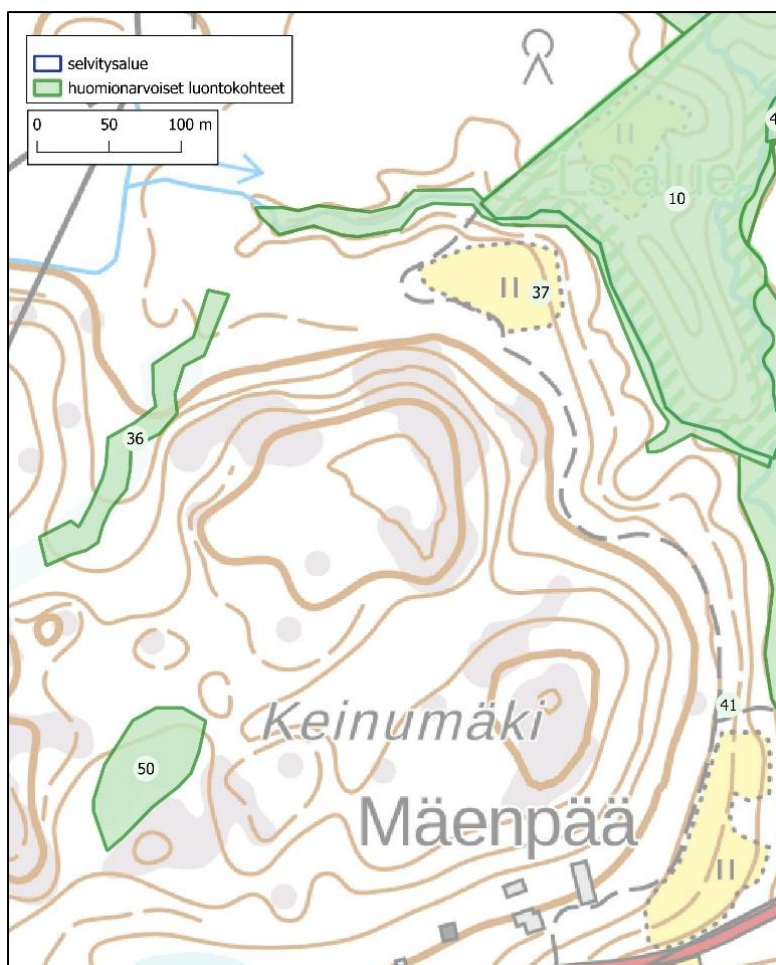
36. Keinumäen noro (Matkunojan noron länsipuolella)

Hoidetun ja melko tasaikäisen metsän keskellä Keinumäen pohjoisosassa on ympäristöstä erottuva pitkä korpipainanne. Painanteen keskellä virtaa noro, joka on paikoin kuiva, paikoin kosteampi. Painanne voi olla joskus metsänhoitotoimenpiteissä oikaistu, mutta nyt noro kiemurtelee luonnontilaisen kaltaisesti ja sen ympäristön kasvillisuus on kostealle lehtokorvelle tyypillistä ja kuvaavaa. Noro on luonnontilaisen kaltainen ja ennallistunut. Lahopuuta esiintyy monipuolisesti. Pensaskerros on avoin, mutta paikoin esiintyy tuomea ja mustaherukkaa.

Uoman ympärillä kasvaa saniaisvaltaista lehtoa ja lehtokorpea, jonka lajistoa ovat metsäalvejuuri, korpi-imarre, soreahiirenporras, kotkansiipi, metsäimarre, käenkaali, rönsyleinikki sekä silmälläpidettävä korpinurmikka (NT).

Luontotyytit: havumetsävyöhykkeen norot, lehtokorvet (EN). Vesilain 2 luvun 11 §:n mukainen noro ja metsälain 10 §:n mukainen elinympäristö.

Arvoluokka: 1.

Kuva 47. Keinumäen noro (36) ja Matkunojan sivunoro (37), joka kulkee luonnonsuojelualueen (10) länsireunalla.

Kuva 48. Keinumäen noron kotkansiipikasvustoa. (SK)

37. Matkunojan sivunoro (LUO25)

Matkunojaan lännestä yhdistyvä sivunoro kulkee luonnonsuojelualueen länsirajaa. Noro mutkittelee ja jakaantuu välillä pienempiin uomiin. Noron varrella kasvaa saniaisvaltaista kosteaa keskiravinteista lehtoa ja paikoin on lehtokorpilaikkuja. Noron ja Matkunojan yhtymäkohdan eteläpuolelta yhdistyy uomaan pienempi, epäselvästi virtaava lähteinen noro, joka laskee rinteeseen muodostuneen painanteen pohjalla. Puusto noron ympäristössä on istutettua ja tasaikäistä kuusta. Kenttäkerroksen lajistoa ovat mm. nokkonen, rönsyleinikki, mesiangervo, jänönsalaatti, ojakellukka, käenkaali ja lehtopalsami.

Luontotyyppit: kosteat runsasravinteiset lehdot (VU), havumetsävyöhykkeen norot, lehdot 9050. Vesilain 2 luvun 11 §:n mukainen pienvesi, metsälain 10 §:n mukainen elinympäristö.

Arvoluokka: 1.

38. Matkunojan itäpuolen noro

Idästä Matkunojaan laskee jyrkkien rinteiden välisessä uomassa noro, jota reunustaa lehtokasvillisuus. Metsäalue on maastonmuodoiltaan vaihtelevaa Matkunojaan johtavaa notkelmaa. Pohjoispuolella sijaitsevan rotkon pohjalla on lähteisyyttä. Solan itäpuolelle on istutettu kuusta. Rotkossa kasvaa järeeä kuusta ja haapaa runsaasti, sekä niiden lomassa hieman koivua. Lahopuuta on maapuuna ja pystyssä runsaasti. Pensaskerroksessa esiintyvät mustaherukka ja koiranheisi sekä kenttäkerroksessa mustakannonmarja, lehtotähtimö, lehtopalsami, lehtoleinikki, luhtalitukka, koiranvehniö, kevätlinnunsilmä ja korpi-imarre. Noro oli keväällä kostea, loppukesästä kuiva. Noron uoman kaakkoispuolella on alue, jossa on haudattu kauan sitten jätteitä maahan.

Luontotyyppit: tuoreet runsasravinteiset lehdot (EN), havumetsävyöhykkeen norot, lehdot 9050. Vesilain 2 luvun 11 §:n mukainen pienvesi. Metsälain 10 §:n mukainen elinympäristö. Alueen ympärillä on 3 muuta metsäkuviota, jotka ovat metsälain mukaisia erityisen tärkeitä elinympäristöjä.

Arvoluokka: 1.

Kuva 49. Matkunojan itäpuolelle sijoittuva noro (38) laskee Matkunojaan kohteen 49 läpi.

Kuva 50. Matkunojan itäpuolen noro on kapea, mutta erottuu edustavalla kostean lehdon kasvillisuudellaan ympäröivän rinteen lehdosta. (SK)

Vesilain 3 luvun 2 §:n mukaiset purot

39. Koiransuolenojan yläjuoksu (LUO29)

Koiransuolenoja on Rajamäen tehtaiden kaakkoispuolelta alkava puro, joka laskee ensin pohjoiseen ja kääntyy selvitysalueen itäpuolisella peltoaukealla etelään. Puro laskee selvitysalueen kaakkoisosan läpi Kyläjokeen. Selvitysalueen puolella oleva Koiransuolenojan yläjuoksu on lähes neljän kilometrin mittainen ja pääosin peltojen reunustama. Uoma on useimmissa kohdissa 1,5–3 metrin levyinen ja vesi on kirkasta. Purossa on myös sorapohjaisia osuuksia. Puroa on pelto-osuuksilla monin paikoin oiottu, mutta metsäisissä kohdissa se on säilynyt luonnontilaisena ja mutkittelevana (Lammi 2021). Purouomassa on kasvillisuutta vain vähän. Ympäristön kasvillisuus vaihtelee: Pelto-osuuksilla uomaa reunustavat yksittäiset puut tai kapea pajukko ja piennar- tai niittykasvillisuus. Metsäisemmillä osuuksilla on usean metrin leveydeltä kosteaa lehtoa.

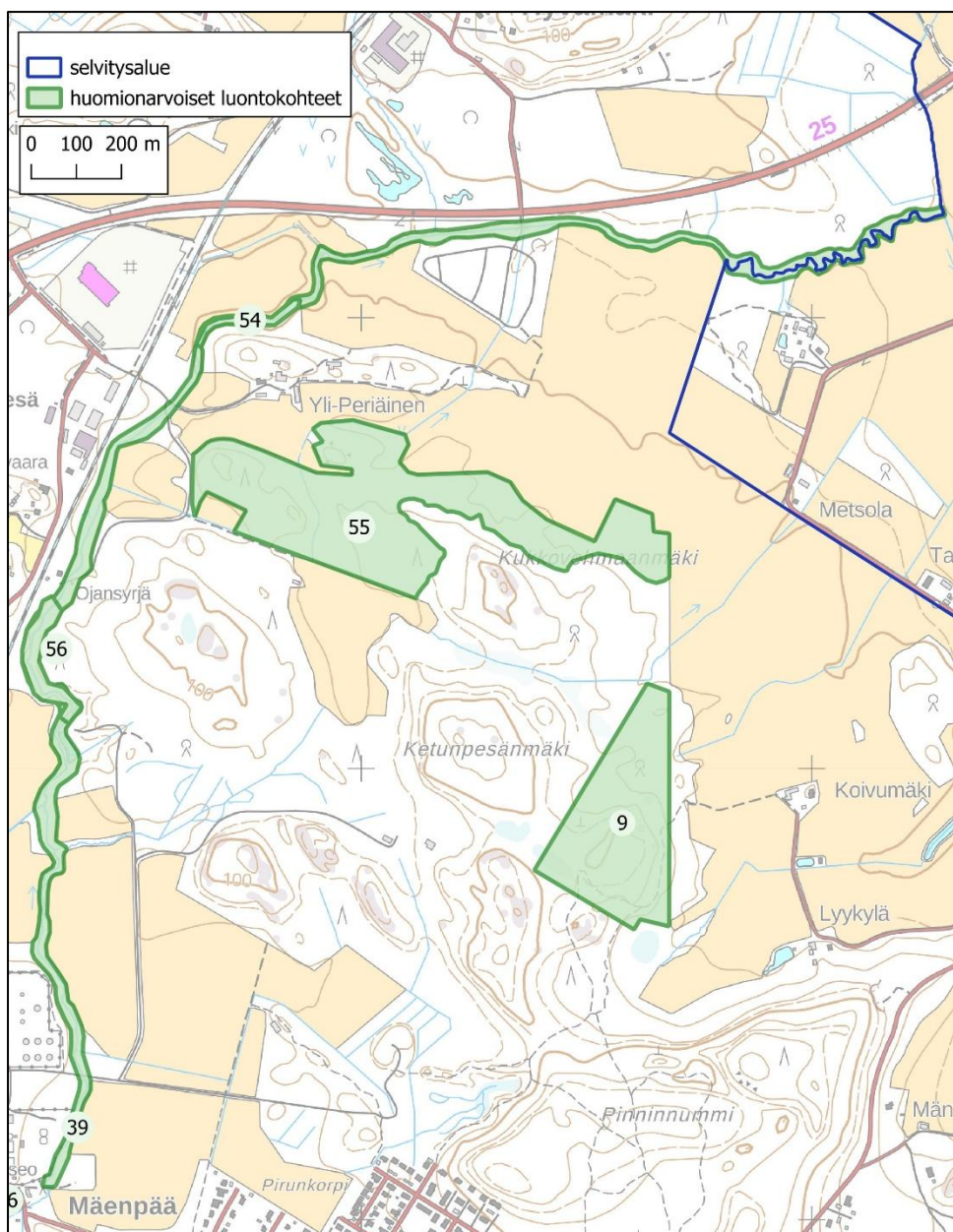
Puronvarren arvokkaimmat kohteet ovat Yli-Periäisen tilan länsipuolella ja Ojansyrjän eteläpuolella. Molemmat kohteet ovat kosteita puronvarsilehtoja. Yli-Periäisen kohdalla uomaa reunustaa enimmillään noin kymmenen metrin levyinen kostea mesiangervo–hiirenporraslehto. Puustona on tuomea, harmaaleppää ja raitaa. Lahopuuta on paikoin. Pensaskerroksessa tavataan punaherukkaa ja aluskasvillisuudessa mesiangervon ja soreahiirenportaan lisäksi mm. lehtotähtimöä, kevätlinnunsilmää, valkovuokkoa, metsäkortetta, käenkaalia, korpikaislaa ja metsäalvejuurta (Lammi 2021).

Ojansyrjän eteläpuolella puro laskee varttuneen kuusimetsän läpi. Uoma on mutkitteleva, paikoin kivikkoinen ja kivennäismaan reunustama. Toisin paikoin sitä reunustavat hetteiset, tihkupintaiset alueet, joissa on kostean lehdon ja lehtokorven kasvillisuutta. Puusto on harmaaleppää ja tuomea. Aluskasvillisuutena on soreahiirenporrasta, mesiangervoa, lehtotähtimöä, valkovuokkoa, rönsyleinikkiä, käenkaalia, ojakellukkaa, korpikaislaa ja mustaherukkaa. Uomassa on runsaasti kukkimatonta palpakkoa, mutta muuta vesikasvillisuutta on niukasti. Kuivemmilla paikoilla on varttunutta kuusikkoa ja purouoma on kapeampi ja vuolaampi. Rinteillä on lehtomaisen kankaan ja tuoreen lehdon kasvillisuutta, mm. jänönsalaattia, valkovuokkoa, käenkaalia ja lehtotesmaa. Maahan ja puron päälle kaatunutta lahopuuta on runsaasti (Lammi 2021).

Koiransuolenoja on taimenpuro, johon rakennettu myös kutusoraikkoja taimenille (Lehtinen 2007). Taimenille sopivia kutupaikkoja on Koiransuolenojan yläjuoksulla.

Vesilain mukainen pienvesi, metsälain 10 §:n mukainen pienvesistön lähiympäristö. Luontotyytit: havumetsien purot ja pikkujoet (EN), kosteat runsasravinteiset lehdot (VU), pikkujoet ja purot 3260, lehdot 9050. Täyttää osittain METSO-kriteerit (luokka I; vesitaloudeltaan luonnontilaiset ja sen kaltaiset vesistöjen lähi-metsät, joissa on jäljellä monimuotoisuudelle merkittäviä rakennepiirteitä).

Arvoluokka: 2.

Kuva 51. Koiransuolenojan yläjuoksun (39) luonnontilaisen kaltainen jakso sijaitsee valtatie 25:n eteläpuolella ja rautatien itäpuolella.

40. Kopunoja (LUO16)

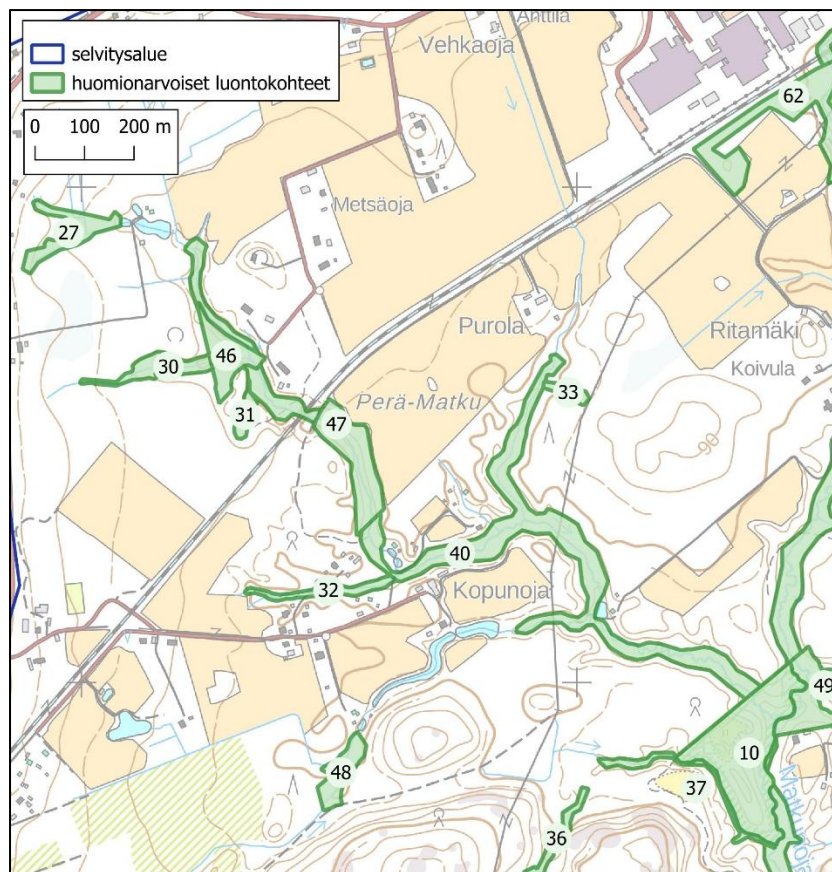
Kopunoja saa alkunsa Kiljavankankaan ojitetulta metsäalueelta. Puro kulkee syvässä laaksomaisessa painanteessa, jota reunustavat vaihtelevat metsärinteet (Lammi 2021). Puron pituus on noin 2 km. Yläosassa vesi on melko kirkasta, mutta samenee matkan varrella. Kopunojan uoma on säilynyt melko luonnontilaisena, vaikkakin rautatie ja Kopunojan kylätie ylittävät sen. Uoman keskivaiheilla puron varrelle on kaivettu kaksi allasta. Kopunojan ja Matkunojan yhtymäkohtaa on aikanaan ruopattu.

Kopunojan yläosa rautatien länsipuolella on melko kapea (alle metrin) uoma. Uoman varren puustoa on raivattu, minkä seurauksena paikalla kasvaa nuorta ja tiheää harmaaleppä–tuomikasvustoa. Rautatien länsipuolella sijaitsevien talojen kohdalla uoman varren puustoa on raivattu hiljattain. Reunalla kasvaa mm. vadelmaa, nokkosta, soreahiirenporrasta ja paikoin järviruokoa. Pensaskerroksessa on tuomea, mustaherukkaa, taikinamarjaa, lehtokuusamaa sekä harmaaleppä-taimia. Uoman pohjoispään varrella kasvaa muutamassa kohdassa silmälläpidettävää korpinurmikkoa (NT). Uoman pohjoisosassa on runsaasti lahoppuuta jyrkillä rinteillä sekä puron reunoilla. Länsireunalla on myös lähteikköjä muutamassa kohdassa.

Vesilain 2 luvun 11 §:n mukainen pienvesi ja metsälain 10 §:n mukainen elinympäristö. Luontotyytit: tuoreet keskiravinteiset lehdot (VU), tuoreet runsasravinteiset lehdot (VU), lehtokorvet (EN), havumetsien purot ja pikkujoet (EN), pikkujoet ja purot 3260, lehdot 9050.

Kopunoja täyttää luonnonoloiltaan maakunnallisesti arvokkaiden virtavesien yhdistelmäkriteerit (LAKU-kohde; Salminen & Aalto 2012). Kopunoja kuuluu Luhtajoen vesistöön. Luhtajoki on taimenen elinaluetta. Taimenia saattaa nousta myös Kopunojaan, sillä nousuesteitä ei ole (Lammi 2021). Täyttää osittain METSO-kriteerit (luokka I; vesitaloudeltaan luonnontilaiset ja sen kaltaiset vesistöjen lähimetsät, joissa on jäljellä monimuotoisuudelle merkittäviä rakennepiirteitä).

Arvoluokka: 2.

Kuva 52. Kopunoja (40) ja siihen yhtyvät sivu-uomat sekä ympäröivät kohteet.

Kuva 53. Kopunojan uomaa rajauksen pohjoisosassa. (SK)

41. Matkunoja (LUO15)

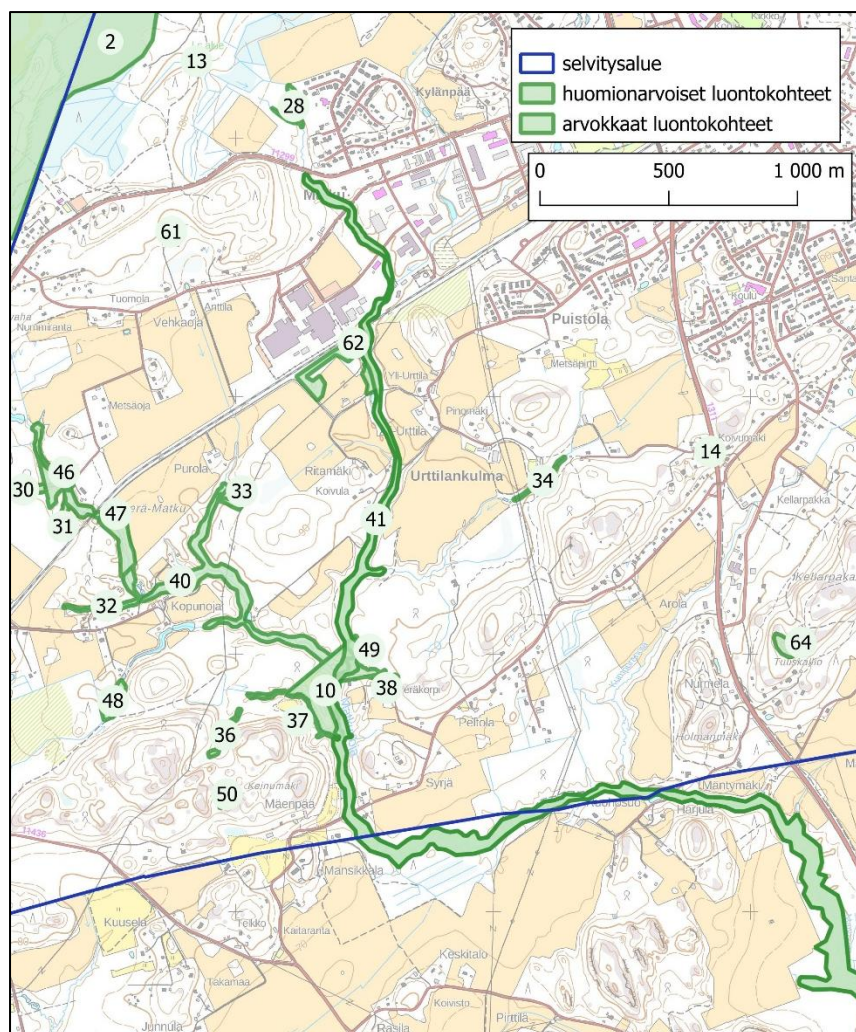
Matkunoja saa alkunsa Rajamäen länsipuolelta ojitetulta metsäalueelta. Selvitysalueella puron pituus on noin 3 km. Puron yläjuoksulla, rautatien länsipuolella, puro on muutaman metrin leveä ja paikoin tulviva. Puron vesi on melko kirkasta. Uoman ylittää useampi tie, joiden kohdalla puro kulkee putkessa. Puron varrella on rehevää, sekä kosteaa että tuoretta lehtoa. Monin paikoin uoman reunalla kasvaa lehtipuita ja pensaita tiheänä kasvustona (mm. tuomi, tuhkapaju, kiiltopaju, harmaaleppä, tervaleppä ja koivu). Kenttäkerros on rehevää, korkeakasvuista, ja sen lajistoon kuuluvat mm. mesiangervo, vuohenputki, korpikaisla, vadelma, nokkonen ja soreahiirenporras. Yläjuoksulla kasvaa myös tuoreen lehdon lajistoa: lil-lukka, käenkaali, kyläkellukka, kielo, viitakastikka, nurmilauha, valkovuokko, metsäalvejuuri, lehtoarho, kevätlinnunsilmä, lehtokorte ja punaherukka. Puron tulvivalla penkalla kasvavat mm. suovehka, korpikaisla, luhtasara, ranta-alpi ja mesiangervo.

Vieraslajeista jaksolla havaittiin komealupiinia, etelänruttojuurta ja valkokarhunköynnöstä tien varrella sekä puhdistamon kohdalla jättipalsamia pitkällä matkalla.

Radan itäpuolella Matkunoja kiemurtelee luonnontilaisessa uomassa, joka on paikoin leveä ja tulviva. Kesällä veden määrä on melko pieni ja purolla on leveyttä noin metri. Rantaa reunustaa jakson yläosassa peltojen kohdalla nuori lehtipuusto, jossa kasvaa mm. koivua, harmaaleppää, tuomea ja pajua. Paikoin uoman jyrkillä rinteillä kasvaa myös varttunutta ja järeää kuusta sekä haapaa. Pensaskeroksessa esiintyy tuomen lisäksi punaherukkaa ja vadelmaa. Kasvillisuus on kosteaa suurruoholehtoa (mesiangervo, nokkonen, soreahiirenporras, korpikaisla, kastikat jne.). Paikoin esiintyy myös saniaislehtoa, jossa esiintyvät mm. lehtoleinikki, koiranvehniö, lehtotesma, lehtopalsami, luhtalemmikki, korpi-imarre ja muita saniaisia mukaan lukien kotkansiipi. Kopunojan ja Matkunojan yhtymäkohdassa on luonnonsuojelualueeksi perustettu alue. Puron varrella on useita aiempia liito-oravan (VU) elinympäristöjä. Jakson eteläosissa on myös uhanalaisen viennansaran (VU) ja silmälläpidettävän kaislasaran (NT) elinympäristöt. Puron varrella esiintyy jättipalsamia useissa kohdissa.

Vesilain mukainen pienvesi, Luontotyytit: Tuoreet keskiravinteiset lehdot (VU), Kosteat keskiravinteiset lehdot (NT), Kosteat runsasravinteiset lehdot (VU), havumetsien purot ja pikkujoet (Etelä-Suomessa EN), Pikkujoet ja purot 3260, Lehdot 9050. Matkunoja täyttää maakunnallisesti arvokkaiden virtavesien yhdistelmäkriteerit (LAKU-kohde; Salminen & Aalto 2012). Matkunoja kuuluu Luhtajoen vesistöön, joka on taimenen elinaluetta. Taimenia saattaa nousta myös Matkunojaan, sillä nousuesteitä ei ole (Lammi 2021). Täyttää osittain METSO-kriteerit (luokka I; vesitaloudeltaan luonnontilaiset ja sen kaltaiset vesistöjen lähimetsät, joissa on jäljellä monimuotoisuudelle merkittäviä rakennepiirteitä).

Arvoluokka: 2.

Kuva 54. Matkunoja (41) ja sitä ympäröivät kohteet.

Kuva 55. Matkunojan yläjuoksun tulvivaa uomaa, jota reunustaa kostean lehdon lajisto ja ylemmänä uoman rinteellä tuoreen lehdon lajisto. (SK)

Kuva 56. Matkunojan mutkittlevaa uomaa puron keskivaiheilla. Uoman varren kasvillisuus on korkeakasvuista ja suurruohovaltaista. (SK)

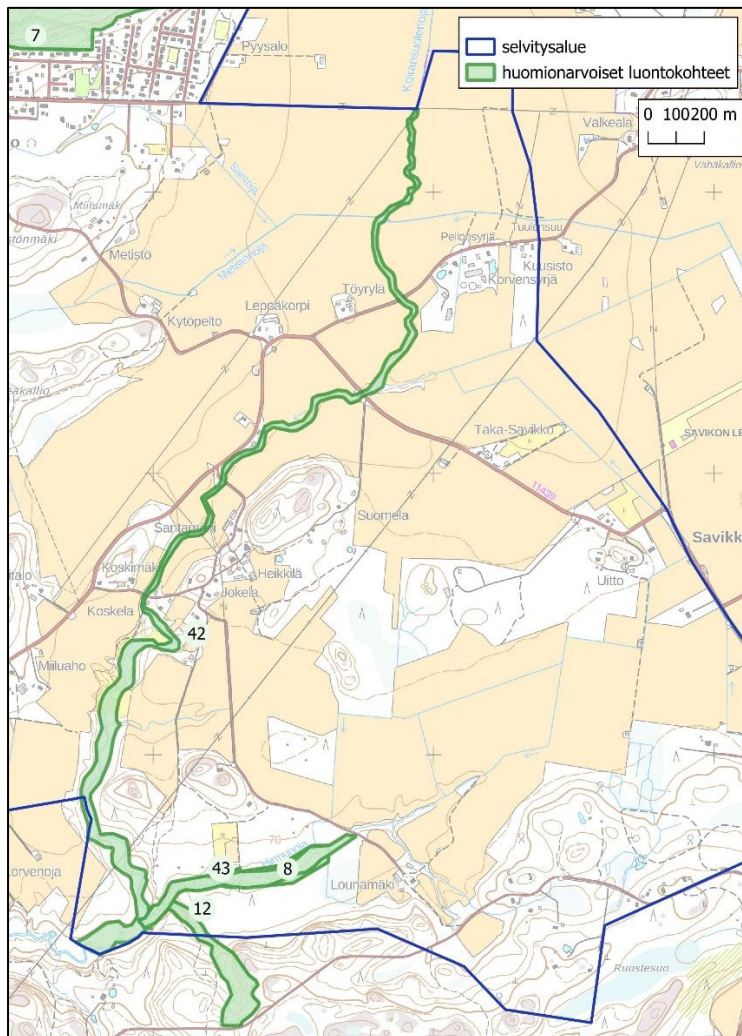
Kuva 57. Matkunojan uoma on keskivaiheiltaan paikoin kivikkoinen. Varttuneen reunuspuuston alla kasvaa runsaasti saniaisia sekä paikoin tuoreen ja kostean lehdon ruohoja. (SK)

42. Koiransuolenojan alajuoksu (LUO30)

Koiransuolenojan alajuoksuun kuuluu Savikon pelloilta alkava kolmen kilometrin pituinen osuus, joka jatkuu selvitysalueen eteläpuolelle, kunnes yhtyy Kyläjokeen. Selvitysalueen puolella oleva uoma on lähes kauttaaltaan peltojen reunustama. Pohjoispäässä uoma on noin kahden ja eteläpäässä kolmen metrin levyinen. Purouman rinteillä on tavanomaista piennar- ja niittykasvillisuutta, puut ja pensaat puuttuvat miltei kokonaan. Kasvillisuutta on uomassa vähän ja vuolaasti virtaavat koskipaikat ja kivikot puuttuvat (Lammi 2021).

Puron ympäristö muuttuu metsäiseksi selvitysalueen etelärajan tuntumassa, jossa uoma kulkee laaksomaisessa painanteessa. Sitä reunustavat mesiangervovaltaiset suurruohoniityt. Rinteillä on kuusivaltaista lehtomaisen kankaan sekametsää. Osa rinteistä on ollut laidunkäytössä. Selvitysalueen rajalla on aiempi liito-oravan elinympäristö (Routasuo 2014).

Selvitysalueen etelärajalla puron varrella on arvokkaita rinnelehtoja ja kosteita tulvavaikutteisia suurruoholehtoja. Purovarren lehtoja kuvaavaa lajistoa ovat mm. järviruoko, mesiangervo, nokkonen, valkokarhunköynnös, pietaryrtti, pelto-ohdake, vuohenputki, koiranputki, ranta-alpi ja punaherukka. Puusto koostuu pääosin raidasta, kuusesta ja koivusta, joiden lisäksi esiintyy hieman nuorta haapaa ja harmaaleppää. Kohteen tilaa heikentää muilta ruohoilta tilaa valtaava vieraslaji valkokarhunköynnös. Alueeseen yhtyy itäpuolelta Hirmunoja-niminen puro, jonka ympäristö on perustettu luonnonsuojelualueeksi (Hirmunojan suojelualue ja Seitsemän veljeksien suojelualue).

Kuva 58. Koiransuolenojan alajuoksu (42) kulkee pitkän jakson peltojen keskellä kiemurrellen.

Luontotyyppit: Kosteat keskiravinteiset lehdot (NT), Havumetsien purot ja pikkujoet (EN), Pikkujoet ja purot 3260, Lehdot 9050. Selvitysalueen etelärajalla puron uomaa ympäröivä metsä on Metsäkeskuksen aineistossa metsälain muu arvokas

elinympäristö. Koiransuolenoja on taimenpuro, jonne on rakennettu kutusoraik-koja taimenille (Lehtinen 2007). Täyttää maakunnallisesti arvokkaiden virtavesien yhdistelmäkriteerit (LAKU-kohde; Salminen & Aalto 2012).

Arvoluokka: 2.

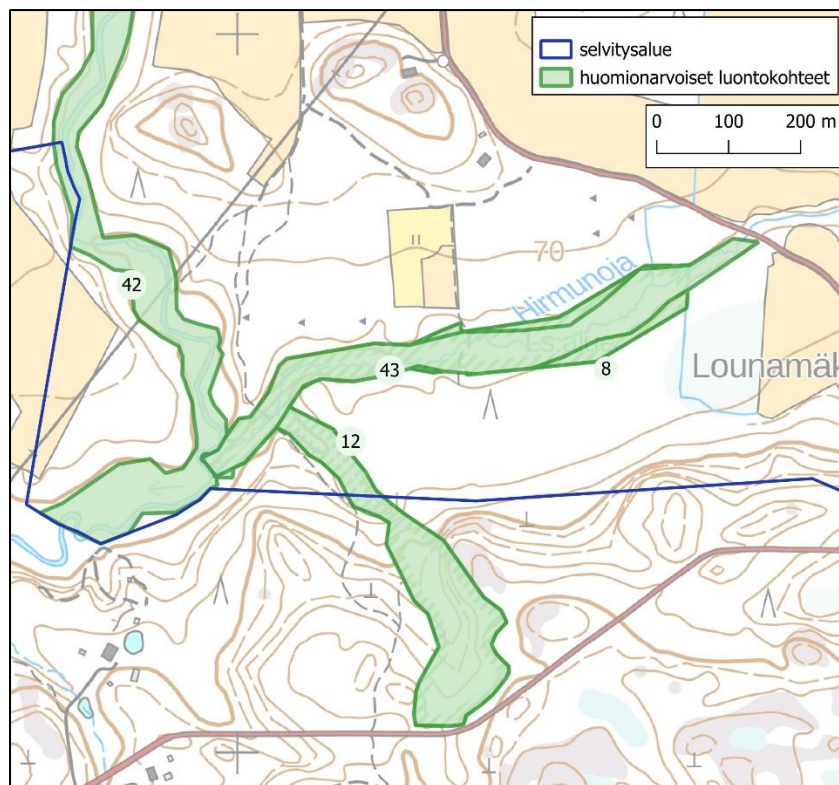
Kuva 59. Koiransuolenojan rehevää suurruohokasvillisuutta. (SV)

43. Hirmunoja

Hirmunoja kulkee selvitysalueen kaakkoiskulman peltoalueella oikaistuna uomana. Lounamäen länsipuolella uoma on luonnontilaista. Puron uoman rinteillä on lehtoa ja lehtomaista kangasta, joiden puustossa on järeää haapaa ja kuusta. Puroa reunustaa rehevä suurruohovaltainen kasvillisuus, jota edustavat mm. mesiangervo ja soreahiirenporras. Pensaista esiintyy mm. punaherukkaa ja lehtokuusamaa.

Luontotyyppit: Tuoreet keskiravinteiset lehdot (VU), Havumetsien purot ja pikkujoet (Etelä-Suomessa EN), Pikkujoet ja purot 3260, Lehdot 9050. Täyttää maakunnallisesti arvokkaiden virtavesien yhdistelmäkriteerit (LAKU-kohde; Salminen & Aalto 2012) Koiransuolenojan kanssa.

Arvoluokka: 2.

Kuva 60. Hirmunjoen luonnontilaisen kaltainen jakso (43) kulkee Hirmunjoen luonnonsuojelualueen (8) ja Seitsemän veljeksien luonnonsuojelualueen (12) läpi.

Kuva 61. Hirmunojan korkeaa suurruohokasvillisuutta. (SV)

3.2.8 Metsälain mukaiset kohteet

Suomen metsäkeskuksen luontotietoaaineistossa on kymmenen Rajamäen osayleiskaava-alueella sijaitsevaa kohdetta, jotka on rajattu metsälain 10 §:n mukaisiksi monimuotoisuuden kannalta erityisen tärkeiksi elinympäristöiksi. Lisäksi muita arvokkaita elinympäristöjä on rajattu yksitoista kuviota; ne käsitellään alaluvussa 3.2.8.

Metsälakia ei sovelleta oikeusvaikutteisen yleiskaavan alueella lukuun ottamatta maa- ja metsätalouteen sekä virkistyskäyttöön osoitettuja alueita.

Metsälain 10 §:n mukaiset erityisen tärkeät elinympäristöt

21. Kaunissyrrjän lähteikkö ja korpi (ks. alaluku 3.2.6).

44. Hakamäen suo (myös LUO11)

Hakamäen suo on monimuotoinen suoalue, joka koostuu reunaosiltaan ojitetusta korpimuuttumasta sekä keskiosaltaan lettorämeestä, joka on luontotyyppinä Etelä-Suomessa äärimmäisen uhanalainen (CR). Suon itä- ja etelälaidalla on ojituksia, jotka ovat vaikuttaneet suon vesitalouteen.

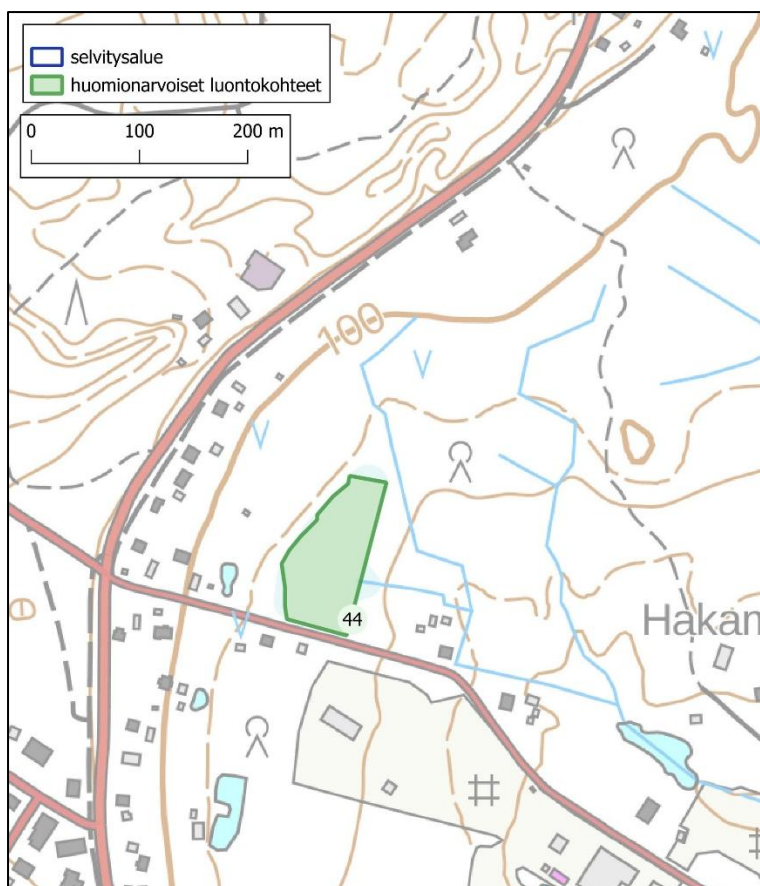
Eteläpuolen korpi on ojitettua ruoho–mustikkakorven muuttumaa, jossa kasvaa varttunutta tervaleppää ja kuusta sekä nuorempaa kuusta ja koivua. Alueella on myös muutamia keloja sekä maassa olevaa lahoppua. Pensaskerroksessa esiintyy mustaherukkaa, tuomea ja korpipaatsamaa. Kenttäkerroksessa kasvaa muun muassa lillukkaa, järvikortetta, metsäimarretta, oravanmarjaa, mesiangervoa ja pikkutalvikkia. Mättäillä kasvaa myös puolukkaa ja mustikkaa.

Keskiosan avoimella, mutta umpeutuvalla letolla, päähuomion vie järviruoko, etenkin kohteen eteläosassa. Järviruoko on alla kasvaa muun muassa isokarpaloa, tähtisaraa, rätvänää, suo-ohdaketta, maariankämmeä ja pyöreälehtikihokkia rahkasammalten lomassa. Aiemmissa inventoinneissa suolta on löytynyt silmälläpidettävää kirjorahkasammalta (NT). Mättäillä ja suon reunalla kasvaa kuusen ja männyn taimia, nuorta koivua ja harmaaleppää sekä tuhkapajua. Lettovillaa (RT) löytyi pieni kasvusto suon pohjoisosasta (noin 4 yksilöä).

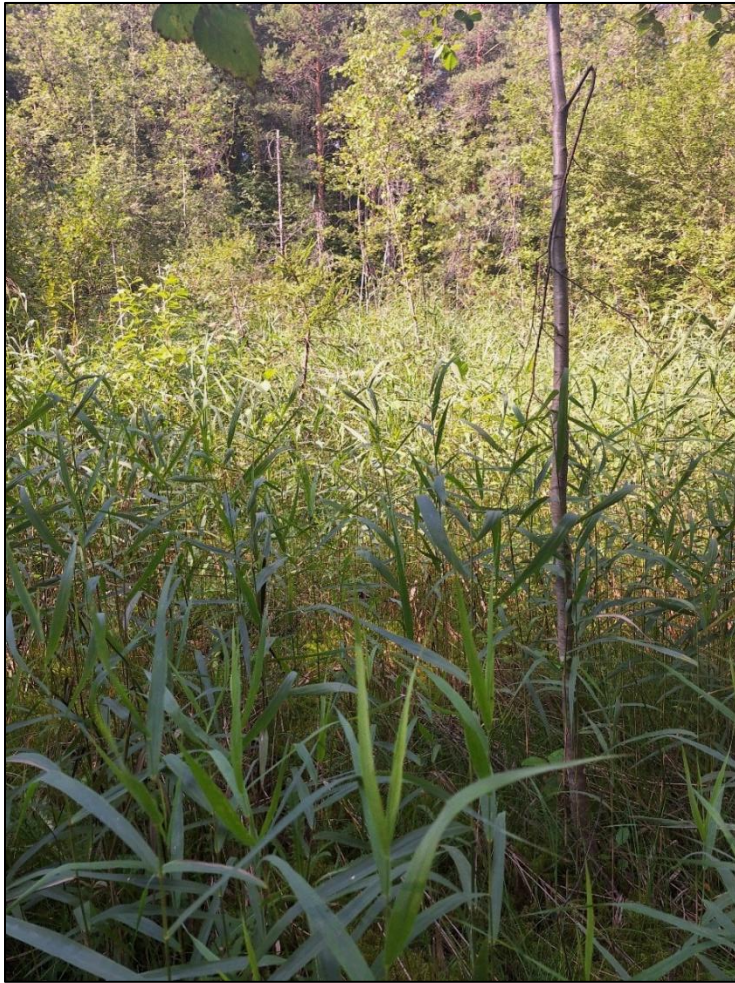
Pohjoisosassa on pieni kuvio sarakorpea ja aivan pohjoispäässä korpikämmettä. Puustossa on männyn lisäksi koivua, kuusta, katajaa ja kiiltopajua. Kenttäkerroksessa esiintyy muun muassa suopursua, juolukkaa, mustikkaa, kanervaa ja isokarpaloa, saroja, tupasvillaa ja korpikastikkaa.

Luontotyyppit: lettorämeet (CR), sarakorvet (VU), korpikämmet (EN), puustoiset suot 91D0. Täyttää METSO-ohjelman luokan I kohteen kriteerit.

Arvoluokka: 2.

Kuva 62. Hakamäen suo.

Kuva 63. Hakamäen suon eteläosassa kasvaa runsaasti järviruokoa. (SK)

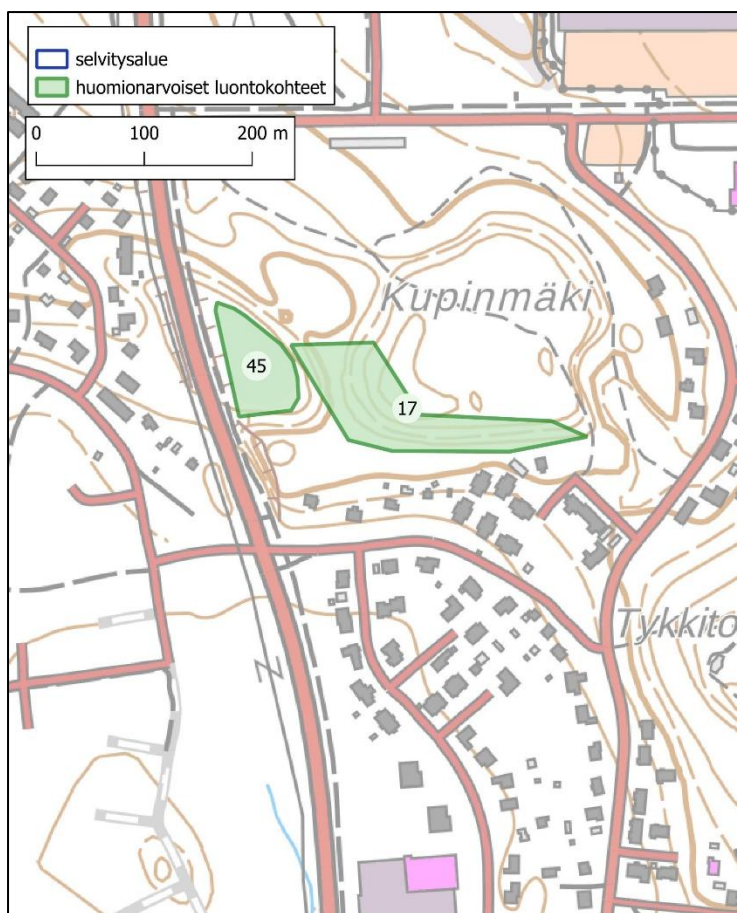
Kuva 64. Hakamäen suon pohjoisosassa on pienialaisesti sarakorpea. Mättäillä esiintyy varpuja ja nuorta puustoa. (SK)

45. Kupinmäen suo

Pieni suopainanne Kupinmäen ja Rajamäentien välissä. Suo on säilyttänyt vesitaloutensa melko hyvin. Kohde on ollut keskiosastaan avointa, mutta mättäillä kasvaa nyt kitukasvuista mäntyä ja koivua. Mättäillä esiintyvät varvuista vaivaiskoivu, suopursu, juolukka ja suokukka. Avoimella keskiosalla (lyhytkorsineva) vallitsevat tupasvilla ja isokarpalo. Reunoilla neva on jo kehittynyt tupasvillarämeeksi. Suon itä- ja eteläpuolen rinteessä kasvavaa kuivahkoa kangasta on harvennettu reilusti hiljattain. Rinteen alaosissa suon ympärillä kasvaa muutaman metrin leveä kaisla nuorta (n. 5 m) mäntyä.

Metsälain erityisen tärkeä elinympäristö. Luontotyytit: tupasvillarämeet (VU), mi-nerotrofiset lyhytkorsinevat (NT), puustoiset suot 91D0.

Arvoluokka: 2.

Kuva 65. Kupinmäen suo (45) sijaitsee aivan Rajamäentien vieressä.

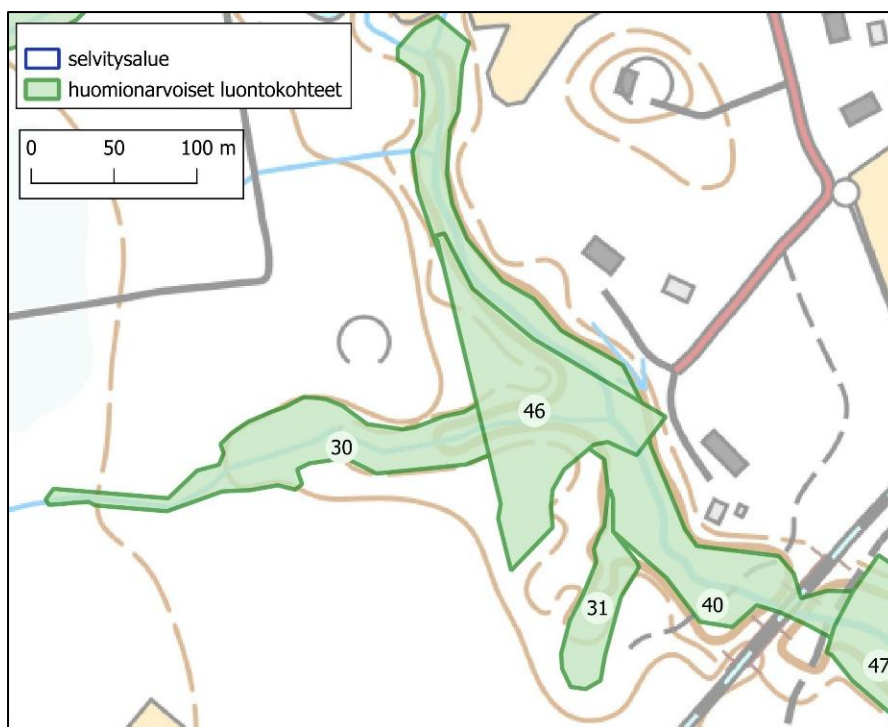
Kuva 66. Kupinmäen suolla kasvaa runsaasti isokarpalaa ja tupasvillaa. (SK)

46. Kopunojan noronvarsilehto

Kopunojan yläjuoksulla Kopunojan pohjoisen latvanoron kohdalla on metsälain 10 §:n mukainen metsäkuvio, joka on pienveden välitön lähiympäristö. Kohde sisältyy osin pienvesikohteisiin 30 (Kopunojan pohjoinen latvanoro) ja 40 (Kopunoja). Kuvion eteläpuolella metsälakikohteeseen rajautuu myös pienempi kuvio, joka on Metsäkeskuksen aineistossa muu tärkeä elinympäristö.

Metsälain 10 §:n kohde, osin vesilain 2 luvun 11 §:n kohde.

Arvoluokka: 1.

Kuva 67. Metsälain 10 §:n mukainen elinympäristö (kohde 46) sijaitsee Kopunojan pohjoisen noron ja Kopunojan yhtymäkohdassa.

47. Kopunojan puronvarsilehto

Kopunojan pääuoman varrella rautatien eteläpuolella on metsälain 10 §:n mukainen rehevä lehtolaikku. Kohteen raja on suurelta osin päällekkäinen vesilain mukaisen pienvesikohteen Kopunoja (40) kanssa. Kuvion pohjois- ja eteläpuolella on lisäksi Metsäkeskuksen aineistossa kolme muuta arvokasta elinympäristöä.

Metsälain 10 §:n kohde, osin vesilain 2 luvun 11 §:n kohde.

Arvoluokka: 1.

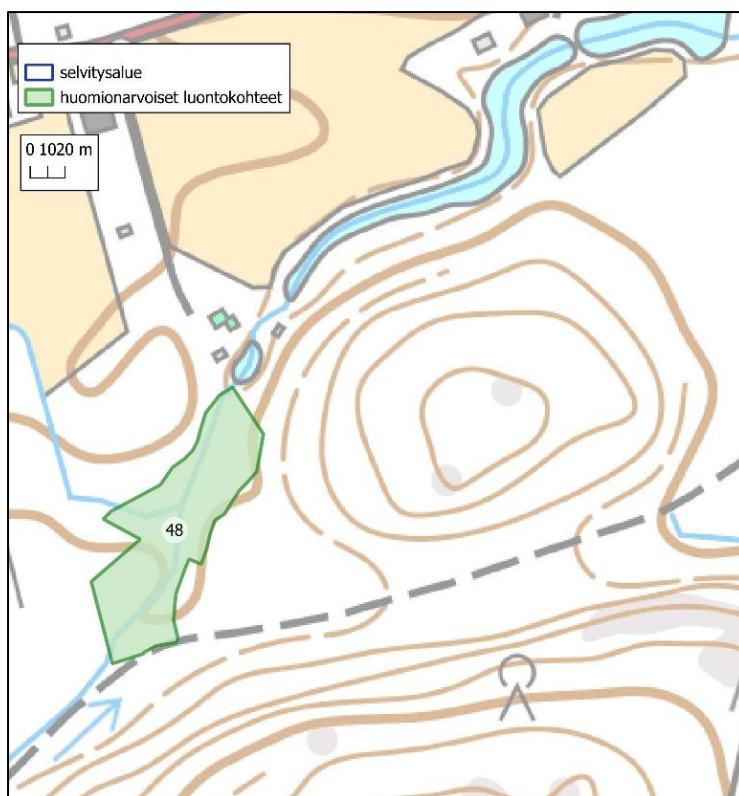
Kuva 68. Kopunojan puronvarsilehto täyttää junaradan eteläpuolella metsälain 10§ määritelmän.

48. Kopunojan sivuhaaran puronvarsilehto

Keinumäen pohjoispuolella on pienvesistön välittömäksi lähiympäristöksi eli metsälain 10 §:n mukaiseksi elinympäristöksi rajattu kaksi metsäkuviota. Puro on oikaistu ja pengerrytetty aikoinaan, mutta rajattujen kuvioiden kohdalla oja mutkittelee kaivetussa uomassa melko luonnontilaisesti ja sen ympäristöön on kehittynyt puronvarsikasvillisuutta. Varttuneessa kuusikossa kenttäkerros on melko niukka, sillä varjostusta on paljon. Puut on istutettu kuusen varttamiskokeessa (1975–81). Kenttäkerroksen lajeja ovat metsäalvejuuri, käenkaali, jänönsalaatti, rönsyleinikki, soreahiirenporras ja lehtopalsami. Lahopuuta on runsaasti. Pohjoisempi kuvio on varttunutta koivua ja harmaaleppää kasvavaa kosteaa lehtoa. Kenttäkerroksessa esiintyy korpikaislaa, mesiangervoa, vadelmaa, ranta-alpia ja viitakastikkaa. Kuvion pohjoisosassa purovarren itärinteellä kasvaa varttunutta kuusta ja haapaa.

Metsälain 10 §:n kohde. Luontotyytit: varttuneet havupuuvaltaiset lehtomaiset kankaat (NT, ei luonnontilainen), tuoreet keskivinteiset lehdot (VU), kosteat keskivinteiset lehdot (NT).

Arvoluokka: 2.

Kuva 69. Kopunojan läntinen sivuhaara on metsälain mukaista pienvesistön lähiympäristöä karttaan rajatulla jaksolla.

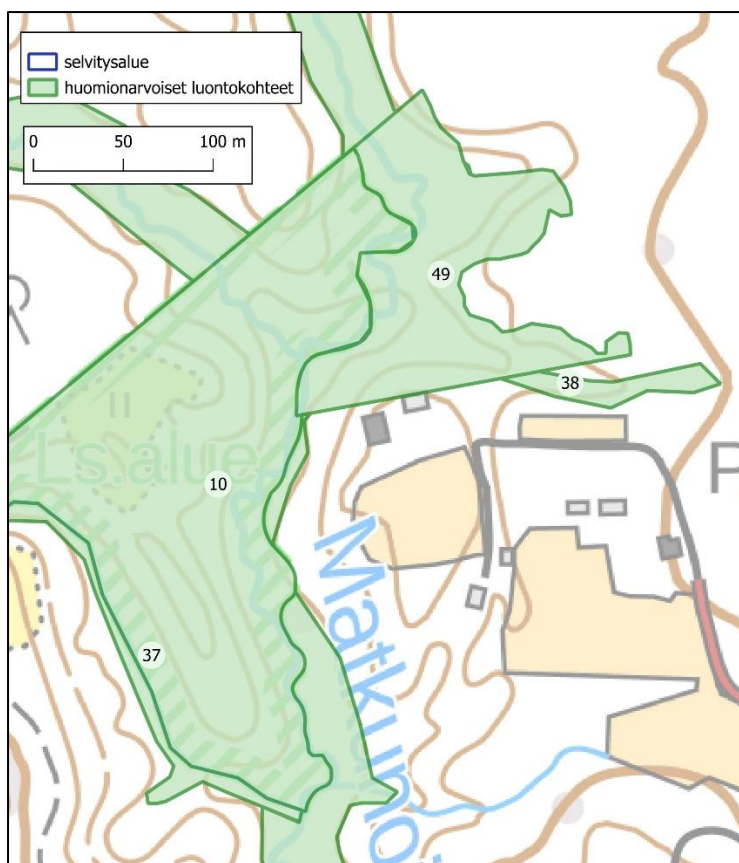
Kuva 70. Kopunojan sivuhaara on uoman kohdalta luonnontilaisen kaltainen, vaikka ympäröivä metsä on tiheää istutuskuusikkoa. (SK)

49. Matkunojan itäpuolen rehevät lehdot

Matkunojan keskivaiheilla on uoman itäpuolen notkelmissa noro ja lähteikkö rehevine ympäristöineen. Kohde koostuu kolmesta runsaslahopuustoisesta kuviosta (kaksi pienveden välitöntä lähiympäristöä ja yksi rehevä lehtolaikku). Kohde rajautuu puron rannassa luonnonsuojelualueeseen. Alueella on aiempi liito-oravan elinympäristö. Kohde on osittain päällekkäinen vesilain mukaisen kohteen 41 (Matkunoja) ja eteläreunalla kohteen 38 noron kanssa.

Luontotyyppit: tuoreet runsasravinteiset lehdot (EN), havumetsävyöhykkeen norot, lehdot 9050. Vesilain 2 luvun 11 §:n mukainen pienvesi (osin). Luontodirektiivin liitteen IV lajin liito-oravan aiempi elinympäristö. Täyttää METSO-ohjelman luokan I kohteen kriteerit.

Arvoluokka: 1.

Kuva 71. Matkunojan (41) itäpuolella sijaitsevat metsälain mukaiset arvokkaat elinympäristökuviot (kohde 49) rajautuvat puron varressa suojelualueeseen.

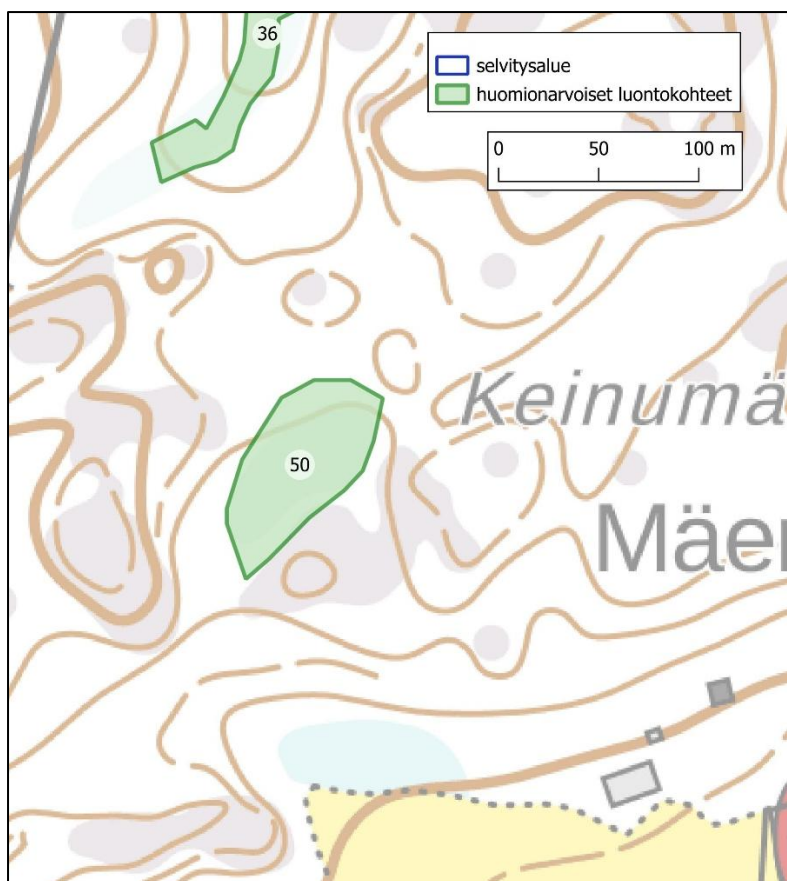
Kuva 72. Kohteella 49 oleva kapea noro kulkee varttuneen runsalahopuustoisien kuusikon pohjalla. (SK)

50. Keinumäen suo

Keinumäen suo on saraneva, joka on todennäköisesti umpeenkasvanut entinen suolampi. Kohde on rajattu metsälain mukaiseksi erityisen tärkeäksi elinympäristöksi. Suo on eteläpäästään ojitettu ja vesitalous on muuttunut. Ojan kohdalla kasvaa suovehkaa ja reunoilla järvikortetta, pullosaraa sekä raatetta. Saranevan vähillä mätäillä kasvaa joitakin koivun, tervalepän, kuusen ja männyn taimia. Suon ympäristö on turvekangasta, jossa kasvaa mustikkaa ja puolukkaa. Ympäröivä metsä on hakattu ja tilalla kasvaa nuorta sekapuustoa.

Luontotyytit: saranevat (VU). Metsälain 10 §:n mukainen kohde. Suo on vesitaloudeltaan muuttunut, mutta edelleen ympäristönä arvokas.

Arvoluokka: 3.

Kuva 73. Keinumäen suo sijaitsee keskellä metsätaloustössä olevaa metsää.

Kuva 74. Keinumäen suo on avointa saranevaa. (SK)

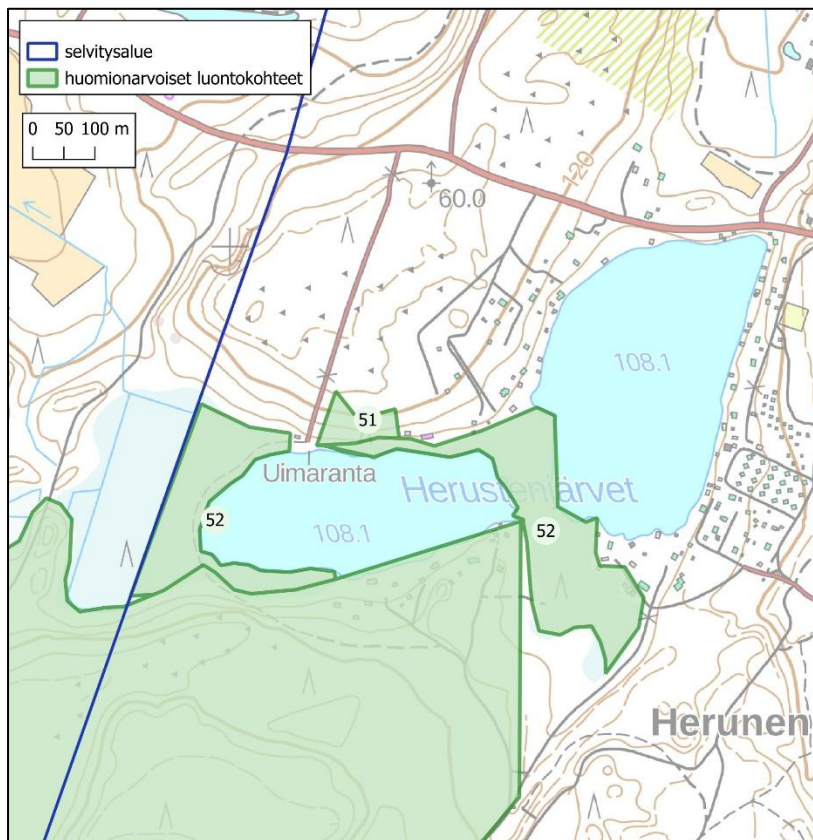
3.2.9 Muut arvokkaat luontokohteet

51. Herustenjärvien harjuriinne

Herustenjärvien läntisemmän järven pohjoisrannalla, uimarannan ja rakennetun alueen välissä, on isovarpurämettä, joka vaihtuu rinteen noustessa pohjoiseen tuoreeksi kankaaksi. Suo muistuttaa kenttäkerroksen osalta luonnontilaista suota. Puusto on harvennettua ja melko tasaikäistä verrattuna muihin rakentamattomiin rantoihin. Kuvio on Metsäkeskuksen aineistossa merkitty muuksi arvokkaaksi elinympäristöksi. Sijaintinsa, suuntansa ja jyrkkyytensä perusteella rinne voitaisiin lukea harjumetsien valorinteisiin kuuluvaksi. Luontotyyppin edustavuutta heikentää puuston käsittelyn lisäksi sammaleinen paksu pohjakerros (ei kivennäismaailakkuja) ja harjuympäristön putkilokasvien puuttuminen. Kohde ei täytä luonnonsuojelulain mukaista suojellun luontotyyppin määritelmää.

Luontotyyppit: harjumetsien valorinteet (EN), isovarpurämeet (NT).

Arvoluokka: 3.

Kuva 75. Herustenjärvien rantojen kohteet 51 (harjuriinne) ja 52 (rantasuo).

Kuva 80. Herustenjärvien pohjoispuolella sijaitseva harjurinne on potentiaalinen harjun valorinne. (SK)

52. Herustenjärvien rantasuot (LUO9)

Herustenjärvien rakentamattomilla rantajaksoilla on isovarpurämettä läntisemmän järven länsi- ja etelärannoilla sekä järvien välisellä kannaksella. Rannoilla kulkee polkuja, joiden kohdalta maasto on kulunut. Puusto on eri-ikäistä mäntyä ja lisäksi tavataan hieman koivua. Lahopuuta esiintyy vähän. Kenttäkerroksessa kasvaa suopursua, juolukkaa, variksenmarjaa, isokarpaloa ja suokukkaa. Rannalla kasvaa paikoin siniheinää, luhtasaraa, suovehkaa, raatetta, suoputkea ja röyhyvihvilää. Läntisen järven länsipuoli ja järvien välinen kannas on ojitettu, joten suot eivät ole täysin luonnontilaisia. Kasvillisuus ja ominaispiirteet ovat kuitenkin säilyneet hyvin vesitalouden muututtua.

Luontotyytit: isovarpurämeet (NT), puustoiset suot 91D0.

Arvoluokka: 3.

Kuva 81. Herustenjärvien rantasuot ovat isovarpurämettä. (SK)

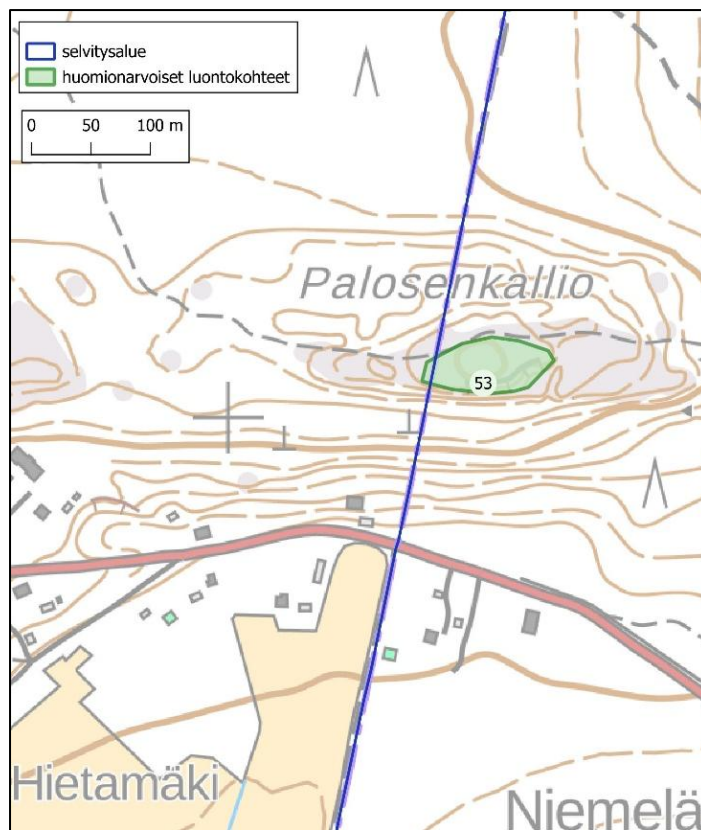
53. Palosenkallio

Palosenkallio on metsätaloustaloudessa olevan alueen ympäröimä puustoinen kallio. Se sijaitsee pääosin Hyvinkään puolella, ja ainoastaan pieni osa alueesta sijaitsee Nurmijärven kunnan alueella.

Kallion laella kasvaneet puut ovat kuolleet metsäpalossa ja lahoppuuta on syntynyt hyvin. Osa männyistä on selvinnyt palosta elossa. Aukealle on kasvanut haavan ja koivun taimikkoo. Kallion laella on pieniä laikkuja, joilla esiintyy niukkaravinteiselle avokalliolle tyypillistä putkilokasvillisuutta, kuten mäkitervakko, kissankello, keltamaksaruoho, huopavoikeltano, kieli, ahosuolaheinä ja kultapiisku. Paikoin kasvaa runsaasti hietakastikkaa. Kalliolla kulkevan polun kohdalla kasvaa hieman harjuajuruohoa (NT).

Luontotyyppit: Kalliometsät (NT). Ei luonnontilainen, mutta monimuotoisuutta lisäävä kohde.

Arvoluokka: 4.

Kuva 762. Palosenkallion laen kalliometsä sijaitsee selvitysalueen rajan tuntumassa. Pääosa kohteesta on Hyvinkään kaupungin alueella.

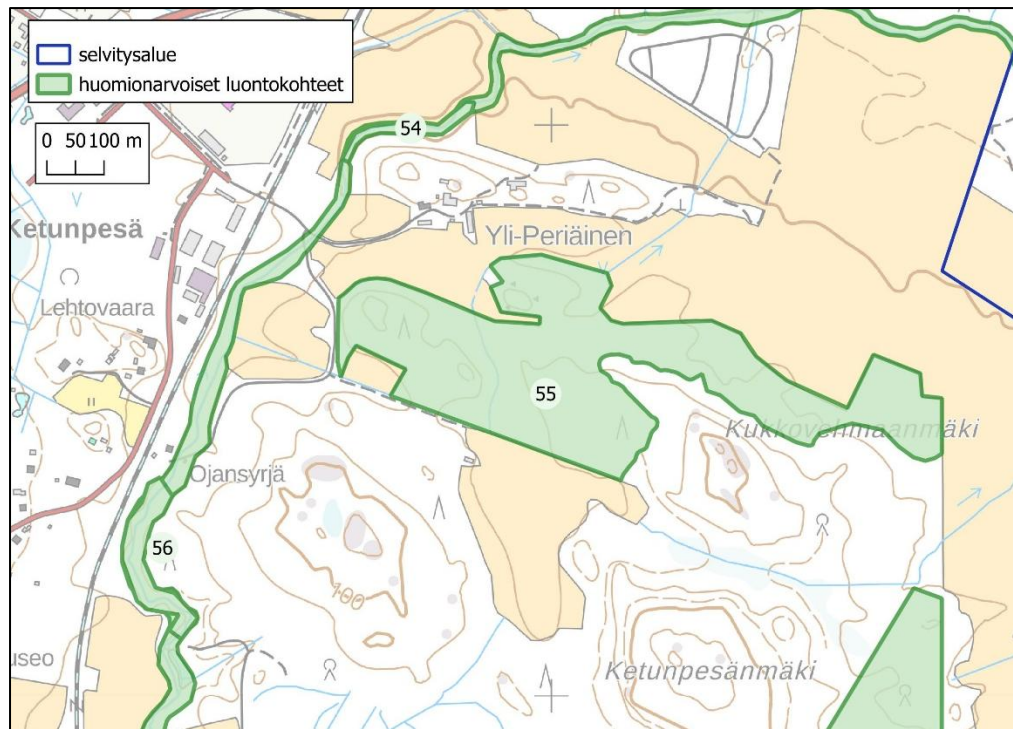
Kuva 77. Palosenkallion laella on runsaasti kuollutta puuta. Osa rungoltaan hiiltyneistä männyistä on elossa. (SK)

54. Yli-Periäisen puronvarsilehto (LUO12)

Koiransuolenojan yläjuoksun uomaa on monin paikoin kaivettu. Puronvarsi on säilynyt edustavana muutamassa kohdassa, kuten Yli-Periäisen tilakeskuksen luoteispuolella. Metsän puolella uomaa reunustanut kostea mesiangervo–hiirenporraslehto todettiin kesällä 2025 osin hakatuksi. Uomaa reunusti paikoin tiheä lehtipuuvesakko, josta kenttäkerros puuttui lähes kokonaan.

Luontotyyppit: tuoreet runsasravinteiset lehdot (EN), kosteat runsasravinteiset lehdot (VU), lehdot 9050. Metsälain erityisen tärkeän elinympäristön kriteerit täytävä rehevä lehtolaikku ja pienvesistön välitön lähiympäristö.

Arvoluokka: 3.

Kuva 84. Yli-Periäisen entinen metsälaidun (55) sijaitsee peltojen eteläpuolella. Puronvarsilehdon kohteet 54 ja 56 sijaitsevat Koiransuolenojan varrella.

55. Yli-Periäisen entinen metsälaidun

Yli-Periäisen peltoaukean eteläpuolella sijaitseva metsä on Metsäkeskuksen aineiston mukaan muu arvokas elinympäristö, joka koostuu kolmesta metsäkuviosta. Lehtomaisen kankaan kuusivaltainen metsä on uudistuskypsää. Pensaskeroksessa kasvaa nuorempia lehtipuita. Aluskasvillisuus vaihtelee lehtomaisesta heinä- ja ruohovaltaisesta kankaasta aina saniaisvaltaiseen korpimaiseen soistuneeseen metsään. Lajistoon kuuluvat mm. soreahiirenporras, metsäalvejuuri, korpi-imarre, nuokkuhelmikkä, mustikka, puolukka, valkovuokko, käenkaali ja mäntykukka. Alueen läpi kulkeva oja on eteläpäästä suoraksi kaivettu. Se kiemurtelee hieman alueen keski- ja pohjoisosissa ja muistuttaa jo luonnontilaista uomaa. Alueella on myös muutama pieni soistuma. Metsässä on muutamia järeitä lahopuita sekä maapuina että pystyyn kuivuneina. Metsä vaikuttaa olevan luonnontilaistumassa.

Luontotyyppi: varttuneet havupuuvaltaiset lehtomaiset kankaat (NT), vanhat havupuuvaltaiset lehtomaiset kankaat (EN).

Arvoluokka: 3.

Kuva 85. Yli-Periäisen entisen metsälaitumen vanhaa metsää. (SV)

56. Ojansyrjän puronvarsilehto (LUO13)

Koiransuolenojan yläjuoksulla Ojansyrjän tilan eteläpuolella puro kulkee varttuneen kuusimetsän läpi. Purouoma on mutkitteleva ja luonnontilainen, 1,5–2,5 metrin levyinen. Uoma on paikoin kivikkoinen, kivennäismaan reunustama. Toisin paikoin sitä reunustavat hetteiset, tihkupintaiset alueet, joissa on kostean lehdon ja lehtokorven kasvillisuutta. Purovarren puusto on hetteikköisillä paikoilla harmaaleppää ja tuomea. Pensaskerroksessa esiintyy mustaherukkaa, punaherukkaa ja tertsuseljaa. Kenttäkerroksessa kasvaa mesiangervoa, lehtotähtimöä, valkovuokkoa, rönsyleinikkiä, käenkaalia, ojakellukkaa, korpikaislaa ja soreahiirenporasta. Purossa kasvaa runsaasti palpakkoa. Lisäksi esiintyy muutama yksilö haitallista vieraslajia jättipalsami. Virrassa havaittiin myös haitallinen vieraslaji täpläräpu.

Kuivemmilla paikoilla on varttunutta kuusikkoa ja purouoma on kapeampi ja vuolaampi. Purovarren rinteillä on lehtomaisen kankaan ja tuoreen lehdon kasvillisuutta, mm. jänönsalaattia, valkovuokkoa, karhunputkea, käenkaalia ja lehtotesmaa. Puron varsi on lähes koko matkan hankalakulkuinen uoman päälle kaatuneiden suurten kuusten ja nuoremman, rytöisen lehtipuuston vuoksi. Lahopuuta ja varsinkin maapuuta on runsaasti. Purovarsi muodostaa omaleimaisen ympäristön, jossa on vanhan metsän piirteitä.

Luontotyytit: kosteat runsasravinteiset lehdot (VU), tuoreet keskirasvinteiset lehdot (VU), varttuneet havupuuvaltaiset lehtomaiset kankaat (NT), lehdot 9050. Täyttää metsälain 10 §:n kriteerit erityisen tärkeälle elinympäristölle: pienvesistön välitön lähiympäristö ja rehevä lehtolaikku.

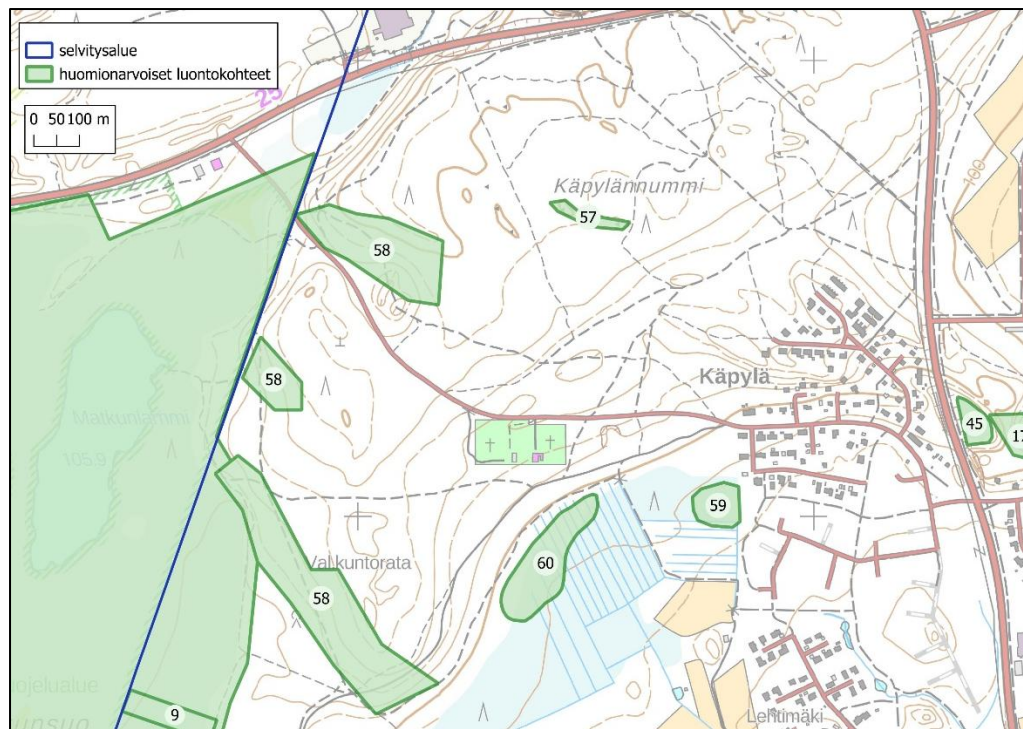
Arvoluokka: 3.

57. Käpylänummen muinaisrannan kivikko

Ympäristöstä erottuva jääkauden aikainen muodostuma. Ei edusta uhanalaista luontotyyppiä, mutta voidaan katsoa olevan metsälain 10 §:n tarkoittama karukokankaita vähätuottoisempi kivikko/lohkareikko.

Paikallisesti monimuotoisuutta lisäävä kohde, maisemallisesti merkittävä kohde.

Arvoluokka: 4.

Kuva 86. Käpylänummen muinaisrannan kivikko (57) ja harjurinteet (58).

Kuva 87. Käpylännummen muinaisrannan kivikko. (SK)

58. Käpylännummen harjumetsien valorinteet

Käpylännummen harjujakson länsiosassa on muutama rinne, jotka voidaan niiden jyrkkyyden mukaan katsoa potentiaalisiksi harjumetsien valorinteiden (VU, EN) luontotyyppiksi. Kohteet eivät ilmakuvatarkastelulla ole latvuspeittävyyspuolesta suojeltuja luontotyyppisiä (< 60 % latvuspeitto), mutta ne voidaan potentiaalisina ja edustavuudeltaan heikentyneinä lukea luontotyyppiin kuuluvaksi. Näiltä rinteiltä tai niiden välittömästä läheisyydestä ei ole tiedossa harjulajistoa, mutta Käpylännummelta tiedetään ahokissankäpälän (NT) kasvupaikka.

Luontotyyppit: harjumetsien valorinteet (EN).

Arvoluokka: 3.

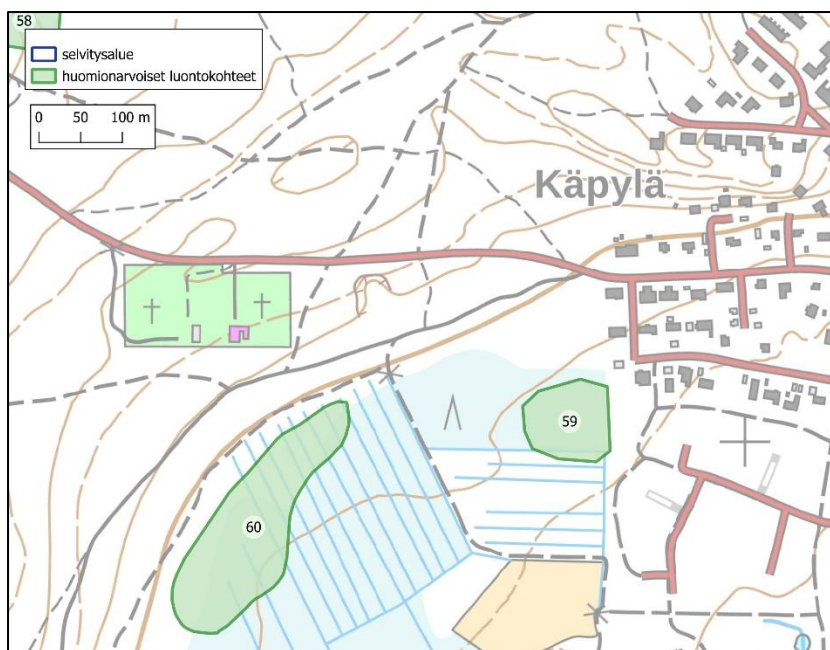
Kuva 88. Näkymä Käpylännummen harjurinteiden eteläisimmältä kohteelta.

59. Käpylänsuo (LUO14)

Suon keskiosa on lettorämettä, jonka mättäillä kasvaa mäntyä, harmaaleppää, katajaa ja pajua sekä varvuista mm. kanervaa, puolukkaa ja suopursua. Ruohoista kohteella esiintyvät suokorte, maariankämmekä, suo-orvokki, jouhisara, rätvänä, villapääluikka, keltasara, tähtisara sekä alueellisesti uhanalainen (RT) lettovilla. Lettovillaa kasvaa etenkin pohjoispäässä useassa kohdassa ja kukkivia yksilöitä oli kymmeniä. Suo ei ole vesitaloudeltaan täysin luonnontilainen, mutta on säilyttänyt ominaispiirteensä ja vesitalouden.

Luontotyytit: lettorämeet (CR), puustoiset suot 91D0. Alueellisesti uhanalaisen (RT) lettovillan kasvupaikka. Täyttää metsälain 10 §:n mukaisen kohteen kriteerit.

Arvoluokka: 2.

Kuva 89. Käpylänsuo (59) ja sen länsipuolella sijaitseva turvekangas (60).

Kuva 90. Käpylänsuon keskiosassa on rimpipintaa. (SK)

60. Käpylänsuon länsipuolinen turvekangas

Kohde on runsalahoppuustoista ja ojitettua turvekangasta. Puusto on eri-ikäistä kuusta ja sekapuuna on hieman koivua. Lahoppuuta on runsaasti ($> 5 \text{ m}^3/\text{ha}$) sekä pysty- että maapuuna. Kenttäkerroksen valtalajeja ovat mustikka, metsäkorte, metsäimarre ja käenkaali. Ojien kohdalla kasvaa rahkasammalia ja märimmissä kohdissa myös järviruokoa, suovehkaa ja korpikaislaa.

Luontotyyppi: Mustikkaturvekangas. METSO-ohjelman luokan I kriteerit täyttävä kohde. Metsäkeskuksen aineistossa muu arvokas elinympäristö, luonnon monimuotoisuudelle arvokas.

Arvoluokka: 4.

Kuva 781. Suon eteläpäässä on runsaasti pysty- ja maalahoppuuta. (SK)

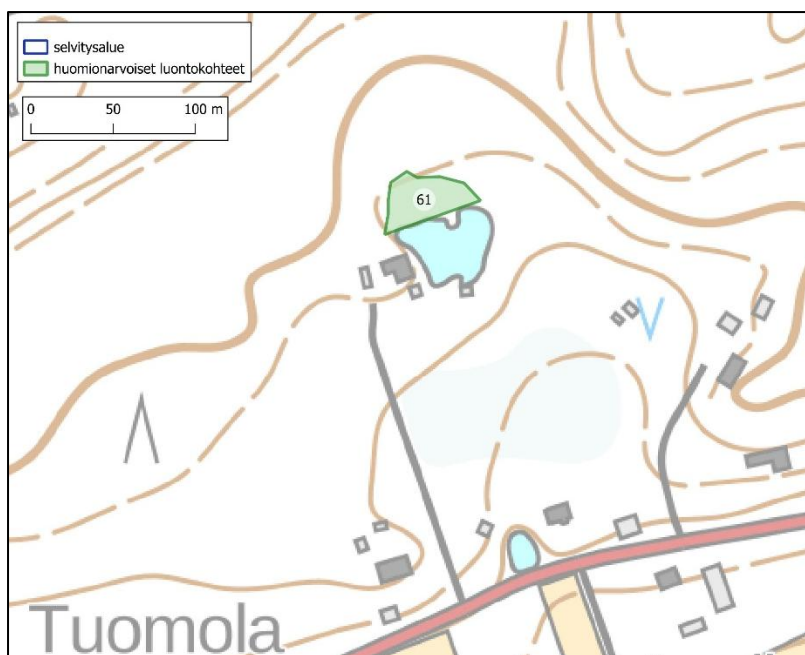
Kuva 92. Turvekankaan keskiosassa puusto on harventamatonta ja kuusivaltaista. (SK)

61. Matkun lammenrantakorpi

Metsäkeskuksen aineiston mukaan kuvio on muu arvokas elinympäristö. Alueella on lähteikkö, joista virtaa vettä muutamassa eri uomassa. Yhtä uomista on saatettu oikaista joskus. Lähteikön ympärillä kasvaa nuorta–varttunutta tervaleppää ja nuorta kuusta. Korven kenttäkerroksen lajistoa ovat mm. röyhylvihvilä, nurmilauha, leskenlehti, metsäkorte, suo-ohdake, huopaohdake, pullosara ja luhtalitukka. Lähteikön ympäristön pieni korpilaikku erottuu ympäröivästä mustikkakanakaasta, jonka puusto on käsiteltyä. Lähteikön eteläpuolella on kaivettu lammikko. Lähdeselvityksessä kohde on arvioitu voimakkaasti ihmisvaikutteiseksi, vaikka lähdevaikutusta ja lähdelajistoa esiintyy (kohde 65; Luoto & Pimenoff 2023).

Luontotyyppit: ruohokorvet (EN), lähteiköt (EN).

Arvoluokka: 3.

Kuva 93. Matkun lammenrantakorpi (61) sijaitsee Kiljavantien ja Perämatkuntien välissä.

Kuva 79. Matkun lammenrantakorvessa esiintyy lähteisyyttä ilmentävää kasvilajistoa. (SK)

62. Yli-Urttilan puronvarsilehto

Matkunojan uoman molemmin puolin esiintyy rautatien eteläpuolella rehevää lehtoa. Puusto on eri-ikäisrakenteista ja monipuolista. Alueen läpi on rakennettu voimajohto, jonka myötä puustoa on poistettu peltoaukean väliin jäävän saarekkeen keskiosista. Paikalla kasvaa nykyisin nuorta 3–5-metristä lehtipuustoa, jonka lomassa kasvaa mm. tertsuseljaa, vadelmaa, maitohorsmaa ja hietakastikkaa. Puustoisien osien kosteimmilla kohdilla kenttäkerros on rehevä: mm. mesiangervo, seittitakiainen, nokkonen ja soraahiirenporras. Ylempänä uoman rinteellä esiintyy tuoreen lehdon peruslajistoa, mm. käenkaali, oravanmarja, sudenmarja, lillukka ja kieli. Pensaskerroksessa tavataan taikinamarjaa ja pihlajaa.

Lahopuuta on syntynyt kerralla paljon voimajohdon rakentamisen jälkeen. Puron uoman yli tai varrella on kaatunut toistakymmentä kookasta kuusta ja koivua sekä pienempiä runkoja (mm. harmaaleppää). Lahopuuta on pienellä alueella runsaasti. Saarekkeen pohjoisosassa, radan lähellä, kasvaa myös varttunutta raitaa ja haapaa. Lahopuustoinen metsikkö jatkuu saarekkeen länsiosaan, jonka puustossa on varttunutta haapaa, koivua ja kuusta sekä nuorempaa mäntyä ja kuusta.

Saarekkeen eteläosassa, tien reunassa Matkunojan varrella ja puron länsipuolelle kaivetun lammikon reunalla kasvaa haitallisen vieraslajin jättipalsamin laaja kasvusto.

Luontotyyppit: tuoreet keskivinteiset lehdot (VU), kosteat keskivinteiset lehdot (NT). Täyttää metsälain 10 §:n mukaisen erityisen tärkeän elinympäristön kriteerit. Täyttää METSO-ohjelman kriteerit luokan I runsalahopuustoisille lehdoille.

Arvoluokka: 2.

Kuva 95. Yli-Urttilan puronversimetsikkö (62) ja Matkunoja (41).

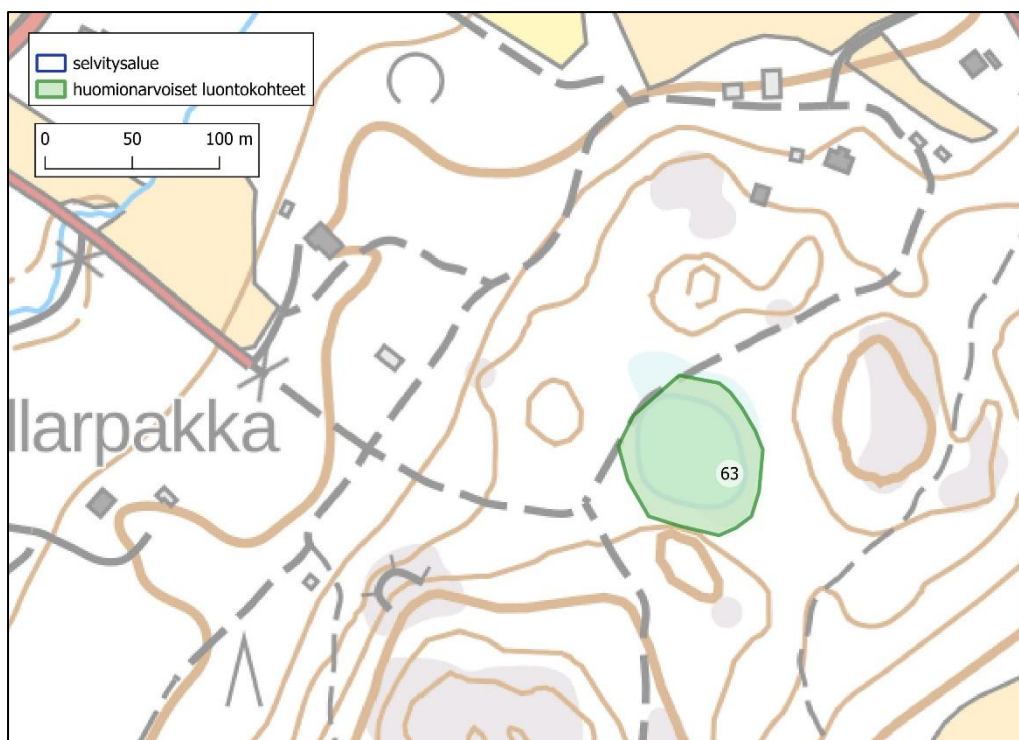
Kuva 96. Metsikkö on paikoin vaikeakulkuinen, sillä kaatuneita runkoja on runsaasti.

63. Kellarpakan metsälampi (LUO31)

Rajamäen selvitysalueella ei ole ainuttakaan vesilain suojelemiin luontotyypppeihin kuuluvaa alle yhden hehtaarin kokoista lampea. Uudenkylän Kellarpakanmäellä oleva lampi muistuttaa vesilain suojaamaa lampea, vaikka se on tehty patoamalla kapea metsäharjanteiden välinen notkelma. Lampi on noin 0,35 hehtaarin laajuinen ja sen rannat ovat paikoin soistuneet. Avovesialueen reunoja kiertää uistinviikan, järvikortteen ja pullosaran muodostama vyöhyke. Rantoja reunustaa matala koivikko, kauempana on kuusivaltaista kangasmetsää. Soistuneella itärannalla kasvaa harmaaleppää, kiiltopajua, korpikaislaa, järvikortetta, pullosaraa, suo-orvokkia, kurjenjalkaa, ojaleinikkiä ja rantamataraa. Lammen länsirannalla on uima-alue (Lammi 2021).

Kohteella ei todettu merkittäviä luontoarvoja, mutta se on vähäjärvisen seudun ainoa metsälampea (VU) muistuttava pienvesi. Lammessa on runsaasti kanadanvesiruttoa (haitallinen vieraslaji). Monimuotoisuutta tukeva kohde.

Arvoluokka: 4.

Kuva 97. Kellaripakan metsälampi.

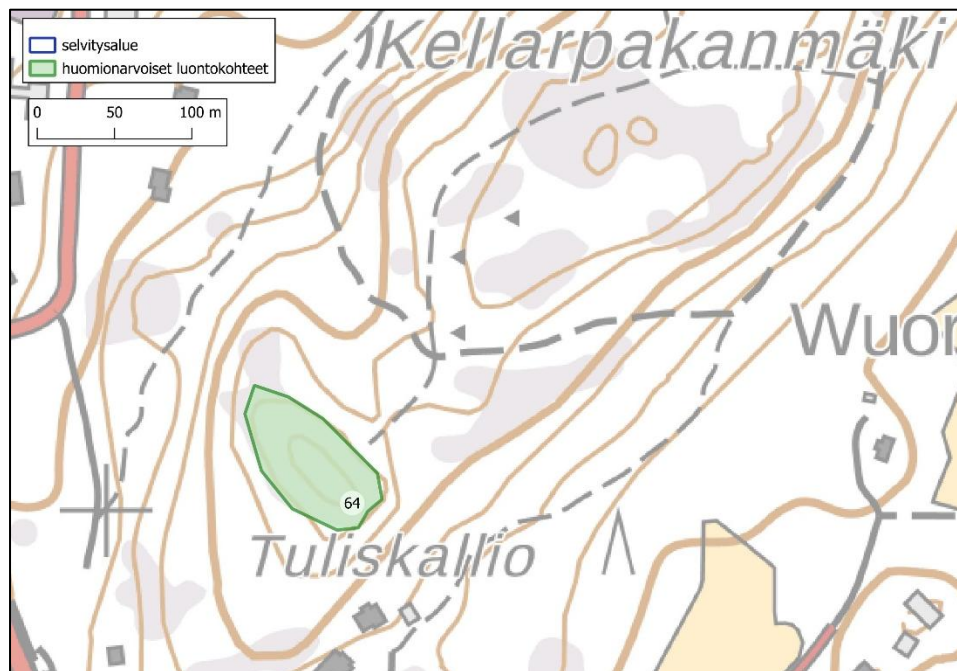
Kuva 98. Kellaripakan metsälammen ja sen rannan kasvillisuutta. (SV)

64. Tuliskallion lakialue (LUO8)

Tuliskallion huippu on harvaa kalliomännikköä. Kenttäkerroksessa tavataan paikoin kanervaa, mäkitervakkoa ja ahosuolaheinää sekä pohjakerroksessa tavanomaisia jäkäliä ja sammalia. Kallion laki täyttää metsälain 10 §:n mukaiset kriteerit (karukkokankaita vähätuottoisempi alue).

Luontotyyppi: karut kalliot (LC).

Arvoluokka: 4.

Kuva 99. Tuliskallion lakialue.

Kuva 100. Kallion laella kulkee polku, jonka kohdalta kasvillisuus on kulunut pois. (SV)

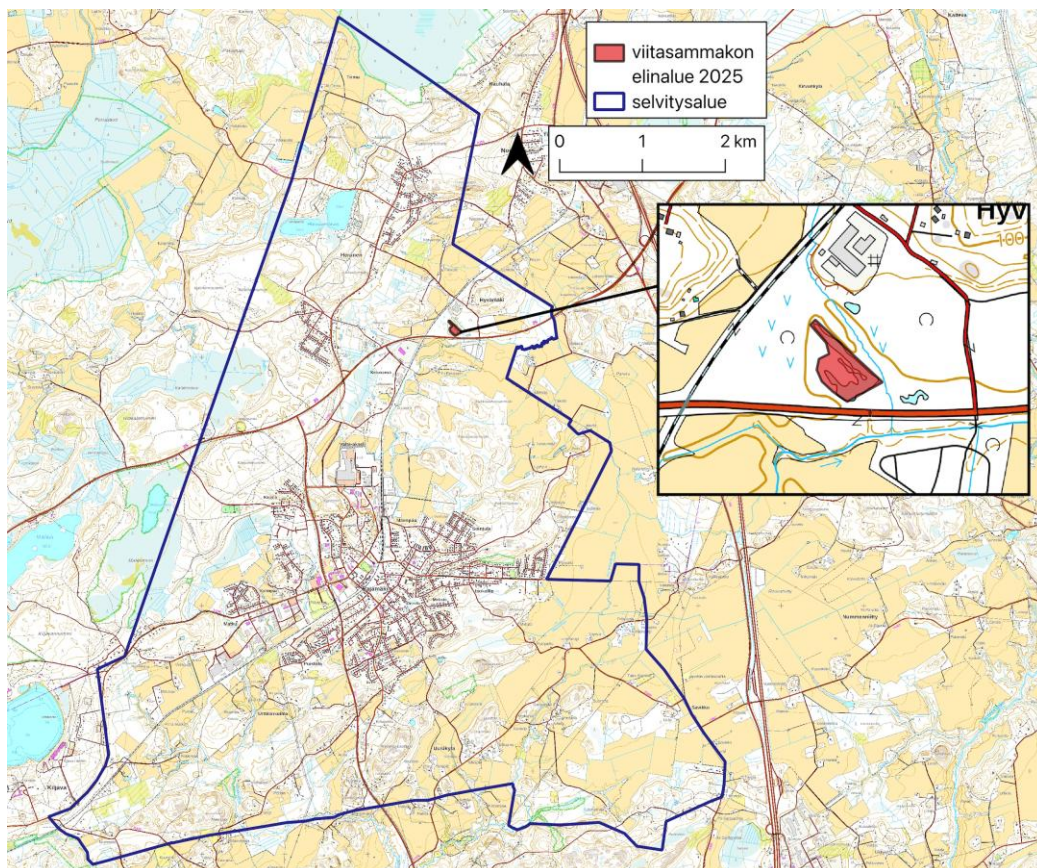
3.3 Huomionarvoiset eliölajit

3.3.1 Liito-orava

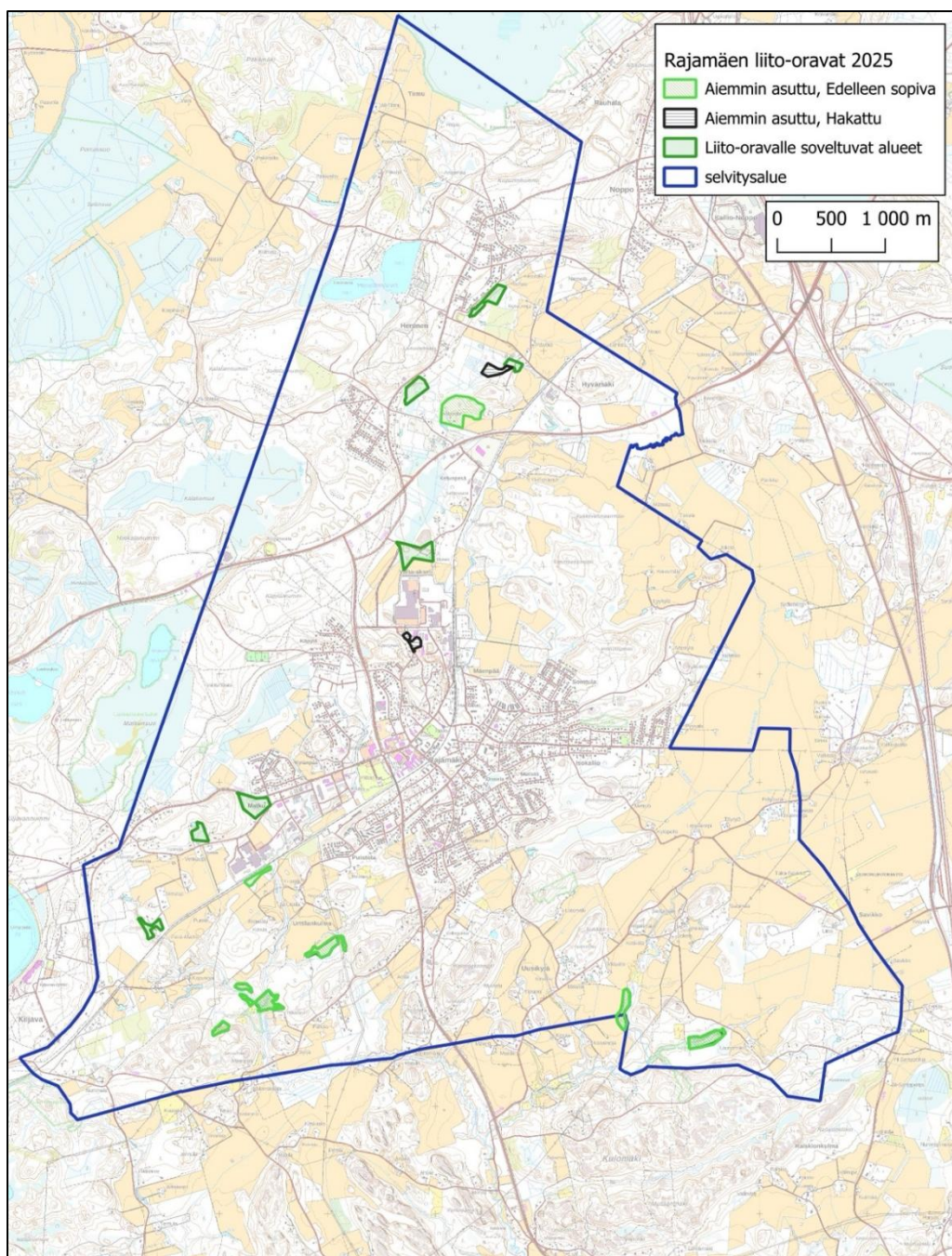
Vuoden 2025 inventoinnissa ei yllättäen tehty lainkaan havaintoja liito-oravan esiintymisestä. Rajamäen selvitysalueelta on aiempien selvitysten perusteella tiedossa kymmenen liito-oravan esiintymisaluetta, joista kaksi todettiin keväällä 2025 hakatuiksi. Loput kahdeksan metsikköä olivat edelleen olemassa, mutta asu-mattomia (kuva 102, sivu 116). Lisäksi kuvaan 102 on rajattu muutama muita liito-oravan elinympäristöksi hyvin soveltuvia metsiköitä. Kuvassa 102 esitetyt kohteet voidaan vuoden 2025 tilanteen perusteella sijoittaa arvoluokkaan 3.

3.3.2 Viitasammakko

Rajamäellä on paljon ihmisen kaivamia tai patoamia, pieniä ja matalia sekä ilmeisesti kalattomia lampia, jotka saattaisivat sopia viitasammakon elinympäristöiksi (ks. alaluku 2.3). Lisäksi peltoalueilla on lajille mahdollisesti soveltuvia ojia. Kuitenkin lajia havaittiin vuoden 2025 inventoinneissa ainoastaan Hyvämäeltä, jossa yhdellä lammella havaittiin noin 40–50 soidintavaa koirasta. Kuvaan 101 on rajattu viitasammakoiden lisääntymispaikka, joka kuuluu arvoluokkaan 1.

Kuva 101. Viitasammakoiden lisääntymispaikka Hyvämäen alueella.

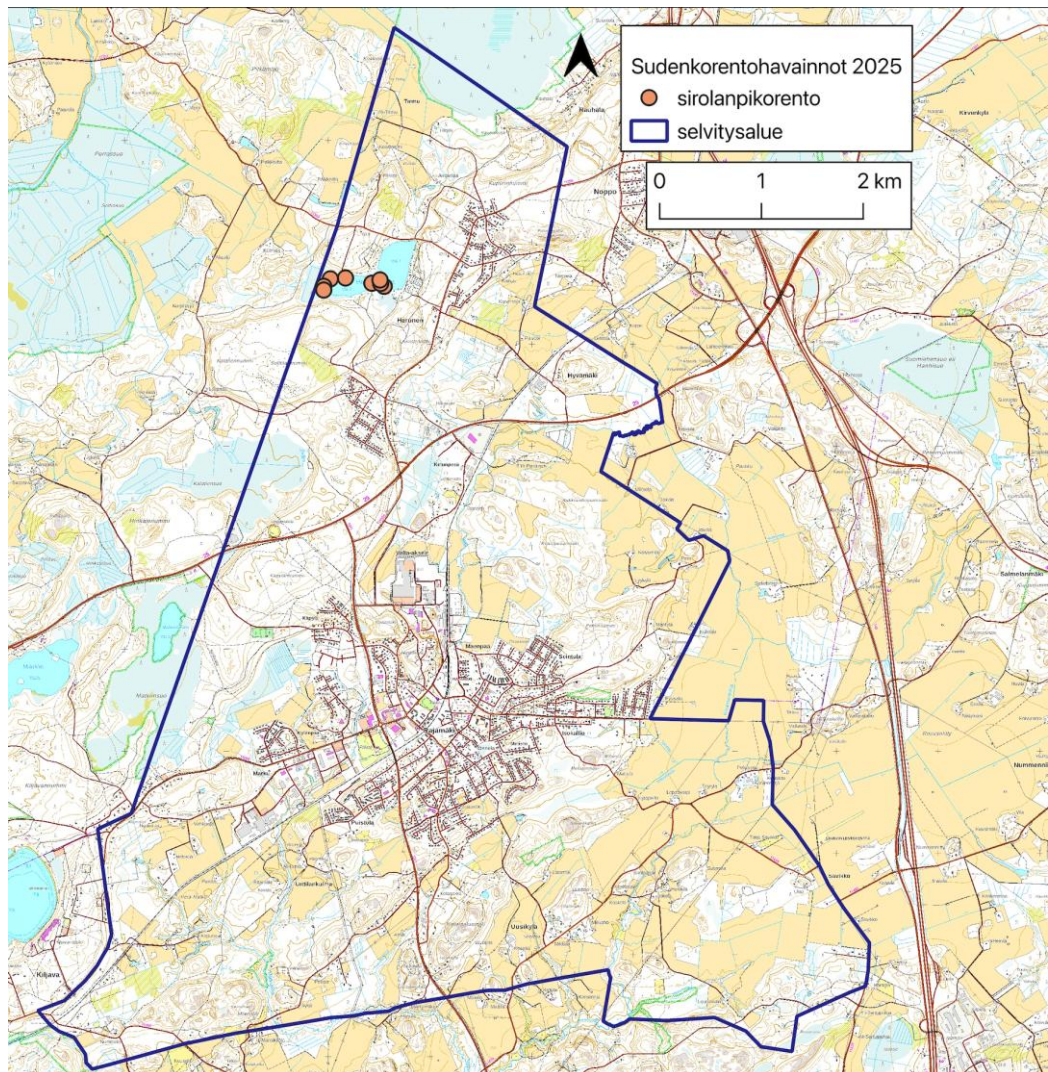

Kuva 102. Liito-oravan aiemmin asuttamat elinalueet ja muut lajille hyvin soveltuvat elinympäristöt.

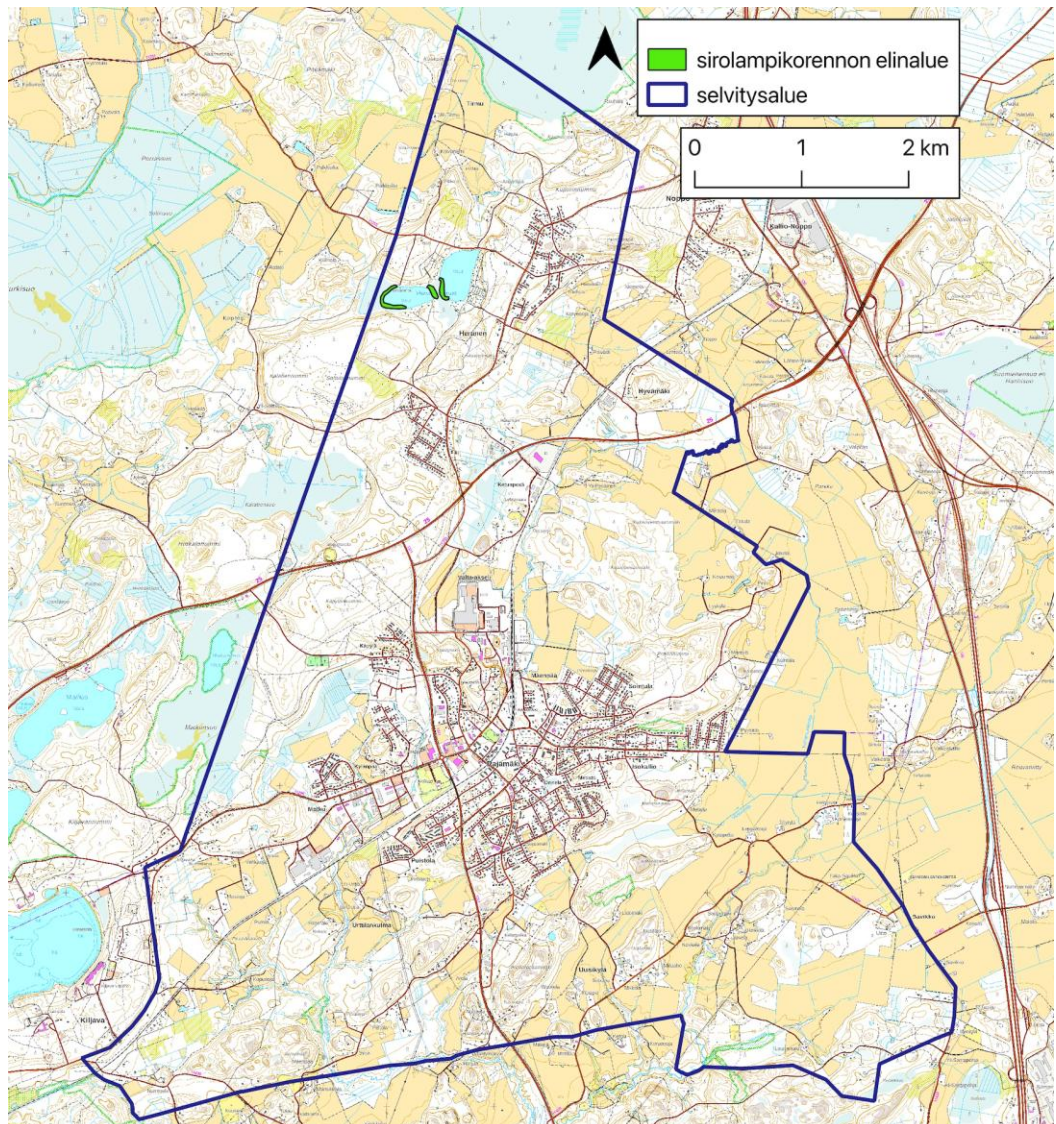
Hyvämäen alueella sijaitsi aiemmin useita lampia, joissa viitasammakko lisääntyi (esim. Lammi & Routasuo 2015). Osa lammista täytettiin sittemmin poikkeamisluvalla ja alueen länsiosaan kaivettiin neljä pientä korvaavaa lampea (ks. Saarikivi 2016). Kevään 2025 havaintojen perusteella korvaavien lampien jyrkkäreunaisuus on todennäköisesti haitannut viitasammakon asettumista niihin. Lisäksi kutupaikkoja ja suoja tarjoava kasvillisuus puuttuu tekolammista edelleen ja niissä oli keväällä 2025 huomattavan vähän vettä.

3.3.3 Sudenkorennot

Rajamäen alueelta on tiedossa havaintoja (Suomen Lajitietokeskus) ainoastaan yhdestä huomionarvoisesta sudenkorentolajista, sirolampikorennosta. Se on EU:n luontodirektiivin liitteen IV(a) laji. Sirolampikorennosta on kaksi aiempaa havaintoa vuodelta 2010 Herustenjärviltä, joilla laji tavattiin myös vuoden 2025 inventoinnissa. Inventoinnissa havaittiin kaikkiaan kahdeksan yksilöä. Kuvan 103 kartassa on esitetty vuoden 2025 sirolampikorentohavainnot. Kuvan 104 kartasta ilmenevät niiden perusteella arvioidut lajin lisääntymispaikat, jotka kuuluvat arvoluokkaan 1.

Kuva 103. Vuoden 2025 sirolampikorentohavainnot Herustenjärvillä.

Kuva 80. Sirolampikorenon arvioidut lisääntymispaikat Herustenjärvillä.

3.3.4 Pesimälinnusto

Vuoden 2025 pesimälinnustaselvityksessä havaittiin Rajamäellä yhteensä 87 lintulajia, jotka on esitetty taulukossa 1. Lajeista suurin osa oli tavanomaisia metsien ja peltojen lintuja. Vesilintuja tavattiin melko vähän, sillä alueella on niukalti sopivia vesistöjä.

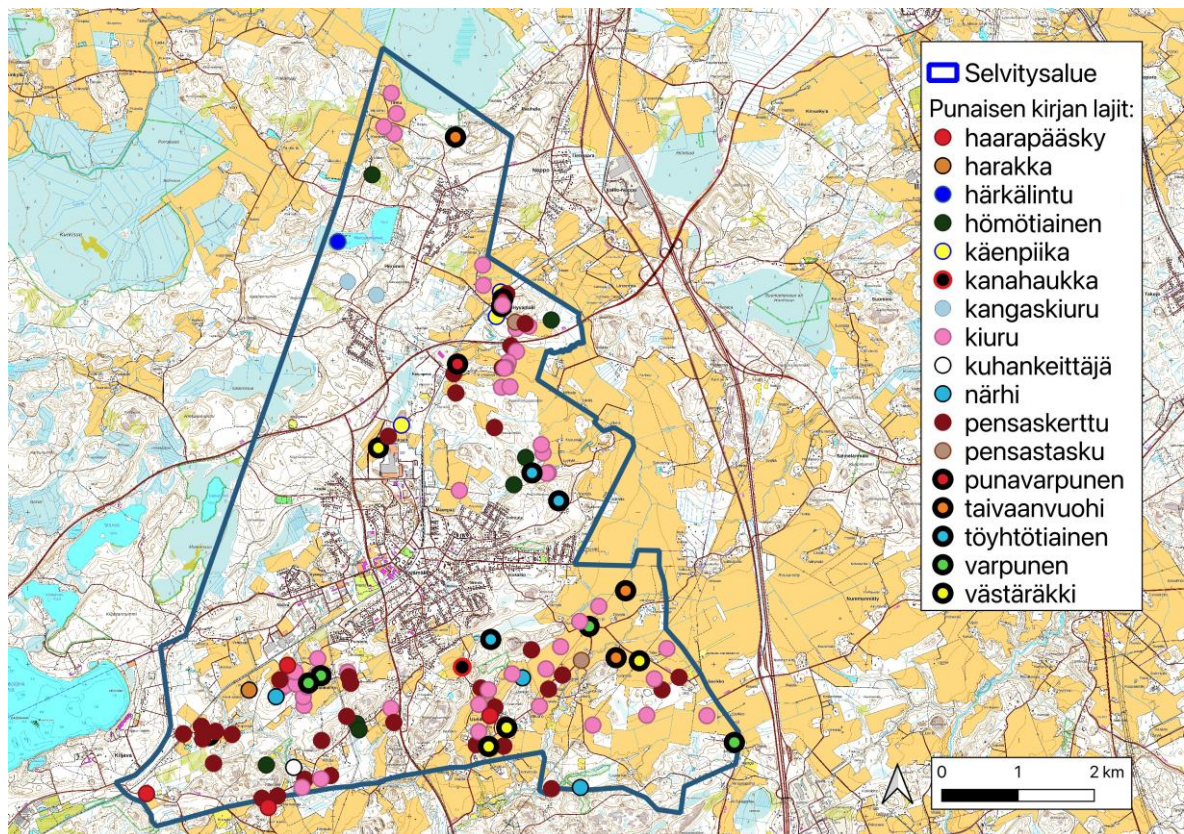
Punaisen kirjan lajeja havaittiin yhteensä kaksikymmentä, joista erittäin uhanalaisia (EN) oli kaksi: hömötiainen ja varpunen. Vaarantuneita (VU) lajeja tavattiin kuusi: haapana, haarapääsky, naurulokki (ei todennäköisesti pesi alueella), pensastasku, pyy ja töyhtötiainen. Lisäksi silmälläpidettäviä lajeja (NT) havaittiin laskennoissa 12: harakka, härkälintu, kanahaukka, kangaskiuru, kiuru, kuovi, käenpiika, närhi, pensaskerttu, punavarpunen, taivaanvuohi ja västäräkki.

Lintudirektiivin liitteen I lajeja tavattiin kahdeksan: harmaapäätikka, kehrääjä, laulujoutsen, palokärki, pyy, ruisräkkä, teeri ja viirupöllö. Suomen kansainvälisiä vas-
tuulajeja havaittiin samoin kahdeksan.

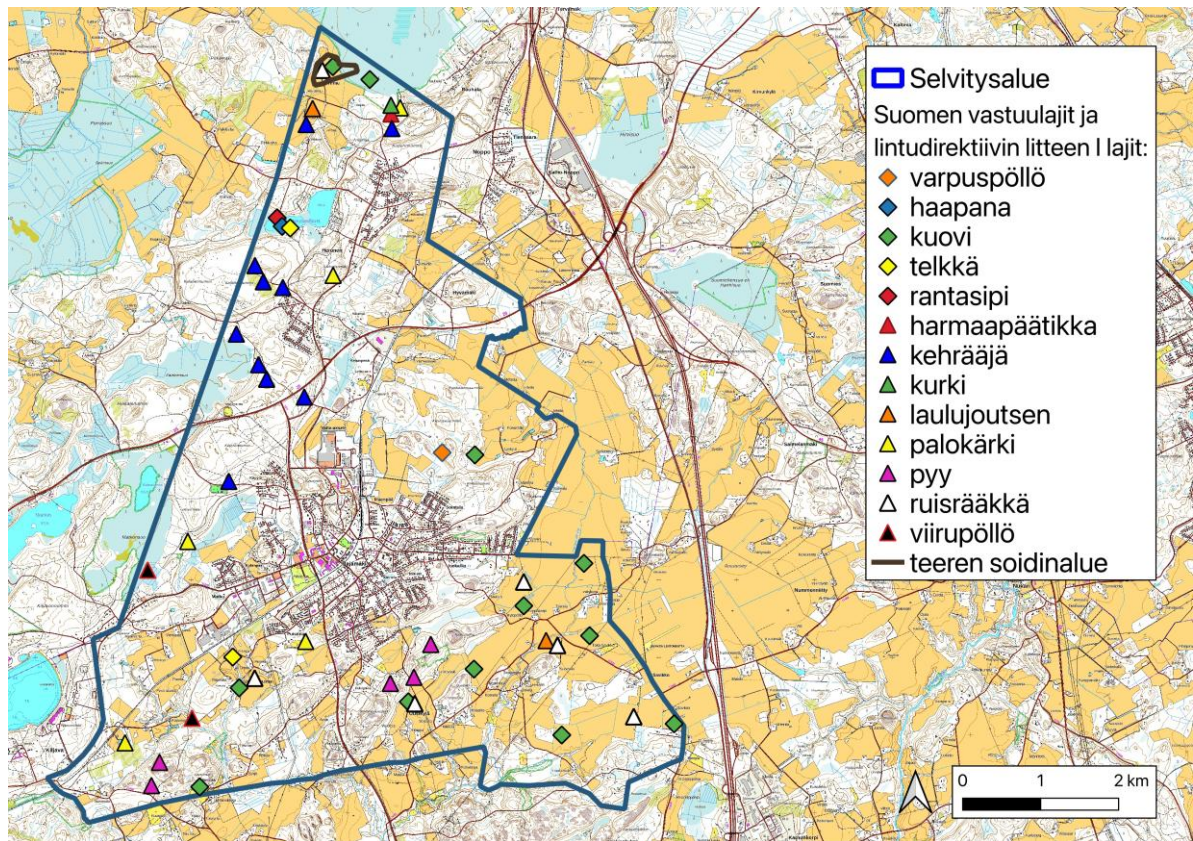
Huomionarvoisten lintulajien reviirien tai havaintopaikkojen sijainti vuonna 2025 on esitetty kuvissa 105–107.

Tiira-lintutietopalvelusta (www.tiira.fi) tilattiin vuoden 2025 laskentatuloksia täy-
dentämään viimeisten 20 vuoden havaintoaineisto Rajamäen osayleiskaava-alu-
eelta. Tiiran aineisto huomionarvoisia lajeja koskien on esitetty kartoissa 108–111.

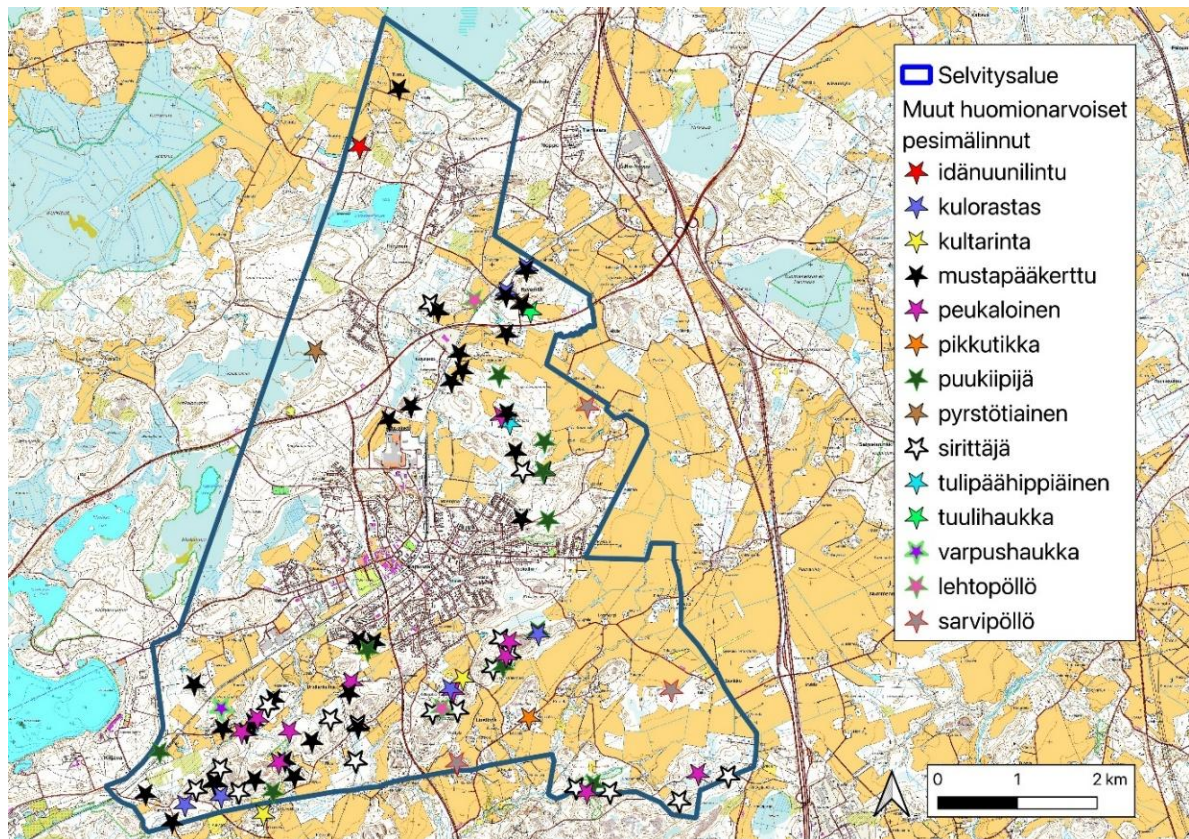
Vuoden 2025 selvitystulosten ja täydentävän Tiira-aineiston perusteella rajattiin
linnustollisesti tärkeimmät tai merkittävimmät selvitysalueen osat, joihin huomi-
onarvoisten lajien esiintyminen painottui. Nämä linnustollisesti arvokkaat alueet
kuuluvat arvoluokkaan 3 ja niiden rajaukset on esitetty kuvan 112 kartassa.

Kuva 105. Rajamäellä vuonna 2025 tavatut punaisen kirjan (Hyvärinen ym. 2019) lintulajit. Symboli osoittaa
reviirin tai havaintopaikan sijaintia.

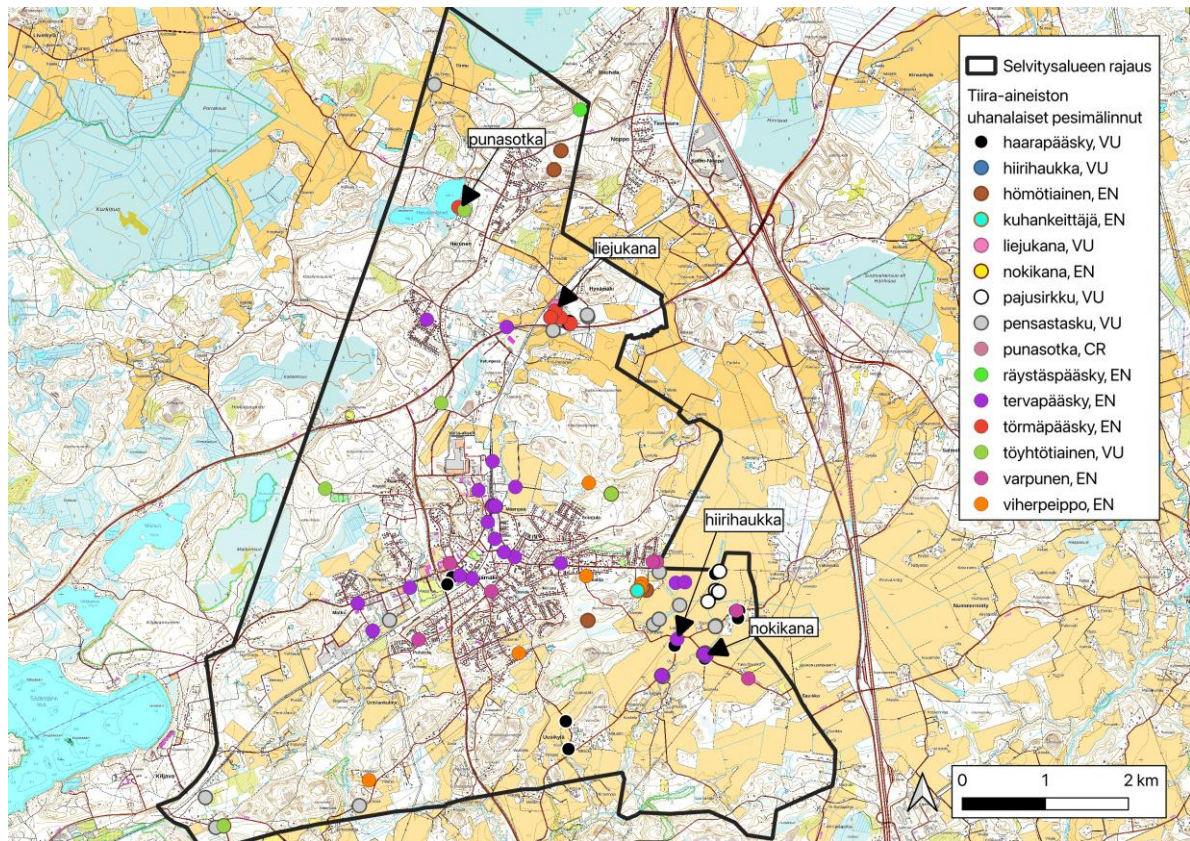
Kuva 106. Rajamäellä vuonna 2025 tavatut lintudirektiivin liitteen I lajit (kolmio) ja Suomen kansainväliset vastuulajit (vinoneliö). Symboli osoittaa reviirin tai havaintopaikan sijaintia.

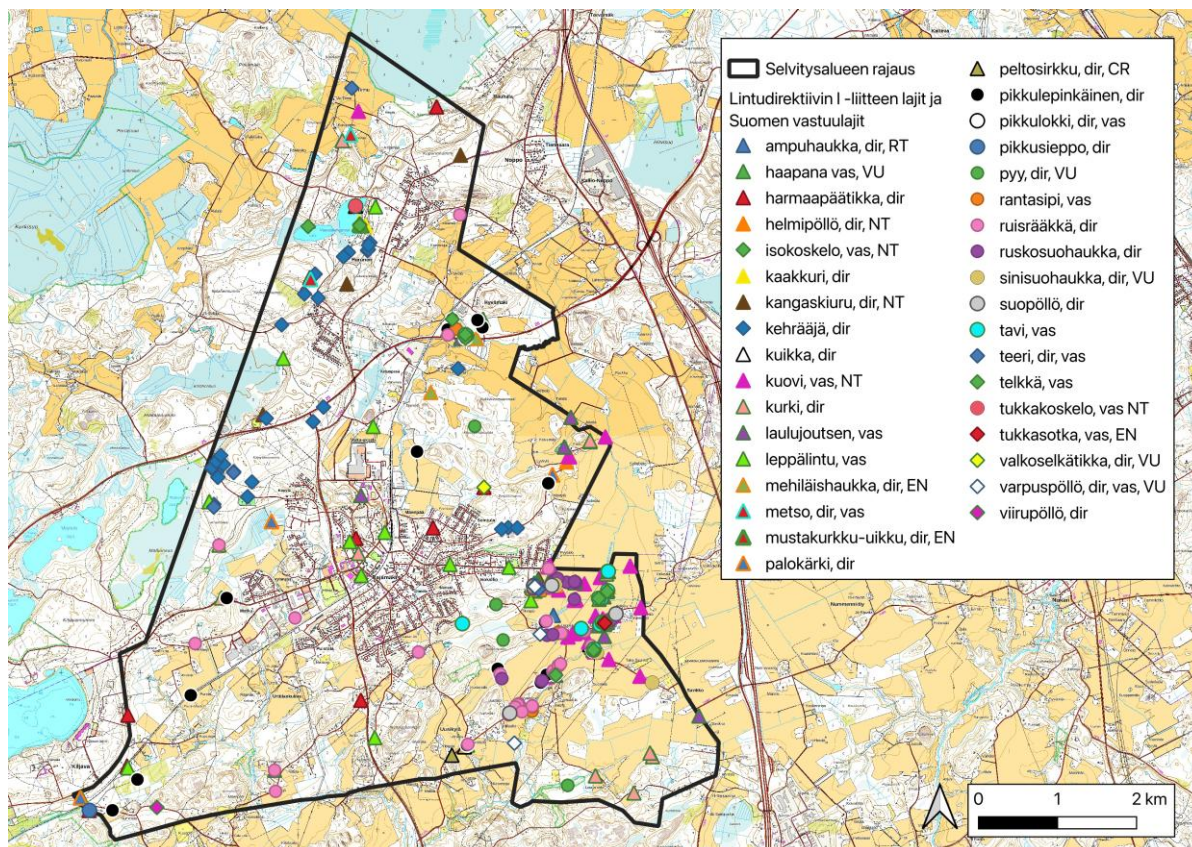
Kuva 107. Rajamäellä vuonna 2025 tavatut muut huomionarvoiset pesimälinnut. Symboli osoittaa reviirin tai havaintopaikan sijaintia.

Taulukko 1. Rajamäen osayleiskaava-alueen pesimälinnustoselvityksessä vuonna 2025 havaitut lajit. Status-sarakkeen selitykset: dir = EU:n lintudirektiivin liitteen I laji, vas = Suomen kansainvälinen vas-tuulaji, EN= erittäin uhanalainen, VU = vaarantunut ja NT = silmälläpidettävä laji Hyvärisen ym. (2019) mukaan. * = muu huomionarvoinen, esim. arvokasta elinympäristöä indikoiva laji.

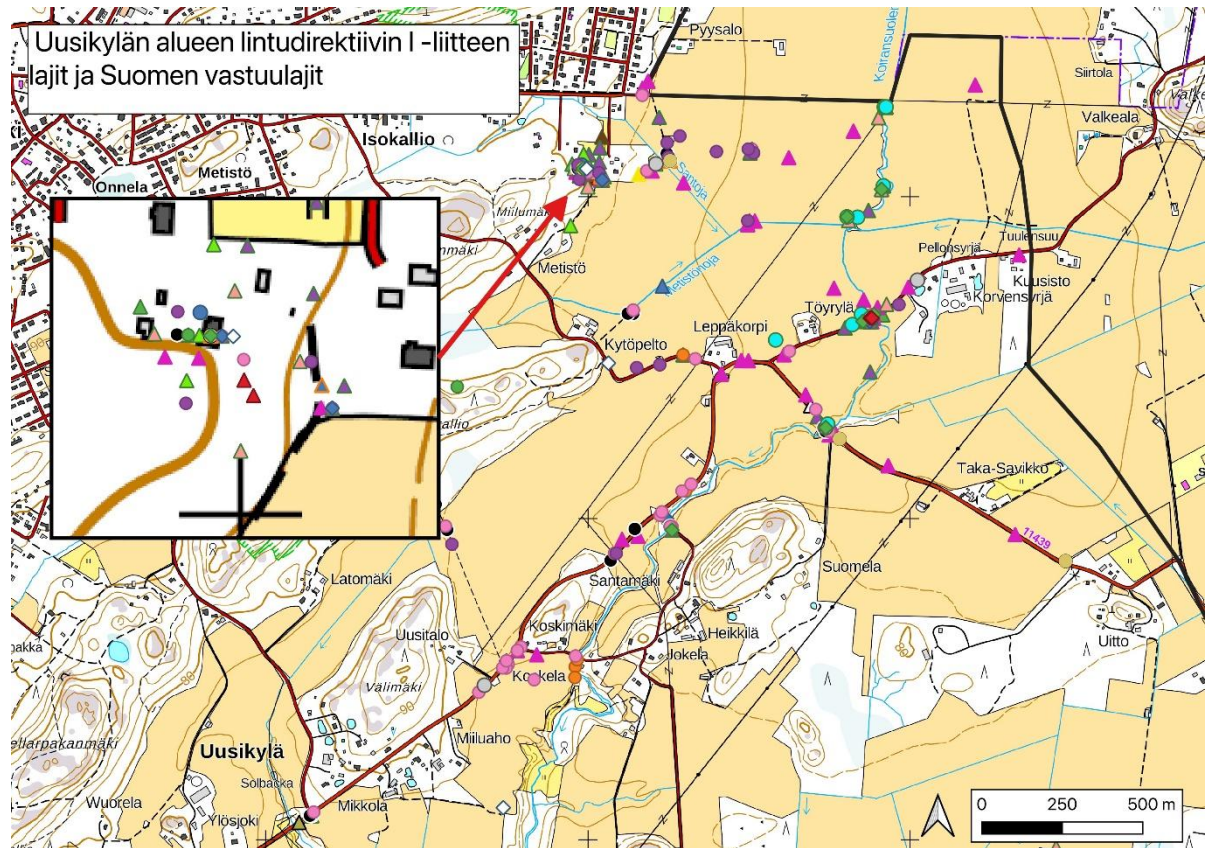
Laji	Status	Laji	Status	Laji	Status	Laji	Status
Fasaani		Kultarinta	*	Peippo		Sinisorsa	
Haapana	VU, vas.	Kuovi	NT, vas.	Pensas-kerttu	NT	Sinitäinen	
Haara-pääsky	VU	Kurki		Pensas-sirkka-lintu		Sirittäjä	*
Harakka	NT	Kuusi-täinen		Pensas-tasku	VU	Taivaanvuohi	NT
Harmaa-haikara		Käenpiika	NT	Peuka-loinen		Talitiäinen	
Harmaa-päätikka	dir.	Käki		Pikku-käpylintu		Teeri	dir. vas.
Harmaa-sieppo		Käpytikka		Pikku-tikka	*	Telkkä	vas.
Hemppo		Laulu-joutsen	dir. vas.	Pikku-varpunen		Tikli	
Herne-kerttu		Laulurastas		Punakylki-rastas		Tiltalti	
Hippiäinen		Lehto-kerttu		Punarinta		Tulipää-hippiäinen	*
Härkälintu	NT	Lehto-pöllö		Puna-tulkku		Tuulihaukka	*
Hömö-täinen	EN	Leppä-lintu	vas.	Puna-varpunen	NT	Töyhtöhyppä	
Idänuuni-lintu	*	Metsä-kirvinen		Puukiipijä	*	Töyhtötiäinen	VU
Kalalokki		Metsäviklo		Pyrstö-täinen		Varis	
Kana-haukka	NT	Mustapää-kerttu	*	Pyy	VU, dir.	Varpunen	EN
Kangas-kiuru	NT	Musta-rastas		Rantasipi	vas.	Varpushaukka	*
Kehraaja	dir.	Naakka		Rautiainen		Varpuspöllö	
Keltasirkku		Naurulokki	VU	Ruisrääkkä	dir. vas.	Vihervarpunen	
Kirjo-sieppo		Niitty-kirvinen		Räkätti-rastas		Viirupöllö	dir.
Kiuru	NT	Närhi	NT	Sarvipöllö		Viitakerttunen	
Korppi		Pajulintu		Satakieli		Västäräkki	NT
Kulorastas	*	Palokärki	dir.	Sepel-kyyhky			

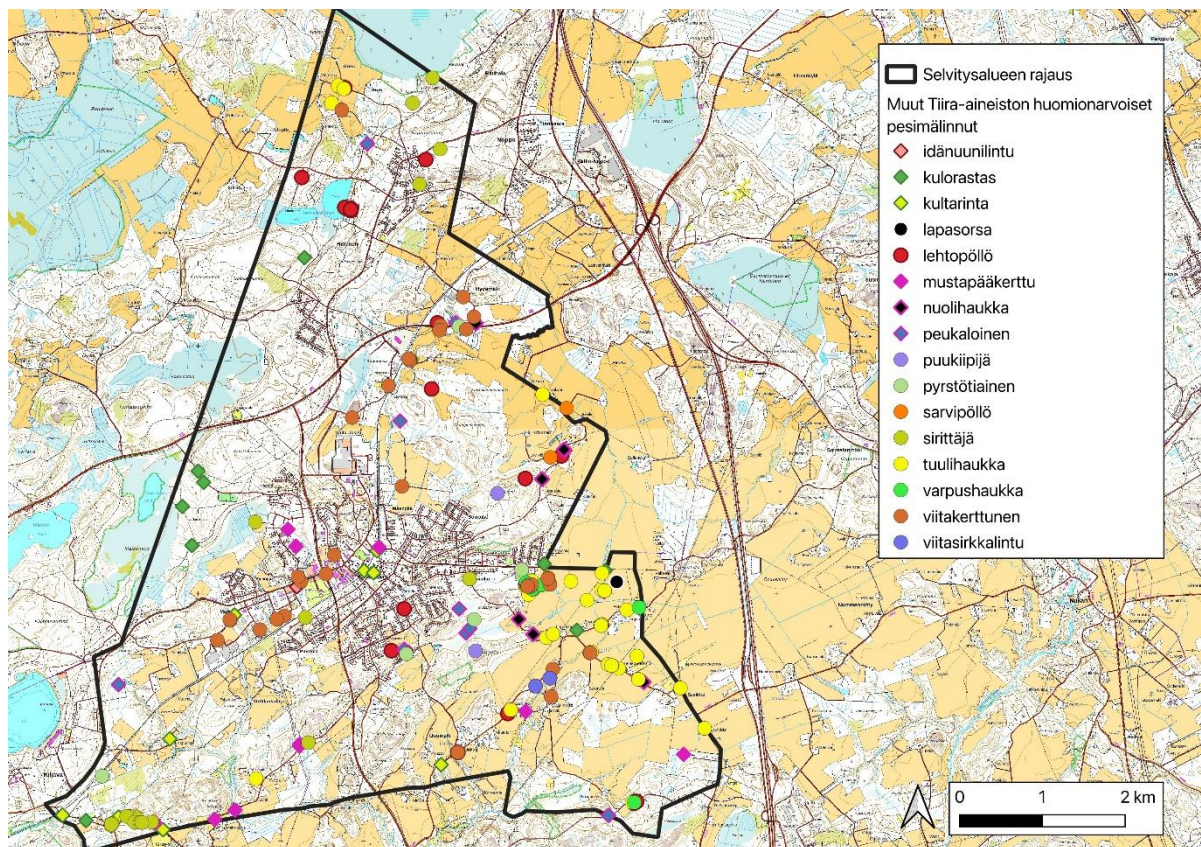
Kuva 108. Tiira-lintutietopalvelun havainnot Punaisen kirjan (Hyvärinen ym. 2019) lajeista. Symboli osoittaa reviirin tai havaintopaikan sijaintia.

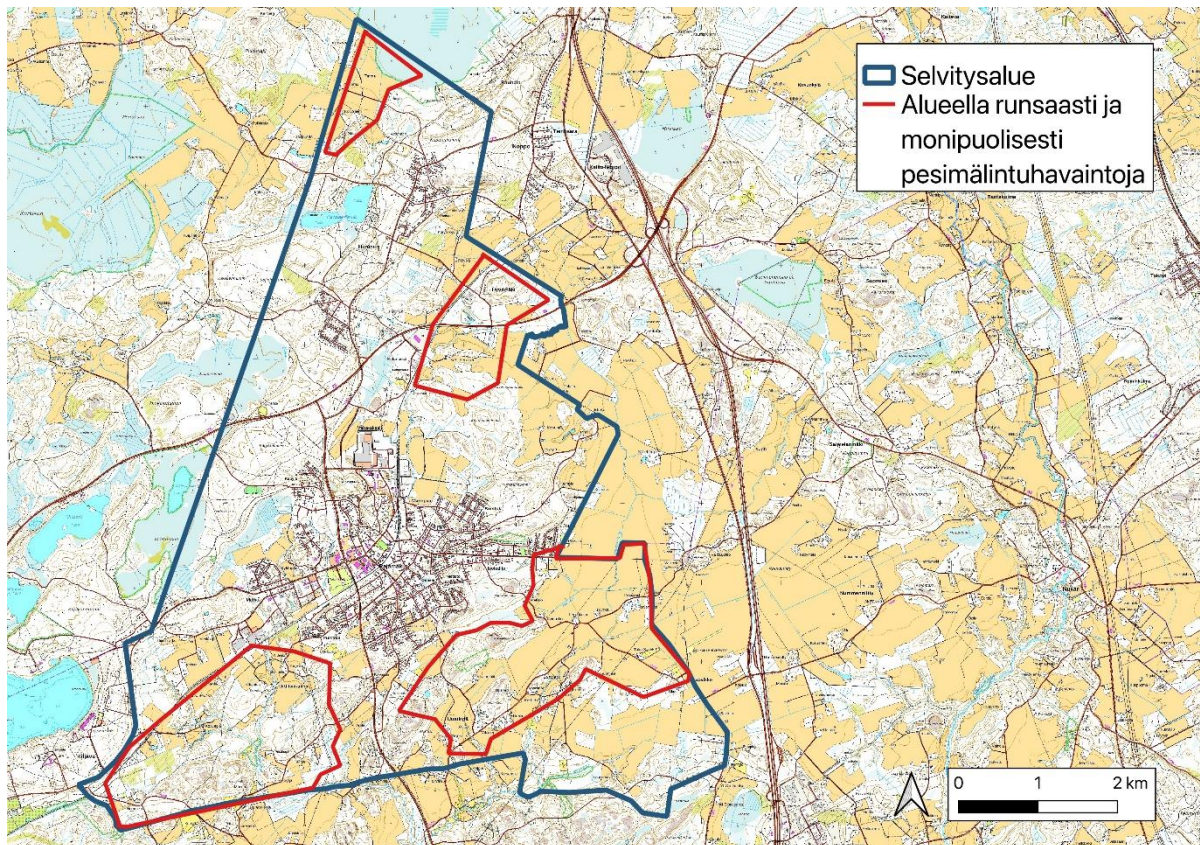
Kuva 109. Tiira-lintutietopalvelun havainnot lintudirektiivin liitteen I lajeista ja Suomen kansainvälisistä vastuulajeista. Symboli osoittaa reviirin tai havaintopaikan sijaintia.

Kuva 110. Tiira-lintutietopalvelun havainnot lintudirektiivin liitteen I lajeista ja Suomen kansainvälisistä vastuulajeista Uusikylän alueella. Symboli osoittaa reviirin tai havaintopaikan sijaintia. Käytettyjen symbolien selitys ilmenee edeltä kuvasta 109.

Kuva 111. Tiira-lintutietopalvelun havainnot muista huomionarvoisista lajeista. Symboli osoittaa reviirin tai havaintopaikan sijaintia.

Kuva 112. Kesän 2025 inventointitulosten ja Tiira-lintutietopalvelun aineiston perusteella rajatut pesimälinnuston kannalta tärkeimmät alueet Rajamäen osayleiskaava-alueella.

3.3.5 Kasvit ja sienet

Vuoden 2025 inventoinnissa tavattiin uhanalaisia tai silmälläpidettäviä putkilokasveja kaikkiaan kymmenen lajia (kuva 116) ja sammalia neljä lajia (kuva 117). Samoilla kartoilla on esitetty myös Suomen Lajitietokeskukseen tallennetut havainnot alueen huomionarvoisista putkilokasveista, sammalista, sienistä ja jäkälistä vuosilta 2005–2025.

Seuraavassa käsiteltävien lajien uhanalaisuusluokat (EN, VU, NT) ovat Hyvärisen ym. (2019) mukaiset.

Kalliorikko (EN)

Isokallion luonnonsuojelualueen (kohde 4) pohjoispuolella vesitornin lähellä on ollut erittäin uhanalaisen (EN) kalliorikon kasvupaikka. Viimeisin havainto lajista on vuodelta 1996. Kasvupaikka on todennäköisesti jäänyt vesitornille menevän tien alle ja laji on hävinnyt paikalta.

Röyhysara (VU)

Laji kasvaa Petkelsuon lähteiden (kohde 12) alueella.

Harsosammal (VU)

Harsosammalen kasvupaikkoja tunnetaan selvitysalueella useita. Kesän 2025 inventoinnissa löytyi muutama uusi kasvupaikka Kopunojaan laskevan pohjoisen noron varrelta (kohde 28).

Alueella on yksi harsosammalen rajattu kasvupaikka (kohde 13). Laji on säilynyt alueella, mutta aivan kasvupaikan vieressä kulkeva polku on levinnyt laajalle ja kuluttanut maastoa ympäriltä (kuva 113).

Kuva 113. Harsosammalen kasvupaikan (kuvassa keskellä) vieressä kulkee polku, joka on levinnyt kosteassa kohdassa. Polkua on jäljistä päätellen kuljettu myös maastopyörällä, mikä on kuluttanut herkkää kohdetta. (SK)

Kuva 114. Harsosammalen uusi kasvupaikka Kopunojan noron varrella (kohde 15). (SK)

Vienansara (VU)

Matkunojan varrella Koivumäentien eteläpuolella kasvaa vienansaraa laajalla alueella lammen eteläpuolisella rinteellä.

Kuva 115. Vienansarakasvusto. (SK)

Lettovilla (RT)

Alueellisesti uhanalaista lettovilla on elinvoimainen kasvusto Käpylänsuolla (kohde 47). Pienentynyt kasvusto lajia tavattiin Hakamäensuolla (kohde 30). Herusten lähteillä lajia ei ole tavattu viimeisimmissä inventoinneissa, tuorein tieto lajista on vuodelta 2004.

Korpinurmikka (NT, RT)

Korpinurmikalla on ollut selvitysalueella tiedossa muutama kasvupaikka Matkunjokien varrella (kohde 26). Vuoden 2025 selvityksessä löytyi uusi esiintymä Kopunjokien (kohde 25) varrelta.

Ahokissankäpälä (NT)

Ahokissankäpälällä oli useita ennestään tunnettuja (Routasuo 2014, Suomen Lajitietokeskus) esiintymiä selvitysalueella. Kesän 2025 inventoinneissa löytyi muutama uusi kasvupaikka. Yhteensä kasvupaikkoja tunnetaan seitsemän.

Solttilantien varrella kasvaa runsaasti ahokissankäpälää. Lajia on tien reunalla 140 metrin matkalla useissa kasvustoissa noin 0,5–1 m² aloilla. Joukossa kasvaa runsaasti harjuajuruohoa.

Kiljavan tasoristeyksen kahden ketoalueen lisäksi on radan itäpuolelta tiedossa yksi ahokissankäpälän kasvupaikka. Esiintymästä laskettiin noin 500 lehtiruusuketta. Kasvuston keskellä ja lähellä kasvaa komealupiinia, joka on haitallinen vieraslaji.

Käpylännummen tiedossa olleelta kasvupaikalta ei vuoden 2025 inventoinnissa löytynyt yhtään ahokissankäpälän lehtiruusuketta. Paikalla on harvennettua vartunutta männikköä. Kenttäkerroksessa kasvoi hieman kanervaa ja puolukkaa. Pohjakerros oli metsäsammalten peitossa.

Kupinmäen laella (kohteen 31 itäpuolella) kulkee puustoltaan käsitellyllä mäntykankaalla runsaasti polkuja. Polkujen varrella on kolme hyvinvoivaa ahokissankäpälän kasvupaikkaa. Kasvustoissa oli 20–200 lehtiruusuketta. Yhden kasvuston lähellä kasvaa myös huopavoikeltanoa ja häränsilmää. Muutoin mäen laella vallitsevat puolukka, kanerva ja harmaaporonjäkäle.

Kaislasara (NT)

Petkelsuon lähteiden (kohde 12) ympäristössä kasvaa silmälläpidettävää kaislasaraa.

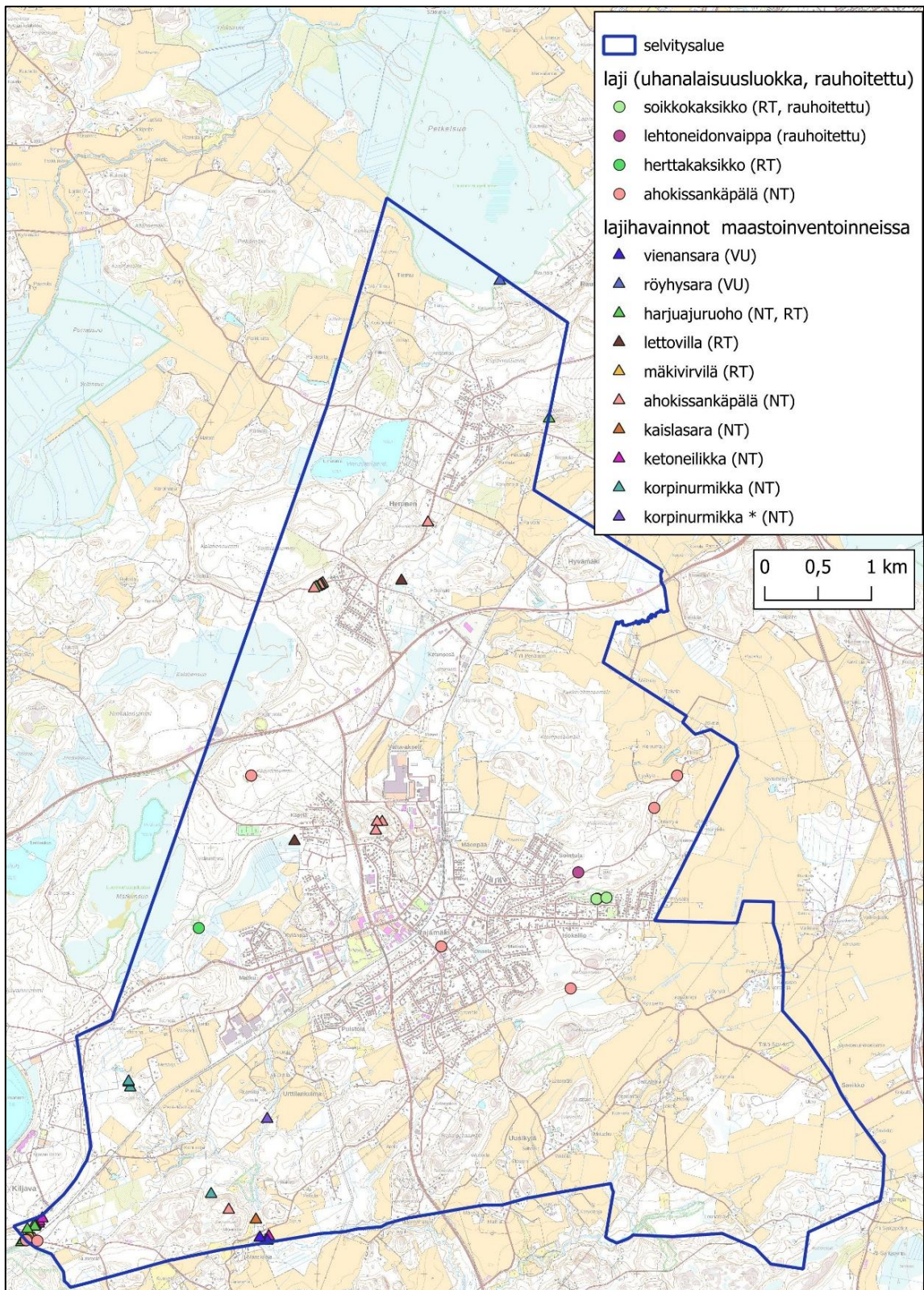
Keinumäen kohdalla Matkunojan länsipuolella on pieni lähteikkö, jossa kasvaa mätäs- ja luhtasaran lisäksi muutaman neliön alalla silmälläpidettävää kaislasaraa.

Selvitysalueen etelärajalla tiheän pajukon keskellä on hankalakulkuinen lähteikkö, jossa on pieniä lampareita ja upottavia ruoppapintoja. Kasvilajistoon kuuluvat mm. lehtopalsami, mätässara, luhtasara sekä silmälläpidettävä kaislasara.

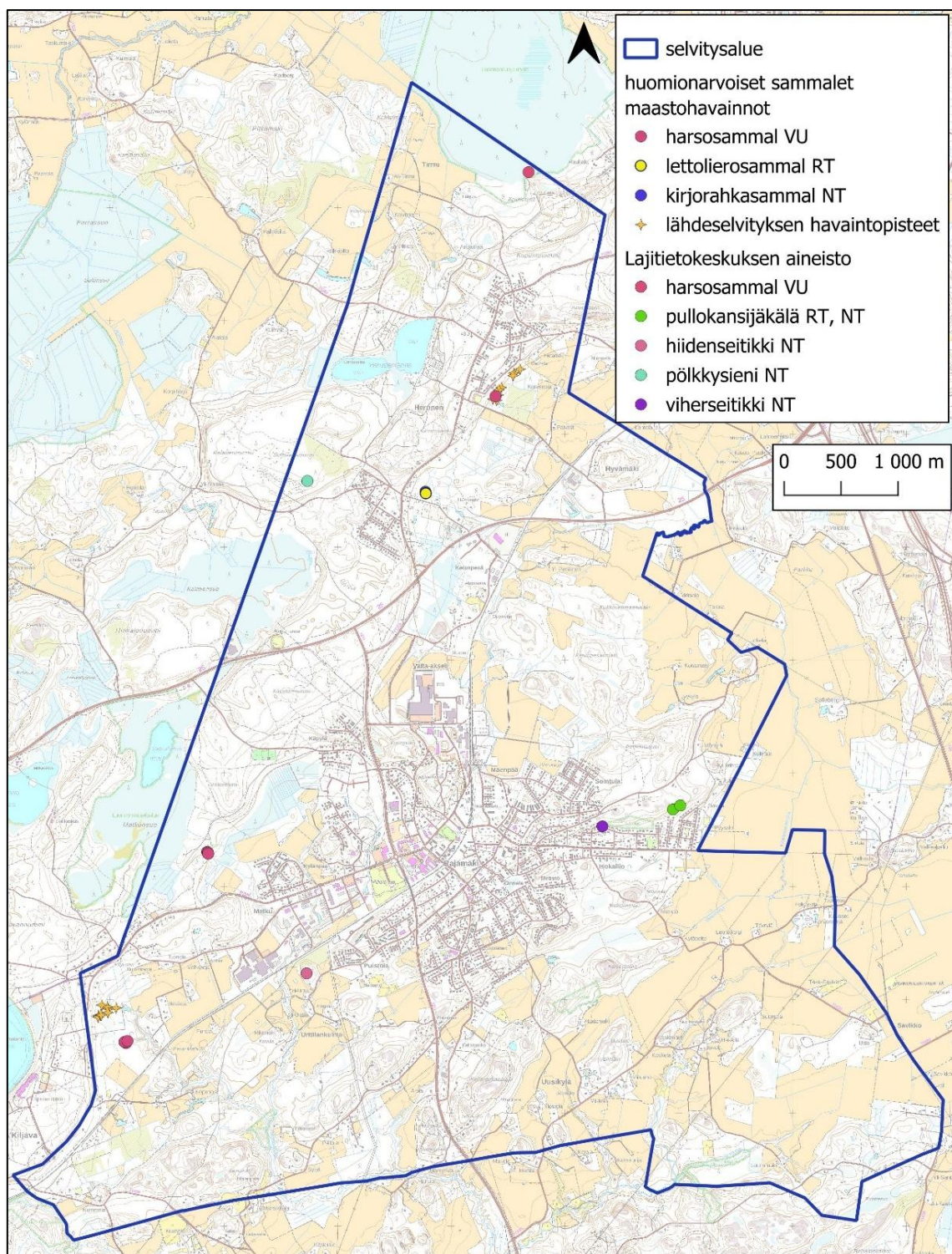
Harjuajuruoho (NT, RT)

Taksoni on esiintynyt aiemmissa selvityksissä nimellä kangasajuruoho, joka on lajin *Thymus serpyllum* suomenkielinen nimi. Harjuajuruoho on sen Etelä-Suomessa esiintyvän alalajin (ssp. *serpyllum*) nykyinen nimi. Harjuajuruohon kaksi tunnettua kasvupaikkaa olivat edelleen olemassa vuonna 2025.

Palosenkallion esiintymä on hyvin niukka, lajia havaittiin vain pari yksilöä. Solttilantien varrella harjuajuruohoa kasvaa n. 100 metrin matkalla useissa kohdissa ja useiden neliömetrien alueella. Kolmas kasvupaikka on selvitysalueen lounaiskulmassa Kiljavan kedoilla (kohteet 18 ja 19), joissa harjuajuruohoa kasvaa useiden neliömetrien alueella.

Kuva 116. Uhanalaisten, silmälläpidettävien ja rauhoitettujen putkilokasvien esiintymät. Aiempien selvitysraporttien sekä vuoden 2025 maastoinventointien havainnot on esitetty kolmiosymboleilla. Suomen Lajitietokeskuksen havainnot viimeisten 20 vuoden ajalta on esitetty ympyräsymboleilla. Lajin uhanalaisuusluokka ja rauhoitustilanne on esitetty lajinimen perässä suluissa.

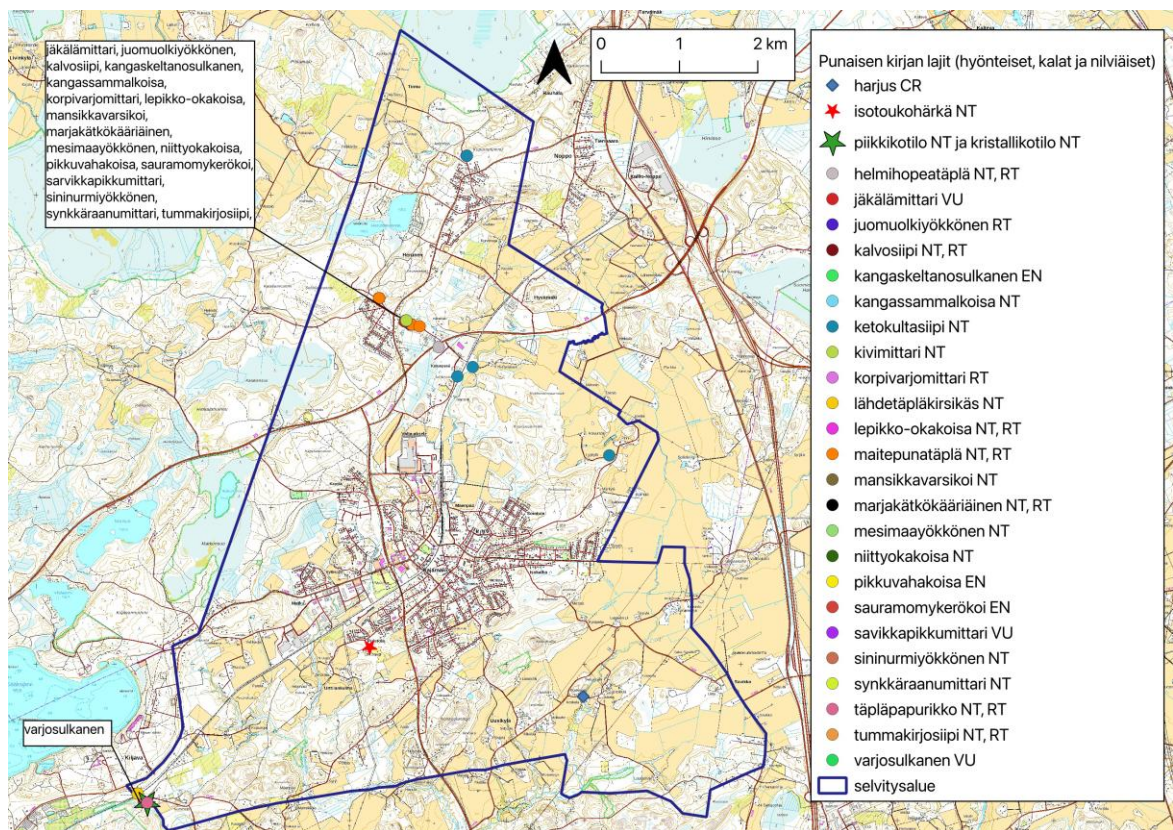

Kuva 117. Huomionarvoisten sammalten, sienien ja jäkälien havainnot viimeisten 20 vuoden ajalta. Lähteenä Suomen Lajitietokeskus ja alueen aiemmat selvitysraportit. Lähdeselvityksen (Luoto & Pimenoff 2023) yhteydessä tehdyt harsosammalhavainnot (VU) usealta kohteelta sekä lehtoneidonsammalten (RT) ja poimulehväsamman (RT) havainnot kohteilta 24 ja 27 on merkitty omalla symbolilla, sillä niiden tarkat kasvupaikat eivät ole tiedossa.

3.3.6 Muut lajiryhmät

Edellä käsiteltyjen lajien ja lajiryhmien lisäksi Rajamäeltä on aiempia havaintoja (Suomen Lajitietokeskus) huomionarvoisista hyönteisistä, kaloista ja nilviäisistä. Vuoden 2025 luontoselvitys ei sisältänyt näitä lajiryhmiä koskevia inventointeja.

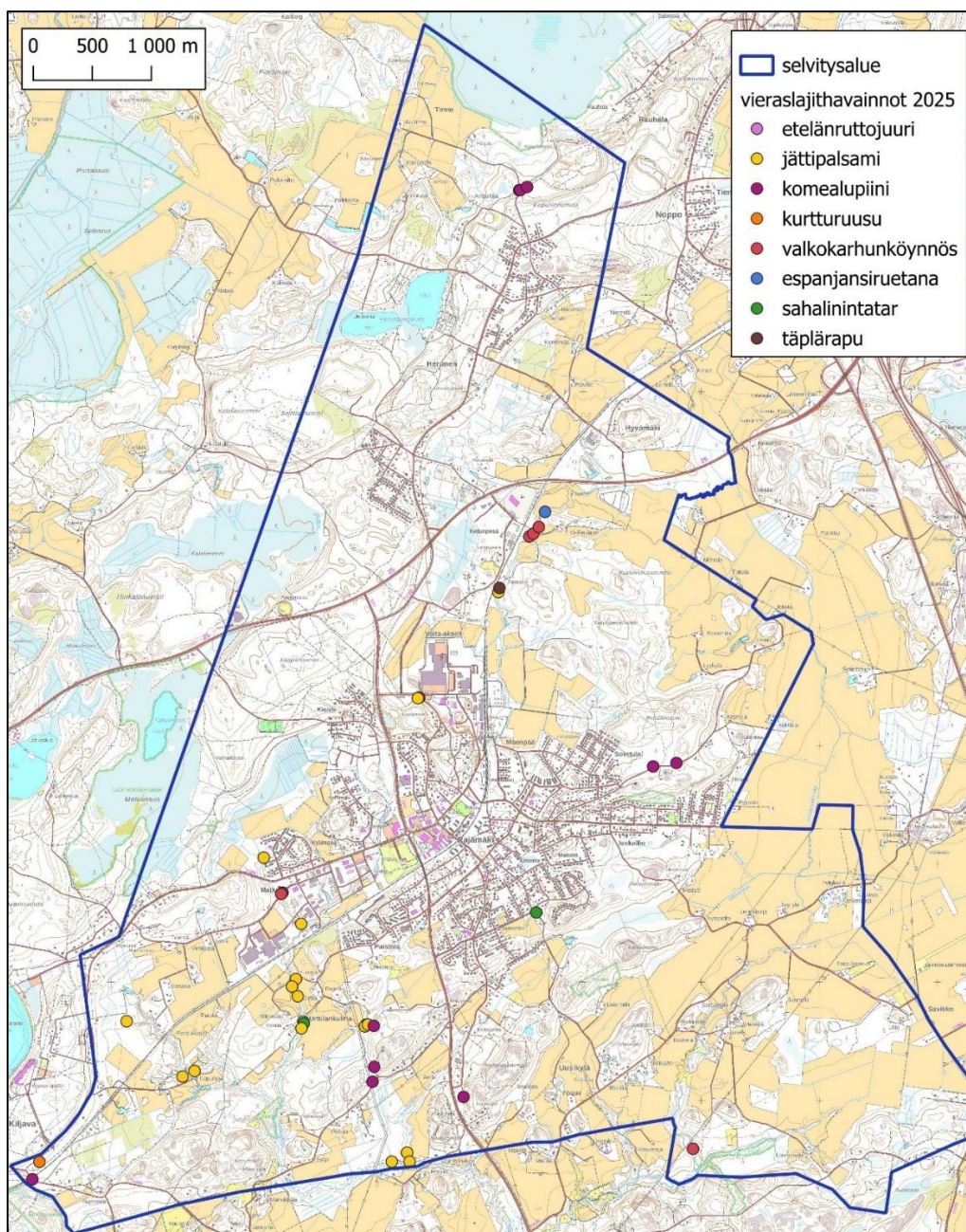
Kuvan 118 kartassa on esitetty Suomen Lajitietokeskukseen tallennetut havainnot edellä mainittujen ryhmien huomionarvoisista lajeista vuosilta 2005–2025. Selvitysalueen pohjoisosasta, Peräistentien läheisyydestä, on hyvin runsaasti perhoshavaintoja. Alueen lajit on esitetty omana listanaan karttaleikkkeen (kuva 118) vasemmassa yläkulmassa.

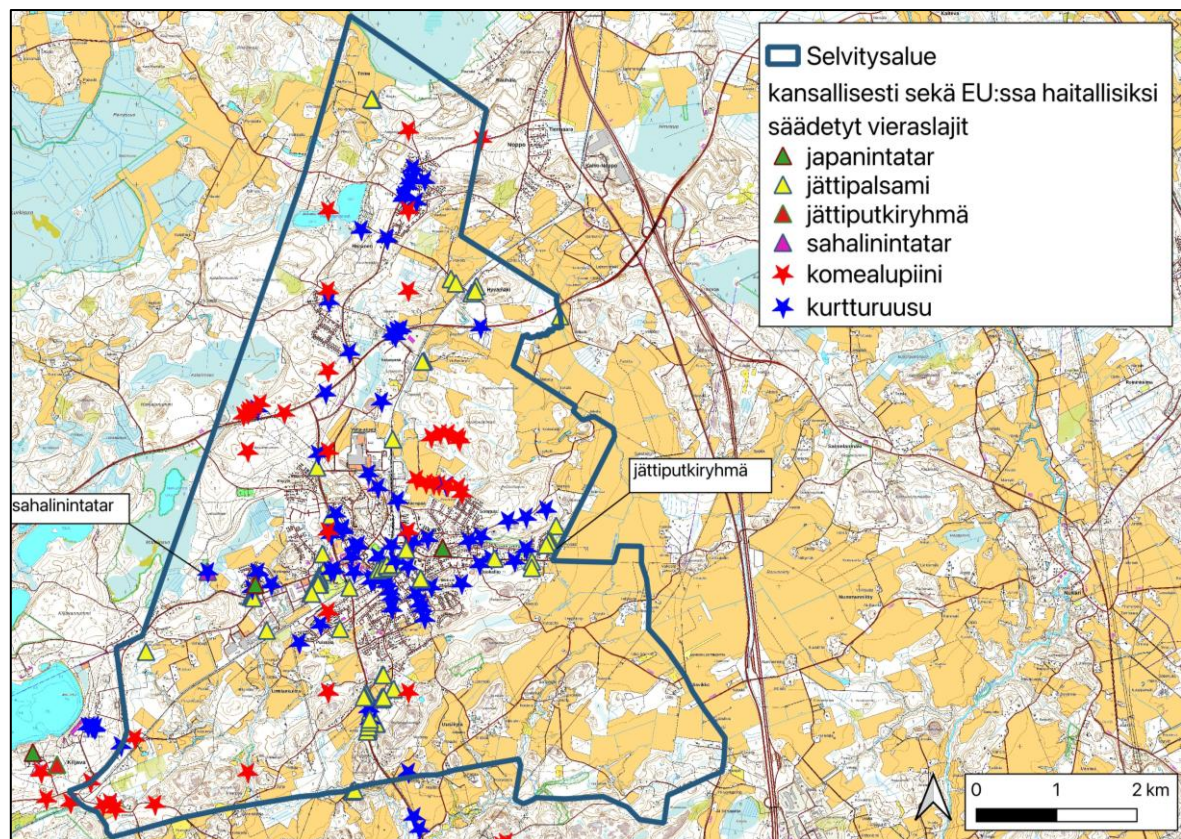
Kuva 118. Punaisen kirjan (Hyvärinen ym. 2019) lajien havainnot muista lajiryhmistä.

3.3.7 Vieraslajit

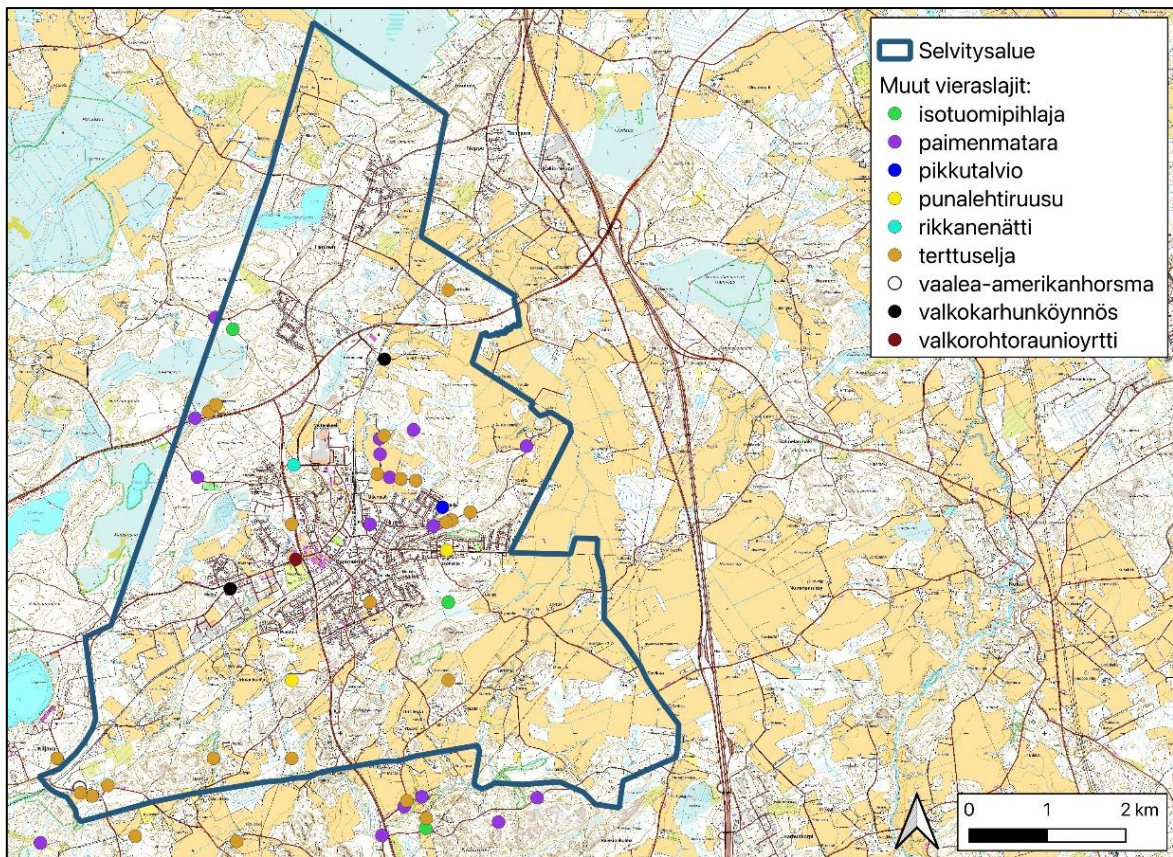
Kesän 2025 luontoselvityksessä ei inventoitu kattavasti vieraslajien esiintymistä, mutta muiden maastotöiden yhteydessä todetut vieraslajien esiintymät merkittiin muistiin. Ne on esitetty kuvassa 119. Suomen Lajitietokeskuksen havaintoaineiston mukaiset vieraslajiesiintymät vuosilta 2015–2025 on esitetty kuvissa 120 ja 121.

Kuva 119. Maastoinventoinneissa vuonna 2025 tehdyt vieraslajihavainnot.

Kuva 120. Haitallisten vieraskasvilajien kasvupaikat Suomen Lajitietokeskuksen havaintoaineiston mukaisesti. Kansallisesti haitalliseksi säädetty vieraslajit on esitetty tähtisymboleilla ja EU:ssa haitalliseksi säädetty lajit kolmiosisymboleilla.

Kuva 81. Muiden vieraskasvilajien kasvupaikat Suomen Lajitietokeskuksen havaintoaineiston mukaisesti.

4 YHTEENVETO JA SUOSITUKSET

Arvokkaat luontokohteet

Rajamäen osayleiskaava-alueelta rajattiin yhteensä 64 arvokasta luontokohdetta. Näistä 36 kohdetta sai arvoluokan 1. Tähän luokkaan kuuluvat kaikki luonnonsuojelualueet, Natura 2000 -alueet, erityisesti suojeltavien lajien rajatut elinympäristöt, luonnonsuojeluohjelma-alueet sekä muut luonnonsuojelulaila tai vesilaila suojellut kohteet. Arvoluokan 1 saaneissa kohteissa on huomattavan paljon pienvesikohteita, joita ei ole todettu aiemmassa yleiskaavan luontoselvityksessä.

Arvoluokan 1 kohteet tulisi pääsääntöisesti osoittaa osayleiskaavassa luonnonsuojelualueiksi (kaavamerkintä SL). Yksittäisten ja pienialaisten vesilain 2 luvun 11 §:n mukaisten pienvesien kohdalla voidaan käyttää muuta soveltuvaa kaavamerkintää (esim. luo). Muut tässä raportissa esitelty arvokkaat luontokohteet (arvoluokat 2–4), voidaan osoittaa kaavassa soveltuvalla merkinnällä (luo, MY tms.). Kaavamerkintöihin on hyvä liittää määräys, jolla kielletään kohteiden luontoarvojen heikentäminen.

Monilla arvokkailla luontokohteilla esiintyy haitallisia vieraskasvilajeja, etenkin ko-mealupiinia ja jättipalsamia. Vieraskasvilajien torjuntaa suositellaan etenkin arvokkailla luontokohteilla ja niiden läheisyydessä.

Liito-orava

Kuusivaltaisessa, vanhapuustoisessa sekametsässä viihtyvä liito-orava on EU:n luontodirektiivin liitteessä IV(a) mainittu, tiukasti suojeltu eläinlaji. Sen lisääntymis- ja levähdyspaikkojen hävittäminen ja heikentäminen on kielletty luonnonsuojelulaissa. Liito-orava on rauhoitettu ja Suomessa vaarantuneeksi (VU; Hyvärinen ym. 2019) luokiteltu laji.

Liito-oravasta ei tehty lainkaan havaintoja vuoden 2025 inventoinnissa. Liito-orava on lyhytikäinen laji, joten osa sille sopivista elinympäristöistä voi olla ajoittain asu-mattomina. Jos aiemmin asutut metsiköt säilyvät liito-oravalle soveltuvina, voi laji palata alueelle tulevaisuudessa. Tämä edellyttää, että lähialueella on lisääntyviä liito-oravia, joiden jälkeläiset voivat dispersoitua osayleiskaava-alueelle. Lisäksi metsiköihin tulee olla liito-oravan tarvitsema puustoinen kulkuyhteys.

Liito-oravan elinympäristöksi hyvin soveltuvat metsiköt (kuva 102, s. 116) tulisi säilyttää mahdollisuuksien mukaan.

Viitasammakko

Viitasammakon tyypillisiä soidin- ja kutupaikkoja ovat rehevien vesistöjen rannat ja lahtien pohjukat, joissa on suojaavaa vesikasvillisuutta tai allikkoista luhtaa sekä lammet, erilaiset märät avosuot ja kosteikot (Nieminen & Ahola 2017, Sierla ym. 2004). Ojat ovat selvästi harvinaisempia kutupaikkoja kuin ruskosammakolla ja vii-tasammakko vaikuttaa välttävän peitteisiä metsä- ja suo-ojia. Viitasammakko ei kude myöskään virtaavaan veteen.

Viitasammakko on EU:n luontodirektiivin liitteessä IV(a) mainittu, tiukasti suojeltu eläinlaji. Sen lisääntymis- ja levähdyspaikkojen hävittäminen ja heikentäminen on kielletty luonnonsuojelulaissa. Viitasammakko on rauhoitettu, mutta se ei ole Suo-messa ns. Punaisen kirjan (Hyvärinen ym. 2019) laji, vaan viitasammakko on arvi-oitu elinvoimaiseksi (LC) lajiksi.

Vuoden 2025 selvityksessä viitasammakkoa tavattiin vain Hyvämäen alueen suu-rimmalta lammelta, joka rajattiin lajin lisääntymispaikaksi. Viitasammakon leväh-dyspaikat eivät ole yksiselitteisesti rajattavissa. Yksilöiden tiedetään liikkuvan ke-sällä noin kilometrin säteellä lisääntymispaikastaan, kunhan alueella on lajille suo-tuisaa elinympäristöä sekä vedessä että maalla (Nieminen & Ahola 2017). Rajatun Hyvämäen lammen lähiympäristö 400–500 metrin säteellä voidaan katsoa lajin le-vähdyspaikaksi soveltuvan elinympäristön esiintymisen vuoksi. Jos tälle alueelle suunnitellaan maankäytön muutoksia, on erikseen arvioitava poikkeamisluvan tarve. On mahdollista, että viitasammakko palaa käyttämään myös muita Hyvä-mäen alueen lampia lisääntymispaikkoinaan.

Sudenkorennot

Vuoden 2025 selvityksessä tehtiin huomionarvoisista sudenkorennoista havain-toja ainoastaan sirolampikorennoista. Lajin lisääntymis- ja levähdyspaikkoja ovat Herustenjärvien rantasuot ja niiden edustan vesialue.

Myös sirolampikorento on EU:n luontodirektiivin liitteessä IV(a) mainittu, tiukasti suojeltu eläinlaji. Sen lisääntymis- ja levähdyspaikkojen hävittäminen ja heikentäminen on kielletty luonnonsuojelulaissa. Sirolampikorento on rauhoitettu, mutta se ei ole Suomessa ns. Punaisen kirjan (Hyvärinen ym. 2019) laji, vaan sirolampi-korento on arvioitu elinvoimaiseksi (LC) lajiksi.

Herustenjärvien rantojen rakentamattomille ja suorantaisille osille ei tule osoittaa maankäytön muutoksia.

Linnut

Vuoden 2025 pesimälinnustoselvityksessä tavattiin suuri joukko huomionarvoisia lintulajeja, joiden esiintyminen painottui muutamalle alueelle. Näillä kuvaan 112 rajatuilla alueilla voidaan katsoa olevan vähintään paikallista linnustollista merki-tystä.

Rajatuilla alueilla tulee pyrkiä linnustollisten arvojen säilyttämiseen. Alueille tulisi osoittaa mahdollisimman vähän sellaista maankäyttöä tai muutoksia, jotka vaikut-taisivat epäedullisesti varttuneiden metsien säilymiseen. Alueilla olevien peltöjen olisi tärkeää pysyä viljelykäytössä.

Muut lajit

Muiden huomionarvoisten lajien esiintymät tulee huomioida mahdollisuuksien mukaan maankäytön suunnittelussa. Esiintymien merkitseminen kaavakartalle ei ole useinkaan tarkoituksenmukaista, sillä ne voivat olla lyhytaikaisia tai muuttua.

Useimpien lähde- ja suoelinympäristöjen lajien säilyminen edellyttää vesitalou-den, pienilmaston ja muiden kasvupaikan olosuhteiden säilymistä. Siksi esiinty-mien välittömään läheisyyteen ei tulisi osoittaa maankäytön muutoksia.

Ahokissankäpälän ja harjuajuruohon esiintymien säilyminen edellyttää kasvupaik-kojen säilymistä valoisina ja harvapuustoisina. Kasvupaikkoja voidaan hoitaa tar-vittaessa.

5 LÄHTEET JA KIRJALLISUUS

Hanski, I. K. 2016: Liito-orava. Biologia ja käyttäytyminen. – Metsäkustannus Oy. 93 s.

Husa, J., Kontula, T. & Teeriaho, J. 2024: Valtakunnallisesti arvokkaat kalliot osa II. Uusimaa. – Ympäristöministeriö, Helsinki. 1195 s.

- Hyvärinen, E., Juslén, A., Kemppainen, E., Uddström, A. & Liukko, U.-M. (toim.) 2019: Suomen lajien uhanalaisuus – Punainen kirja 2019. – Ympäristöministeriö ja Suomen ympäristökeskus, Helsinki. 704 s.
- Karjalainen, S. 2010: Suomen sudenkorennot. – Kustannusosakeyhtiö Tammi, Helsinki. 239 s.
- Keski-Uudenmaan ympäristökeskus 2023: Luontokartoitusten tilaamisohje kaavoittajille. Ohje 29.9.2023. 7 s.
- Koskimies, P. & Väisänen, R. A. 1988: Maalintujen kartoituslaskentaohjeet. – Teoksessa: Koskimies, P. & Väisänen, R. A. (toim.): Linnustonseurannan havainnointiohjeet. 2. painos. – Helsingin yliopiston eläinmuseo, Helsinki, ss. 58–70.
- Kontula, T. & Raunio, A. (toim.). 2018a: Suomen luontotyyppien uhanalaisuus 2018. Luontotyyppien punainen kirja – Osa 1: Tulokset ja arvioinnin perusteet. – Suomen ympäristö 5/2018:1–388.
- Kontula, T. & Raunio, A. (toim.). 2018b: Suomen luontotyyppien uhanalaisuus 2018. Luontotyyppien punainen kirja – Osa 2: luontotyyppien kuvaukset. – Suomen ympäristö 5/2018:1–925.
- Lammi, E. 2021: Rajamäen selvitysalueen arvokkaat pienvedet. – Ympäristösuunnittelu Enviro Oy. 30 s.
- Lammi, E. & Routasuo, P. 2014: Nurmijärven ekologiset yhteydet. – Ympäristösuunnittelu Enviro Oy. 15 s.
- Lammi, E. & Routasuo, P. 2015: Rajamäen entisen tiilitehtaan alueen viitasammakko- ja korentoselvitys 2015. – Ympäristösuunnittelu Enviro Oy. 10 s.
- Luonnonvarakeskus 2025: Valtakunnan metsien inventointi (VMI). Metsävarakartat ja kuntakohtaiset taulukot: Vuoden 2023 MVMI-tulokset. – Verkko-osoitteessa: <https://kartta.luke.fi>, viitattu 13.11.2025.
- Luoto, A. & Pimenoff, S. 2023: Lähdeselvitys vuonna 2022. Vihti ja Nurmijärvi, Salpausselkä I. – Uudenmaan ELY-keskus, Helsinki. 167 s.
- Mäkelä, K. & Salo, P. 2024: Luontoselvitykset ja luontovaikutusten arviointi. Opas tekijälle, tilaajalle ja viranomaiselle. 2. korj. p. – Suomen ympäristökeskuksen raportteja 43/2023:1–374.
- Nieminen, M. & Ahola, A. (toim.) 2017: Euroopan unionin luontodirektiivin liitteen IV lajien (pl. lepakot) esittelyt. – Suomen ympäristö 1/2017:1–278.
- Nurmijärven kunta 2025: YK109 – Rajamäen osayleiskaava. Osallistumis- ja arviointisuunnitelma. – Nurmijärven kunta, ympäristötoimiala, yleiskaavoitus. 16 s.
- Routasuo, P. 2014: Rajamäen selvitysalueen luontoselvitys 2014. – Ympäristösuunnittelu Enviro Oy. 49 s. + 2 liitettä.

- Saarikivi, J. 2016: Viitasammakon suojelusuunnitelma Nurmijärven vanhan tiilitehtaan tontille (Hyvämäki, Nurmijärvi). – Nurmijärven kunta. 29 s.
- Salminen, J. & Aalto, S. 2012: Luonnonympäristöjen arvottamisen kriteeristö Uudellemaalle (LAKU). Loppuraportti. – Uudenmaan liiton julkaisu E 119:1–53.
- Sierla, L., Lammi, E., Mannila, J. & Nironen, M. 2004: Direktiivilajien huomioon ottaminen suunnittelussa. – Suomen ympäristö 742:1–113.
- Solonen, T., Lehikoinen, A. & Lammi, E. (toim.) 2010: Uudenmaan linnusto. – Helsingin Seudun Lintutieteellinen Yhdistys Tringa, Helsinki. 509 s.
- Suomen Lajitietokeskus 2025a: Tiedostolataus: <http://tun.fi/HBF.103260> (haettu 21.3.2025).
- Suomen lajitietokeskus 2025b: Tiedostolataus: <http://tun.fi/HBF.103262> (haettu 9.4.2025).
- Suomen lajitietokeskus 2025c: Tiedostolataus: <http://tun.fi/HBF.114336> (haettu 4.12.2025).
- Suominen, H. 2019: Hyvinkää–Hanko-radan sähköistys ja tasoristeyksien turvallisuuden parantaminen, ratasuunnitelman luontoselvitys Nurmijärven alueelta. – Sitowise Oy ja Liikennevirasto, Helsinki. 15 s.
- Syrjänen, K., Hakalisto, S., Mikkola, J., Musta, I., Nissinen, M., Savolainen, R., Seppälä, J., Seppälä, M., Siitonen, J. & Valkeapää, A. 2016: Monimuotoisuudelle arvokkaiden metsäympäristöjen tunnistaminen. METSO-ohjelman luonnon-tieteelliset valintaperusteet 2016–2025. – Ympäristöministeriön raportteja 17/2016:1–75.

LIITE 1. TAULUKKO ARVOKKAISTA LUONTOKOhteista

Kohde nro	Kohteen nimi	Luontotyytit	Lakistatus	Muut arvot	Kriteerit	Ennalta tunnettu	Pinta-ala ha	Arvo-luokka
1	Petkelsuon Natura 2000 -alue	keidassuot, Fenno-skandian lähteet ja lähdesuot, boreaaliset lehdot ja puustoiset suot	LSL 33 §		Natura 2000 -alue, SAC	Kyllä	284	1
2	Kalkkilammi–Sääksjärven Natura 2000 -alue	hiekkamaiden niukkamineraaliset–niukkaravinteiset vedet, humuspitoiset järvet ja lammet, keidassuot, vaihettumis- ja rantasuot, Fenno-skandian lähteet ja lähdesuot, letot, boreaaliset lehdot, harju-muodostumien metsäiset luontotyytit ja puustoiset suot	LSL 33 §		Natura 2000 -alue, SAC	Kyllä	976	1
3	Solttilannummen harjunsuojeluohjelman alue		LSL 15 §		Harjunsuojeluohjelman alue	Kyllä	171,6	1
4	Petkelsuon soidensuojeluohjelman alue		LSL 15 §		Soidensuojeluohjelman alue	Kyllä	273,1	1
5	Petkelsuon luonnonsuojelualue		LSL 46 §		Valtion luonnonsuojelualue	Kyllä	2,76	1
6	Kaunissyrrjä		LSL 47 §		Yksityinen luonnonsuojelualue	Kyllä	7,52	1
7	Rajamäen Isokallion luonnonsuojelualue		LSL 47 §		Yksityinen luonnonsuojelualue	Kyllä	3,46	1

8	Hirmuoja		LSL 47 §		Yksityinen luonnonsuojelualue	Kyllä	2,34	1
9	Kiljavan luonnonsuojelualue		LSL 46 §		Valtion luonnonsuojelualue	Kyllä	79,83	1
10	Unohdettu tähti taivaan alla		LSL 47 §		Yksityinen luonnonsuojelualue	Kyllä	3,67	1
11	Latomäki		LSL 47 §		Yksityinen luonnonsuojelualue	Kyllä	5,73	1
12	Seitsemän veljeksen luonnonsuojelualue		LSL 47 §		Yksityinen luonnonsuojelualue	Kyllä	5,12	1
13	Matku		LSL 77 §		Erityisesti suojeltavan lajin (harsosammal) esiintymispaikka	Kyllä	0,42	1
14	Kukkulan kuusi		LSL 95 §		Luonnonmuistomerkki	Kyllä		1
15	Kiljavaha kivi		LSL 95 §		Luonnonmuistomerkki	Kyllä		1
16	Isokallio	Kalkkikalliot	LSL 64 §		Suojeltu luontotyyppi	Kyllä	20,49	2
17	Kupinmäen harju-rinne	Harjumetsien valorinteet	LSL 64 §		Suojeltu luontotyyppi	Kyllä	1,14	2
18	Kiljavan tasoristeyksen pihaketo	Kedot	LSL 64 §		Suojeltu luontotyyppi	Ei	0,06	2
19	Kiljavan tasoristeyksen hiekkaketo	Kedot	LSL 64 §		Suojeltu luontotyyppi	Kyllä	0,44	2
20	Petkelsuon lähteet	Lähteiköt, EN	VL 2:11 §		Suojeltu vesiluontotyyppi	Kyllä	0,76	1
21	Kaunissyrrjän lähteikkö ja korpi	Lehtokorvet, EN Lähteiköt, EN	VL 2:11 §, ML 10 §	Metsälain erityisen tärkeä elinympäristö	Suojeltu vesiluontotyyppi	Ei	0,37	1

22	Ansamaan lähde	Lähteiköt, EN	VL 2:11 §		Suojeltu vesi-luontotyyppi	Ei	0,04	1
23	Korvenojan läh-teikkö	Lähteiköt, EN	VL 2:11 §		Suojeltu vesi-luontotyyppi	Ei	0,53	1
24	Herusten lähteet, pohjoinen	Lähteiköt, EN Lehtokorvet, EN	VL 2:11 §, ML 10 §	Metsälain eri-tyisen tärkeä elinympäris-tö, METSO I	Suojeltu vesi-luontotyyppi	Kyllä	0,9	1
25	Herusten lähteet, eteläinen	Lähteiköt, EN	VL 2:11 §		Suojeltu vesi-luontotyyppi	Ei	0,4	1
26	Rajamäen tehdas-alueen lähde	Lähteiköt, EN	VL 2:11 §		Suojeltu vesi-luontotyyppi	Kyllä	0,17	1
27	Kiljavan lähteiköt	Lähteiköt, EN	VL 2:11 §		Suojeltu vesi-luontotyyppi	Ei	0,81	1
28	Matkunojan latva-noro	Lehtokorvet, EN Havumetsävyöhyk-keen norot	VL 2:11 §		Suojeltu vesi-luontotyyppi	Kyllä	0,33	1
29	Santamäen noro	Kosteat runsas-ra-vinteiset lehdot, VU Havumetsävyöhyk-keen norot	VL 2:11 §		Suojeltu vesi-luontotyyppi	Kyllä	0,61	1
30	Kopunojan pohjoi-nen latvanoro	Lehtokorvet, EN Keskiravinteiset tuoreet, lehdot, VU Havumetsävyhyk-keen norot Lähteiköt, EN	VL 2:11 §		Suojeltu vesi-luontotyyppi	Kyllä	0,77	1
31	Kopunojan eteläi-nen latvanoro	Lehtokorvet, EN Havumetsävyöhyk-keen norot	VL 2:11 §		Suojeltu vesi-luontotyyppi	Kyllä	0,23	1

32	Kopunojan noro	Kosteat runsasravinteiset lehdot, VU Havumetsävyöhykkeen norot Läh-teiköt, EN	VL 2:11 §		Suojeltu vesi-luontotyyppi	Ei	0,46	1
33	Kopunojan itäisen haaran noro	Kosteat keskiravinteiset lehdot, NT Havumetsävyöhykkeen norot	VL 2:11 §		Suojeltu vesi-luontotyyppi	Ei	0,2	1
34	Urttilankulman noro	Havumetsävyöhykkeen norot	VL 2:11 §		Suojeltu vesi-luontotyyppi	Kyllä	0,31	1
35	Latomäen noro	Havumetsävyöhykkeen norot	VL 2:11 §		Suojeltu vesi-luontotyyppi	Kyllä	0,15	1
36	Keinumäen noro	Havumetsävyöhykkeen norot Leh-tokorvet, EN	VL 2:11 §, ML 10 §	Metsälain erityisen tärkeä elinympäristö	Suojeltu vesi-luontotyyppi	Ei	0,38	1
37	Matkunojan sivu-noro	Kosteat runsasravinteiset lehdot, VU Havumetsävyöhykkeen norot	VL 2:11 §, ML 10 §	Metsälain erityisen tärkeä elinympäristö	Suojeltu vesi-luontotyyppi	Kyllä	0,63	1
38	Matkunojan itä-puolen noro	Tuoreet runsasravinteiset lehdot, EN Havumetsävyöhykkeen norot	VL 2:11 §, ML 10 §	Metsälain erityisen tärkeä elinympäristö	Suojeltu vesi-luontotyyppi	Ei	0,2	1
39	Koiransuolenojan yläjuoksu	Havumetsävyöhykkeet purot ja pik-kujoet, EN Kosteat runsasravinteiset lehdot, VU	VL 3:2 §, ML 10 §	Metsälain erityisen tärkeä elinympäristö, METSO I	Uhanalaisten luontotyyppien muut esiintymät	Kyllä	10,71	2

40	Kopunoja	Tuoreet keskiravinteiset lehdot, VU. Tuoreet runsasravinteiset lehdot, VU Lehtokorvet, EN Havumetsävyöhykkeen purot ja pikkujoet, EN	VL 3:2 §, ML 10 §	Metsälain erityisen tärkeä elinympäristö, METSO I, LAKU	Uhanalaisten luontotyyppien muut esiintymät	Kyllä	7,67	2
41	Matkunoja	Tuoreet keskiravinteiset lehdot, VU. Kosteet runsasravinteiset lehdot, VU Kosteet keskiravinteiset lehdot, NT Havumetsävyöhykkeen purot ja pikkujoet, EN	VL 3:2 §, ML 10 §	Metsälain erityisen tärkeä elinympäristö, METSO I, LAKU	Uhanalaisten luontotyyppien muut esiintymät	Kyllä	24,19	2
42	Koiransuolenojan alajuoksu	Kosteet keskiravinteiset lehdot, NT Havumetsävyöhykkeen purot ja pikkujoet, EN	VL 3:2 §, ML 10 §	Metsälain erityisen tärkeä elinympäristö, LAKU	Uhanalaisten luontotyyppien muut esiintymät	Kyllä	12,15	2
43	Hirmunoja	Tuoreet keskiravinteiset lehdot, VU Havumetsävyöhykkeen purot ja pikkujoet, EN	VL 3:2 §, ML 10 §	Metsälain erityisen tärkeä elinympäristö, LAKU	Uhanalaisten luontotyyppien muut esiintymät	Kyllä	3,68	2
44	Hakamäen suo	Lettorämeet, CR Sarakorvet, VU Korpirämeet, EN	ML 10 §	Metsälain erityisen tärkeä elinympäristö, METSO I	Uhanalaisten luontotyyppien muut esiintymät	Kyllä	0,85	2
45	Kupinmäen suo	Tupasvillarämeet, VU Minerotrofiset lyhytkorsinevat, NT	ML 10 §	Metsälain erityisen tärkeä elinympäristö	Uhanalaisten luontotyyppien muut esiintymät	Ei	0,5	2

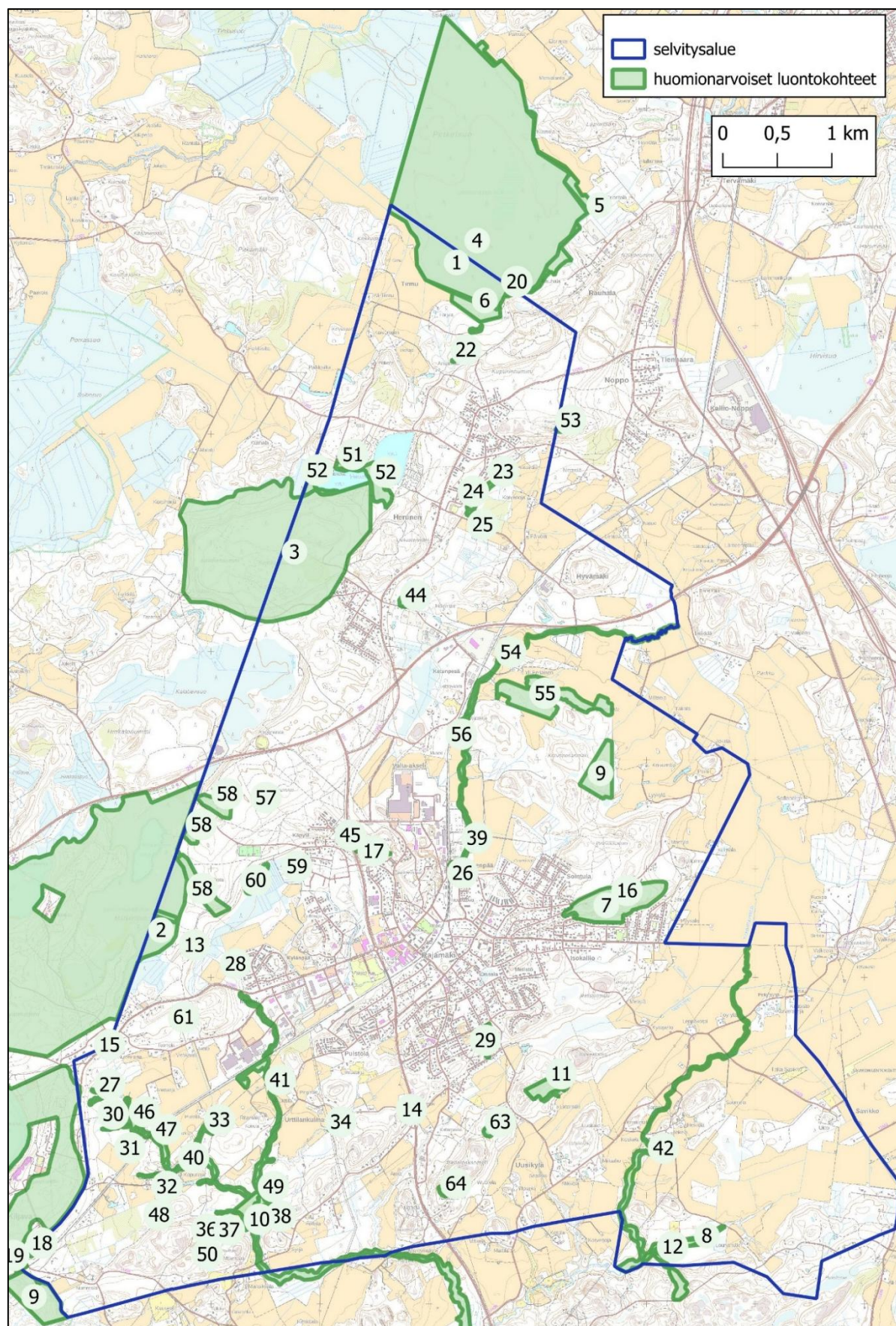
46	Kopunojan noronvarsilehto	Lehdot, VU	VL 2:11 § (osin), ML 10 §	Metsälain erityisen tärkeä elinympäristö	Suojeltu vesiluontotyyppi, raja osin päällekkäinen kohteiden 30 ja 40 kanssa	Ei	0,91	1
47	Kopunojan puronvarsilehto	Lehdot, VU	VL 2:11 § (osin), ML 10 §	Metsälain erityisen tärkeä elinympäristö	Suojeltu vesiluontotyyppi, raja osin päällekkäinen kohteen 40 kanssa	Ei	1,49	1
48	Kopunojan sivuhaaran puronvarsilehto	Varttuneet havupuuvaltaiset lehtomaiset kankaat, NT Tuoreet keskiravinteiset lehdot, VU Kosteet keskiravinteiset lehdot, NT	ML 10 §	Metsälain erityisen tärkeä elinympäristö	Uhanalaisten luontotyyppien muut esiintymät	Ei	0,65	2
49	Matkunojan itäpuolen rehevät lehdot	Tuoreet runsasravinteiset lehdot, EN Havumetsävyöhykkeen norot	VL 2:11 § (osin), ML 10 §	Metsälain erityisen tärkeä elinympäristö, METSO II	Suojeltu vesiluontotyyppi	Ei	1,34	1
50	Keinumäen suo	Saranevat, VU	ML 10 §	Metsälain erityisen tärkeä elinympäristö	Uhanalaisten luontotyyppien muut esiintymät	Ei	0,43	3
51	Herustenjävien harjuriinne	Harjumetsien valorinteet, EN Isovarpurämeet, NT			Uhanalaisten luontotyyppien muut esiintymät	Ei	0,8	3
52	Herustenjävien rantasuot	Isovarpurämeet, NT		Sirolampikorennon liisäntymispaikka (osin)	Uhanalaisten luontotyyppien muut esiintymät	Kyllä	3,94	3
53	Palosenkallio	Kalliometsät, NT			Monimuotoisuutta lisäävä kohde	Kyllä	0,37	4

54	Yli-Periäisen puronvarsilehto	Tuoreet runsasravinteiset lehdot, EN Kosteat runsasravinteiset lehdot, VU	ML 10 §	Metsälain erityisen tärkeä elinympäristö	Uhanalaisten luontotyyppien muut esiintymät	Kyllä	0,45	3
55	Yli-Periäisen entinen metsälaidun	Varttuneet, havupuuvaltaiset lehtomaiset kankaat, NT Vanhat, havupuuvaltaiset lehtomaiset kankaat, EN			Uhanalaisten luontotyyppien muut esiintymät	Kyllä	17,97	3
56	Ojansyrjän puronvarsilehto	Kosteat runsasravinteiset lehdot, VU Tuoreet keskiravinteiset lehdot, VU Varttuneet havupuuvaltaiset lehtomaiset kankaat, NT	ML 10 §	Metsälain erityisen tärkeä elinympäristö	Uhanalaisten luontotyyppien muut esiintymät	Kyllä	1,23	3
57	Käpylänummen muinaisrannan kivikko		ML 10 §	Metsälain erityisen tärkeä elinympäristö	Monimuotoisuutta lisäävä kohde	Kyllä	0,37	4
58	Käpylänummen harjumetsien valonrinteet	Harjumetsien valonrinteet, EN			Monimuotoisuutta lisäävä kohde	Ei	11,62	3
59	Käpylänsuo	Lettorämeet, CR	ML 10 §	Metsälain erityisen tärkeä elinympäristö	Uhanalaisten luontotyyppien muut esiintymät	Kyllä	0,84	2
60	Käpylänsuon länsipuolinen turvekangas	Mustikkaturvekangas		METSO I	Muu arvokas elinympäristö	Ei	2,4	4

61	Matkun lammen-rantakorpi	Ruohokorvet, EN Lähteiköt, EN			Uhanalaisten luontotyyppien muut esiintymät	Ei	0,13	3
62	Yli-Urttilan puron-varsilehto	Tuoreet keskiravinteiset lehdot, VU Kosteet keskiravinteiset lehdot, NT	ML 10 §	Metsälain erityisen tärkeä elinympäristö, METSO I	Uhanalaisten luontotyyppien muut esiintymät	Kyllä	2,46	2
63	Kellarpakan metsälampi				Monimuotoisuutta lisäävä kohde	Kyllä	0,55	4
64	Tuliskallion lakialue		ML 10 §	Metsälain erityisen tärkeä elinympäristö	Monimuotoisuutta lisäävä kohde	Kyllä	0,47	4

Ilmoitettu pinta-alatieto on koko kohteen pinta-ala, josta osa saattaa sijaita tämän työn selvitysalueen ulkopuolella.

LIITE 2. KOONTIKARTAT ARVOKKAISTA LUONTOKOhteista

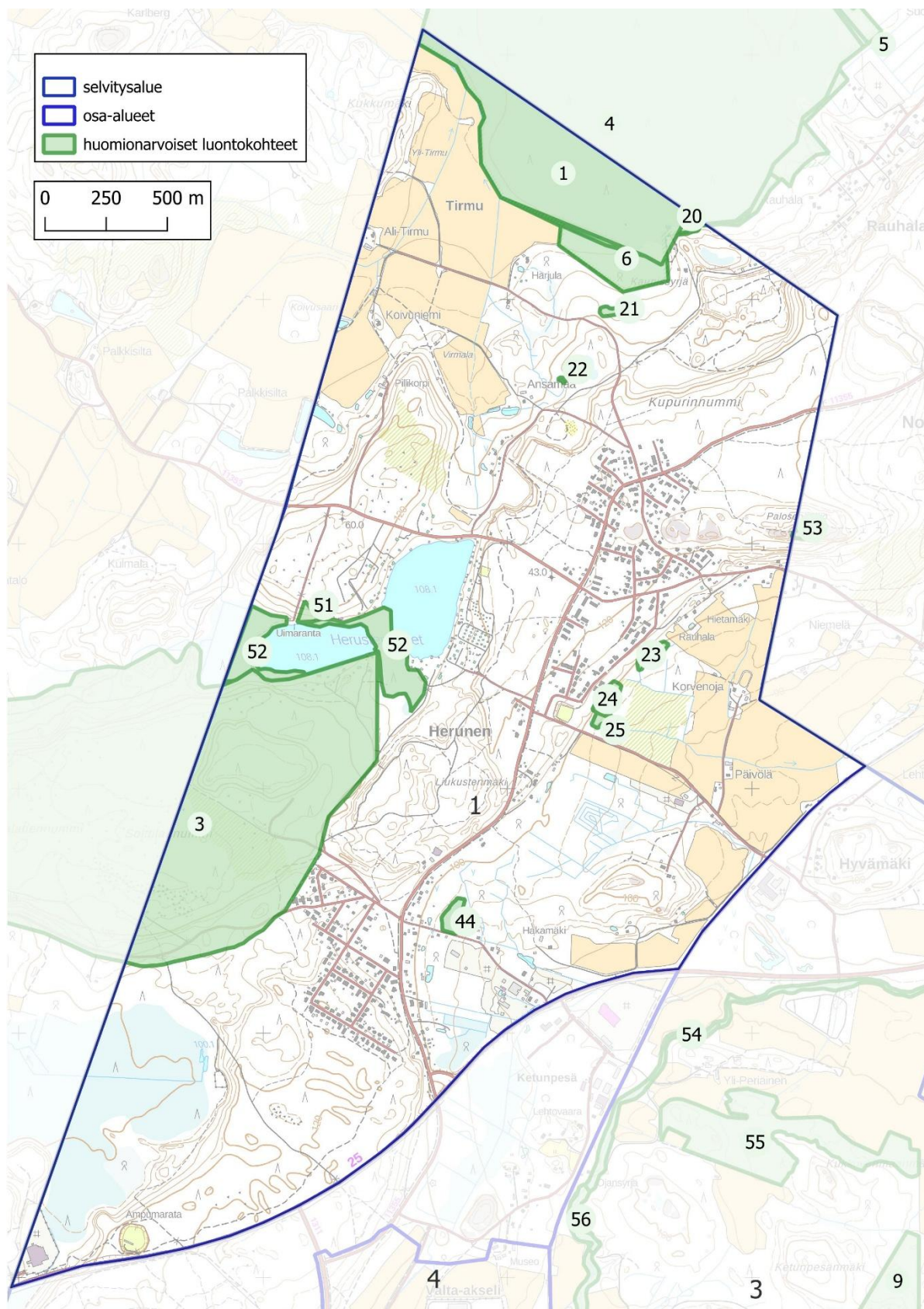

 selvitysalue

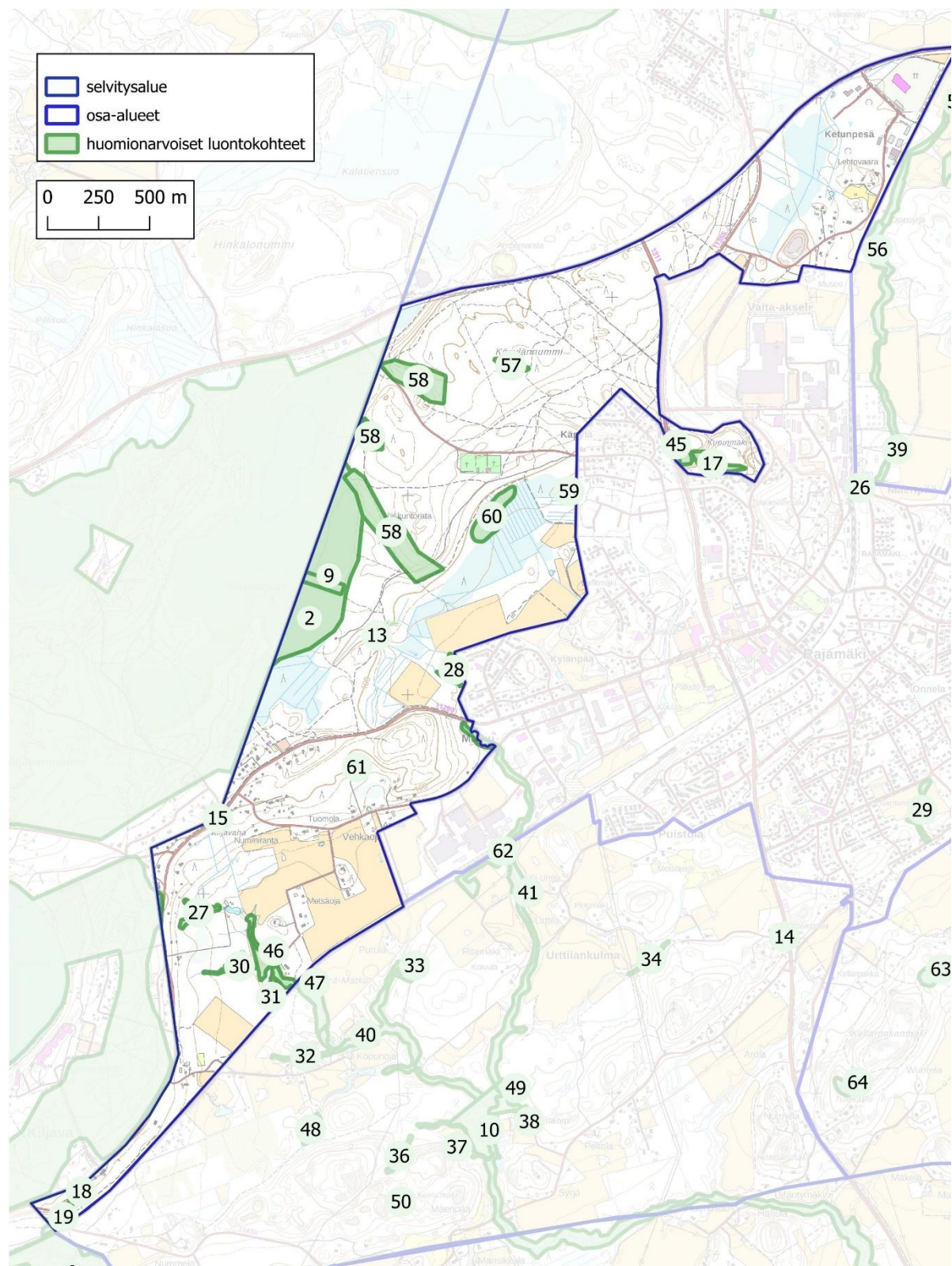
huomionarvoiset luontokohteet

1. Petkelsuon Natura 2000 -alue	40. Kopunoja
2. Kalkkilammi-Sääksjärvi	41. Matkunoja
3. Solttilannummen harjensuojeluohjelman alue	42. Koiransuolenojan alajuoksu
4. Petkelsuon soidensuojeluohjelman alue	43. Hirrunoja
5. Petkelsuon luonnonsuojelualue	44. Hakamäen suo
6. Kaunissyrrä	45. Kupinmäen suo
7. Isokallion luonnonsuojelualue	46. Kounojan noronvarsilehto
8. Hirrunoja	47. Kopunojan puronvarsilehto
9. Kiljavan luonnonsuojelualue	48. Kopunojan sivuhaaran puronvarsilehto
10. Unohdettu tähti taivaan alla	49. Matkunojan itäpuolen rehevät lehdot
11. Latomäki	50. Keinumäen suo
12. Seitsemän veljeksien luonnonsuojelualue	51. Herustenjärven rantaräme ja harjuriinne
13. Matku (ERA)	52. Herustenjärven rantasuot
14. Kukkulan kuusi	53. Palosenkallio
15. Kiljavaha kivi	54. Yli-Periäisen puronvarsilehto
16. Isokallion kalkkikallioesiintymä ja kallioalue	55. Yli-Periäisen entinen metsälaidun
17. Kupinmäen harjun rinteet	56. Ojansyrjän puronvarsilehto
18. Kiljavan tasoristeyksen hiekkakedon pohjoispuolinen keto	57. Käpylännummen muinaisrannan kivikko
19. Kiljavan tasoristeyksen hiekkaketo	58. Käpylännummen harjumetsien valorinteet
20. Petkelsuon lähteet	59. Käpylänsuo
21. Kaunissyrrän lähteikkö ja korpi	60. Käpylänsuon länsipuoleinen turvekangas
22. Ansamaan lähde	61. Matkun lammenrantakorpi
23. Korvenojan lähde	62. Yli-Urttilan runsaslähöpuustoinen puronvarsilehto
24. Herusten lähteet	63. Uudenkylän metsälampi
25. Herusten lähteen eteläpuolinen lähteikkö	64. Tuliskallion lakialue
26. Rajamäen tehdasalueen lähde	
27. Kiljavahan lähteiköt	
28. Matkunojan latvanoro	
29. Santamäen noro	
30. Kopunojan pohjoinen latvanoro	
31. Kopunojan eteläinen latvanoro	
32. Kopunojan noro	
33. Kopunojan itäisen haaran noro	
34. Urttilankulman noro	
35. Latomäen noro	
36. Keinumäen noro	
37. Matkunojan sivunoro	
38. Matkunojan itäpuolen noro	
39. Koiransuolenojan yläjuoksu	

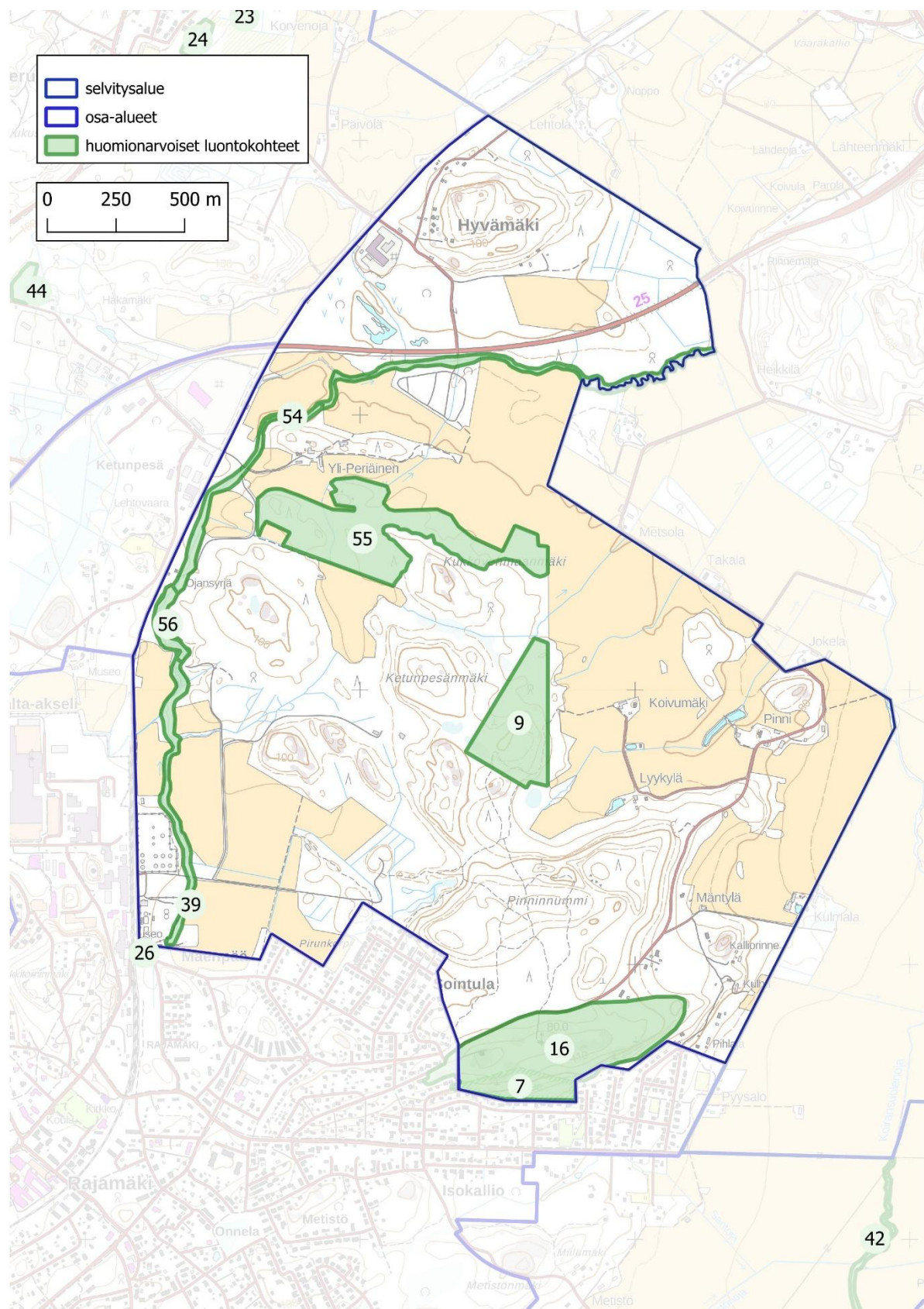
Osa-arvo 1

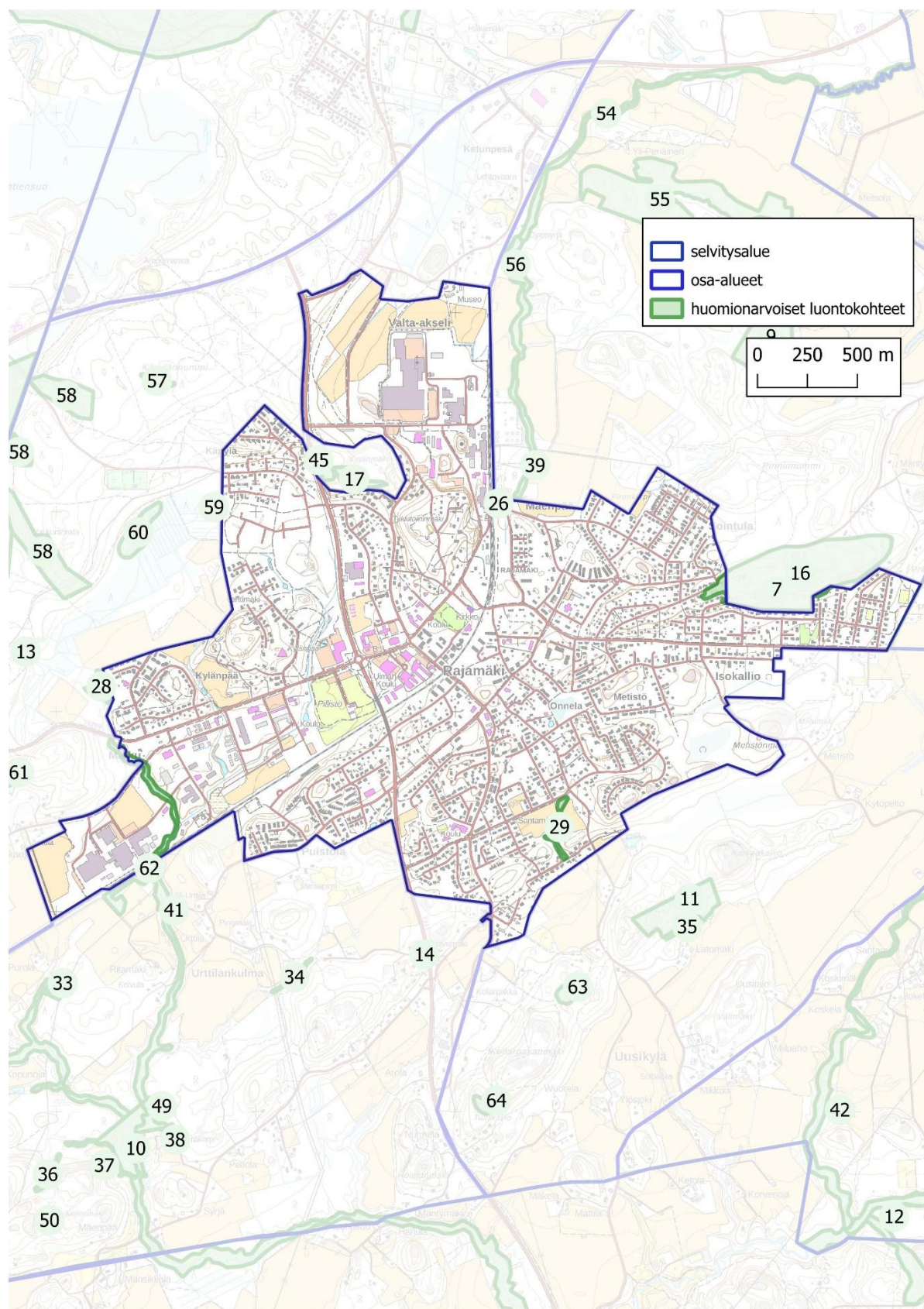
Osa-alue 2

Osa-alue 3

Osa-alue 4

Osa-alueet 6 ja 7

